

CLÁR ÁBHAR

<i>TEACHTAIREACHT ÓN gCATHAOIRLEACH</i>	4
1. FAISNÉIS FAOIN ÚDARÁS IOMAÍOCHTA	10
2. DLÍ IOMAÍOCHTA A FHORFHEIDHMIÚ.....	19
3. MEASÚNÚ AR CHUMAISIC AGUS AR ÉADÁLACHA	27
4. IOMAÍOCHT A CHUR CHUN CINN IN ÉIRINN	34
5. OBAIR IDIRNÁISIÚNTA.....	50
6. SEIRBHÍSÍ CORPARÁIDEACHA.....	57
A. COMHALTAÍ AN ÚDARÁIS IOMAÍOCHTA	60
B. CUMAISIC A FÓGRAÍODH DON ÚDARÁS IOMAÍOCHTA IN 2013.....	62
C. STAITISTICÍ AR CHUMAISIC A MEASÚNAÍODH 2010-2013	64
D. AIGHNEACHTAÍ FOIRMIÚLA AG AN ÚDARÁS IOMAÍOCHTA IN 2013	66
E. SEIMINEÁIR, ÓRÁIDÍ, CUR I LÁTHAIR AGUS PÁIPÉIR	70

TEACHTAIREACHT ÓN gCATHAOIRLEACH

Samhlaigh domhan gan margaí oscailte agus beartas iomaíochta. Mar náisiún, bheimis i bhfad ní ba bhoichte, mar gheall go n-úsáidfí taraifí agus cuótaí tábhachtacha iompórtála i dtíortha eile chun ár gcuid easpórtálacha a bhlocáil agus mhéadófaí praghas na n-ionchur iompórtáilte a theastaíonn ónár ngeilleagar. Go háirithe, ní bheadh aon asraon eile ag an earnáil talmhaíochta seachas an margadh an-bheag áitiúil. Ní bheimis in ann Infheistíocht Dhíreach Iasachta a mhealladh, a bhraitheann ar an gcumas chun easpórtáil a dhéanamh, agus ní bheadh aon tionscal ardteicneolaíochta, aon tionscal cógaisíochta, ná aon iasachtú aerárthaí ann dá bharr. Ceal beartas éifeachtach iomaíochta, shaothródh monaplachtaí poiblí agus príobháideacha araon a dtomhaltóirí cimí, a bheadh slán ceal aon bhagartha ar a mbrabúis ó iompórtálacha. Ní hamháin go n-íocfadh tomhaltóirí ní ba mhó – bheidís thíos le heaspa rogha agus nuálaíochta, mar gheall nach ndéanfadh monaplaithe aon iarracht chun táirgí nua a chruthú murar ghá dóibh. Ba ghruama go leor a bheadh na gnáth-thomhaltóirí go léir. Agus mar seo a bhí sé, nach mór, in Éirinn go dtí na 1960idí, tráth a rinne Seán Lemass agus TK Whittaker beartas geilleagrach na hÉireann a réabhlóidiú trí dheireadh a chur le cosantas agus iomaíocht a thabhairt isteach.

Cuireann an iomaíocht fás agus nuálaíocht chun cinn. Anseo in Éirinn, cinntíonn sé go gcoimeádann gnóthais, go háirithe iad siúd san earnáil neamhthrádálte, a gcostais íseal agus a gcaighdeán ard mar gheall ar an mbaol go dtiocfadh céile comhraic agus go nglacfaidís a ngnólacht. Baineann tomhaltóirí sochar, ach is amhlaidh a dhéanann gnólachtaí agus an geilleagar go ginearálta, mar gheall go spreagann an iomaíocht nuálaíocht agus gnólachtaí nua agus is éard a eascraíonn as seo go gcaitear níos mó airgid ar tháirgí nua agus nuálacha. Thar lear, tá margaí oscailte agus beartas iomaíochta mar bhonn agus taca le coincheap iomlán an Aontais Eorpaigh – go gcinntíonn an “margadh coiteann” nach n-úsáideann tíortha eile beartais chosantacha chun cosc a chur orainn ó earraí agus seirbhísí a easpórtáil, sa chás go gcruthaíonn ár n-acmhainní nádúrtha, leibhéil oideachais nó obair chrua agus airgtheachta buntáiste iomaíoch dúinn.

Tá an chosúlacht air go mbaineann gach duine sochar as beartas iomaíochta. Cén fáth, mar sin, an gcuireann an oiread sin daoine ina aghaidh? Cén fáth ar ghlac sé an oiread sin ama leasuithe reachtaíochta a dhéanamh – lena n-áirítear iad siúd lenar comhaontaíodh leis an Triúracht? (*Féach an píosa tuairimíochta ar lch 7*). Cén fáth gurb ard do phraghsanna ar bhonn comhsheasmhach i limistéir ar nós árachas sláinte agus cógas?

Is é cuid den fhreagra ar an gceist seo, ar a laghad, go gcruthaíonn srianta ar an iomaíocht lucht buaite agus cailte araon. Is gnách gur tomhaltóirí aonair iad an lucht cailte, agus is ionann a bhíonn na suimeanna airgid a bhíonn i gceist – cé go mbaineann tábhacht leo i measc na dtomhaltóirí siúd agus an fhormhóir mhóir – agus suimeanna atá beag ar bhonn aonair. Is é an lucht buaite na monaplachtaí agus na hearnálacha cosanta, a dhéanann mórbhrabúis agus a d’fhorbair a scileanna stocaireachta agus a dtionchar thar go leor blianta. Is acu

seo atá an lámh in uachtar sa díospóireacht phoiblí, agus is minic a úsáideann siad grúpaí leochaileacha tomhaltóirí – daoine breacaosta, leanaí nó iad siúd ag a bhfuil ísealioncáim – ar nós “sciatha daonna” trína mhaíomh go bréagach go gcaillfidh na grúpaí seo, seachas buachan, ón iomaíocht.

Níor cuireadh cuid de mholtaí beartais an Údaráis Iomaíochta i bhfeidhm le linn bhlianta an bhorrtha, b'fhéidir mar gheall go raibh méadú géar ag teacht ar ioncáim agus brabúis, agus nár thug tomhaltóirí agus gnólachtaí mórán airde ar chostais. Ar an gcuma chéanna, le linn an chúlaithe, chuir leas dílsithe go tréan in aghaidh iomaíocht níos mó, agus é ina argóint acu gur tháinig laghdú ar bhrabúis agus go raibh a ngnólachtaí thíos leis. Thugamar tacaíocht d'iomaíocht ar mhaithe le tomhaltóirí le linn tráthanna rathúla agus mí-ráthúla araon, agus leanfaimid le hamhlaidh a dhéanamh. Choimeádamar ár mbéim ar fhorfheidhmiú, forfheidhmiú cóiriúil agus sibhialta araon, ar chuir ár gcumas chun roinnt foirne a earcú i mbliana go mór leis, agus a d'ardaigh na líonta foirne aníos arís go dtí leibhéal 2004/2005.

Próiseálaimid cónascadh go héifeachtach agus go héifeachtúil. Leagaimid tábhacht mhór ar ár bhfeidhm reachtúil chun comhairle a sholáthar do ranna an Rialtais agus do chomhlachtaí poiblí ar ról na hiomaíochta chun feabhas a chur ar sheirbhísí poiblí, agus chun iarracht níos mó a dhéanamh níos minice chun páirt a ghlacadh ag an tráth is luaithe is féidir d'fhorbairt beartais. Anuas air sin, leanaimid le dea-chleachtas a chur i bhfeidhm i rialachas corparáideach agus le feabhas leanúnach a chur ar ár gcleachtais agus nósanna imeachta.

Táimid ag dréim le 2014, agus leanfaimid le réiteach a dhéanamh don chónascadh a dhéanfar leis an nGníomhaireacht Náisiúnta do Thomhaltóirí. Cé nach n-ionadh go nglacfaidh sé am agus acmhainní chun an ghníomhaireacht nua a bhunú, táimid muiníneach go soláthróidh an chomhghníomhaireacht nua torthaí suntasacha le haghaidh tomhaltóirí agus an gheilleagair amach anseo. Tabharfaimid faoina chinntiú nach mbaineann cleachtais ná rialacháin fhrithiomaíocha d'iomaíocht na hÉireann, a baineadh amach le déanaí, d'fhonn go gcoimeádtar na costais ionchuir as a n-íocann gnólachtaí a ísle agus is féidir. Leanfaimid le béim a leagan ar fheasacht ar shaincheisteanna iomaíochta i measc an phobail ghnó d'fhonn comhlíonadh a chur chun cinn.

Ar deireadh thiar, ba mhaith liom buíochas a chur in iúl d'fhoireann an Údaráis as ucht a dtiomantais, a n-oscailteachta agus a ndearfachta agus ár straitéis á cur i bhfeidhm acu. Tráth dúshlánach atá buailte leis an tseirbhís phoiblí, ina raibh ar gach aon duine roinnt íobairtí a dhéanamh ar mhaithe le téarnamh geilleagrach. Bhain ár bhfoireann na dúshláin amach le héirim, obair chrua agus dea-ghreann, agus tá bród orm bheith bainteach leo.

Isolde Goggin

Cathaoirleach, an tÚdarás Iomaíochta

Ag coimeád leis an treo: an fáth ar fiú cloí le saintreoir dhian na Triúracha

I Samhain 2010, chomhaontaigh Rialtas na hÉireann le clár tacaíochta airgeadais leis an AE, an ECB agus an IMF – “an Triúracht”. Leagadh amach sa Mheabhrán Tuisceana (MoU) na bearta beartais gheilleagraigh ba ghá a chur i bhfeidhm dá leanfaí leis an gclár tacaíochta airgeadais. Is éard a bhí san MoU ná leasuithe faoi thrí phríomhtheideal; comhdhlúthú fioscach, leasú na hearnála airgeadais, agus leasuithe struchtúracha níos fairsinge – lena n-áirítear bearta chun an iomaíocht a spreagadh in earnálacha cosanta den gheilleagar.

D'éirigh le hÉirinn éirí ón tarrtháil i Nollaig 2013 agus cé go ndearnadh dul chun cinn suntasach maidir le hairgeadas poiblí agus an earnáil airgeadais a athstruchtúrú, níor cuireadh cuid de na príomhbhearta iomaíochta (ar nós leasú an lucht dlí) i bhfeidhm go fóill. Ábhar buartha is ea seo don Údarás Iomaíochta. Cruthaíonn moilleanna ar leasuithe a bhfuiltear ag fanacht leo le fada an lá costais do thomhaltóirí agus baineann siad den fhéidearthacht go mbainfear téarnamh daingean amach.

De réir mar a athraíonn fócas bheartas an Rialtais ó bhainistíocht géarchéime go dtí cruthú post agus fás, ní mór tús áite níos mó a thabhairt do bhreis iomaíochta a chur chun cinn in earnálacha a imríonn tionchar ar chostais ionchuir, ar nós seirbhísí gairmiúla, fuinnimh, iompair agus fóntas. Ní hamháin go mbaineann tomhaltóirí sochar as iomaíocht idir gnóthais, ach cuireann sé an nuálaíocht chun cinn agus tacaíonn sé leis an bhfás ar fud an gheilleagair thar an bhfadtearma.

Léirigh go leor de na leasuithe a cuimsíodh san MoU moltaí a cuimsíodh i staidéir an Údaráis Iomaíochta ar na gairmeacha agus ar n-aighneachtaí agus tuarascálacha éagsúla a mhol go mbainfí cleachtais shriantacha in earnálacha cosanta an gheilleagair. Mar shampla, shainithin sraith staidéar ar na gairmeacha réimse de chleachtais shriantacha a bhí in ainm is leas iad siúd a bhí laistigh den ghairm cheana féin a chosaint, seachas riachtanais tomhaltóirí. Ba é toradh deiridh na gcleachtas siúd scuainí níos faide i seomraí feithimh agus praghsanna níos airde.

Faoin gclár tarrthála, thug Rialtas na hÉireann faoi shrianta a bhaint ar an iomaíocht i roinnt earnálacha cosanta. I measc na n-earnálacha seo tá an méid a leanas:

- An Lucht Dlí – Rialtóir neamhspleách a bhunú don lucht dlí agus moltaí an Ghrúpa Oibre Costais Dlí agus moltaí an Údaráis Iomaíochta a chur i bhfeidhm chun costais dlí a laghdú, nár cuireadh i bhfeidhm go fóill.
- Seirbhísí Leighis – Srianta a bhaint ar an líon LGanna a bhaineann cáilíochtaí amach agus srianta ar LGanna a bhaint ar mian leo cóir a chur ar othair phoiblí mar aon le srianta ar an bhfógraíocht.
- Gairm na Cógaisíochta – a chinntiú go gcuirtear baint na huasmharcála 50% a íoctar ar chógais faoi Scéim Íocaíochtaí Drugaí an Stáit (DPS) i bhfeidhm.

Cén dul chun cinn a rinneadh go dtí seo?

Bhí an dul chun cinn a rinneadh ar chur i bhfeidhm na dtograí éagsúla iomaíochtaí ní ba mhoille ná a síleadh ach tá athrú ar bun. Mar shampla, foilsíodh an Bille um Rialáil Seirbhísí Dlí i nDeireadh Fómhair 2011 i dtús báire ach bhí sé faoi réir líon leasuithe a mhoilligh a dhul chun cinn tríd an Oireachtas. Tá céim an Choiste bainte amach ag an mBille faoi láthair agus ba cheart go gcuirfeadh é sa dlí i mbliana. Bunóidh an reachtaíocht seo córas rialaithe neamhspleách den lucht dlí den chéad uair. Soláthróidh seo, ar a uain sin, timpeallacht níos fearr chun

cleachtais nach bhfuil cothrom le dáta a leasú agus a chuireann cosc ar nuachóiriú an mhargaidh seirbhísí dlí.

Thug an tAcht Sláinte (Soláthar Seirbhísí Lia-Chleachtóirí Ginearálta, 2012, iomaíocht níos fearr i soláthar seirbhísí leighis a sholáthair LGanna a chur cóir ar othair phoiblí atá i dteideal bheith rannpháirteach sa scéim Seirbhísí Ginearálta Leighis (GMS). Féadfaidh LGanna anois a gcleachtais féin a bhunú agus conradh GMS a fháil gan bheith orthu ceannach isteach i gcleachtas reatha nó fanacht go ndiúltófar conradh GMS i limistéar áirithe.

Anuas air sin, dhíbh an Rialtas an uasmharcáil 50% a bhí ráthaithe do chógaslanna faoin DPS agus thug siad reachtaíocht isteach chun díol drugaí cineálacha a spreagadh san áit a bhfuil siad ina n-ionaid oiriúnacha le haghaidh táirgí brandáilte níos costasaí.

Eascróidh luach níos fearr ar airgead agus rogha níos mó as na hathruithe seo ar conas a sholáthraítear seirbhísí dlí agus leighis, trí breis ceart a thabhairt do thomhaltóirí chun an t-aturnae nó an dochtúir is mó a fhreastalaíonn ar a gcuid riachtanas a roghnú. Spreagfaidh seo soláthróirí seirbhíse chun seirbhísí níos fearr a sholáthar ar bhealaí níos nuálaíche.

Céard atá i ndán dúinn?

Cé gur sholáthair an Triúracht an spreagadh le haghaidh athrú, tá go leor eárnálacha de gheilleagar na hÉireann ann óna dteastaíonn leasú. Díreoidimid ar eárnálacha a imríonn tionchar ar phraghsanna i measc tomhaltóirí trí chostais ghnó a ardú.

Is iad na bainc dhá cholún is mó atá le sonrú i margadh baincéireacht mhiondíola na hÉireann. Tugann an fhianaise go léir le fios nach mbaineann tomhaltóirí aon tairbhe as margadh baincéireachta atá chomh dlúth sin agus go mbaineann sé d'fhás fadtéarmach an gheilleagair. I margadh neamhiomaíoch, bíonn táillí níos airde agus rátaí ísle ús éarlaise le hóc ag tomhaltóirí agus cuirtear drochsheirbhís ar fáil dóibh. Bíonn sé ina ábhar gearáin ag SMEanna nach bhfuil na bainc toilteanach chun iasacht airgid a thabhairt dóibh, mar gheall gur fearr le bainc plé le haisghabháil fiachais seachas le gnó nua. Ba cheart breithniú a dhéanamh ar bhearta chun iontráil a spreagadh ag institiúidí caipitlithe thar lear.

D'éascair rogha níos fairsinge as iomaíocht sna margaí miondíola leictreachais agus gáis do thomhaltóirí, ach is ard go fóill do phraghsanna i gcomparáid le caighdeáin idirnáisiúnta. Leanfaidh Éire bheith mar phraghsghlacadóir ar na margaí idirnáisiúnta breosla. Ar an ábhar sin, is é an príomhdhúshlán atá roimh an lucht déanta beartas chun smacht dian a choimeád ar na costais siúd atá laistigh dár rialú, mar shampla, trí thairiscint iomaíoch a úsáid chun líonraí fuinnimh a thógáil agus a chothabháil.

Soláthraíonn aistriú na freagrachta as bainistíocht sócmhainní Stáit go dtí New Era deis idéalach chun breis iomaíochta a thabhairt isteach in eárnálacha ar nós fuinnimh, foraoiseachta, leathanbhanda agus bonneagar poiblí. Ar an gcuma chéanna, soláthróidh glacadh bealaí bus Oibleagáide Seirbhíse Poiblí le tairiscint iomaíoch den chéad uair, cé gur teoranta di, deiseanna d'oibreoirí príobháideacha seirbhísí a thairiscint nár chuir ach na hoibreoirí monaplachta ar fáil tráth dá raibh.

Is cinnte gurbh ionann go leor de na saintreoracha beartais a bhí bainteach i dtarrtháil na Triúrachta agus coigeartú pianmhar do mhuintir na hÉireann. Ach de réir mar a chuirimid tús leis an teacht as, níor cheart neamhaird a thabhairt ar ghnéithe dearfacha ról na Triúrachta chun leasú eárnálacha cosanta an gheilleagair, lena raibh géarghá, a chur chun gnímh. Agus faoi mar a mholann dochtúirí de shíor, ba cheart an cúrsa cógais a chríochnú go gcinnteofar teacht as iomlán agus go seachnófar athiompú.

1. FAISNÉIS FAOIN ÚDARÁS IOMAÍOCHTA

Is iad an tÚdarás Iomaíochta an ghníomhaireacht náisiúnta atá freagrach as dlí iomaíochta na hÉireann agus na hEorpa a fhorfheidhmiú. Táimid freagrach as sárúithe amhrasta dlí iomaíochta a fhiosrú agus dul i mbun gníomhaíocht forfheidhmithe sa chás cuí, chun cinntí a dhéanamh ar cibé acu an mbeidh nó nach mbeidh tionchar diúltach ag cónascadh agus éadálacha ar iomaíocht agus chun iomaíocht a chur chun cinn go ginearálta sa gheilleagar.

Go ginearálta, tá iomaíocht in Éirinn á rialú ag an Acht Iomaíochta, 2002 (an tAcht), arna leasú, agus ag Airteagail 101 agus 102 den Chonradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh (TFEU). Éagsúil le go leor tíortha Eorpacha, áit inar féidir le gníomhaireachtaí iomaíochta, iad féin, cinneadh a dhéanamh ar shárúithe dlí agus pionóis ar nós fíneálacha a ghearradh, tá na Cúirteanna freagrach as sin in Éirinn. Fiosraímid sárúithe amhrasta dlí iomaíochta agus glacaimid imeachtaí dlí sinn féin sa Chúirt, nó, i gcás sárúithe tromchúiseacha coiriúla, seolaimid comhad chuig an Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí (DPP), a dhéanann cinneadh ar cibé acu ionchúiseamh coiriúil ar díotáil a ghlacadh nó gan amhlaidh a dhéanamh.

Tairbhí na hIomaíochta

Baineann go leor tairbhí le hiomaíocht fholláin idir gnólachtaí.

- Tugann sí rogha níos fairsinge do thomhaltóirí.
- Cinntíonn sí go mbaineann tomhaltóirí luach ar airgead amach.
- Spreagann sí gnólachtaí chun bheith nuálaíoch trí tháirgí agus seirbhísí nua agus níos fearr a chruthú.
- Cuireann sí iomaíochas agus borradh geilleagrach chun cinn.

Baineann tomhaltóirí tairbhe nuair a bhíonn rogha soláthróirí ann a théann in iomaíocht dá ngnó trí phraghsanna níos fearr agus trí earraí agus seirbhísí ar chaighdeán níos airde a chur ar tairiscint. Tomhaltóirí iad gnólachtaí chomh maith agus nuair a bhaineann tomhaltóirí tairbhe as iomaíocht, baineann an geilleagar amhlaidh chomh maith. Mar shampla, nuair a thiteann costais ionchuir, ar nós dramhaíola, leictreachais nó seirbhísí dlí, mar gheall ar iomaíocht níos fearr, titeann an costas foriomlán a bhíonn ar ghnó a dhéanamh, chomh maith. Déanann seo gnólachtaí níos iomaíche as gnólachtaí na hÉireann agus tacaíonn seo le borradh fadtéarma geilleagrach.

Nuair a bhíonn easpa iomaíochta ann, mar shampla, nuair a bhí cairtéal ann, ní théann gnólachtaí san iomaíocht chun custaiméirí a fháil. Sna cásanna seo, bíonn an tomhaltóir thíos leis mar gheall go mbíonn praghsanna níos airde ann, ní bhíonn an oiread rogha céanna nó bíonn cáilíocht níos ísle i gceist. San fhadtéarma, ní bhíonn gnólachtaí nach mbíonn orthu dul san iomaíocht chomh tiomanta nó chomh héifeachtúil céanna, agus eascraíonn cailíteanas nuálaíochta agus iomaíochais as seo don tír ina hiomláine as seo.

Tá sé tugtha faoi deara in Éirinn na tairbhí is féidir a bhaint mar gheall ar iomaíocht. Is eol dúinn go bhfuair tomhaltóirí rogha ní ab fhearr, mar aon le praghsanna ní ab fhearr, seirbhísí fheabhsaithe agus ní ba mhó earraí agus seirbhísí nua, nuair a thug tionscail teileachumarsáide agus tacsaithe faoin iomaíocht.

Tacaíonn Iomaíocht le Borradh Geilleagrach

I ngeilleagar beag oscailte, ar nós gheilleagar na hÉireann, tá ról lárnach ag iomaíochas idirnáisiúnta i mborradh geilleagrach a stiúradh: is é atá i gceist leis sin, cumas cuideachtaí atá bunaithe in Éirinn chun easpórtáil a dhéanamh. Trí earraí agus seirbhísí a easpórtáil, cruthaíonn gnólachtaí in Éirinn maoin agus fostaíocht.

Tacaíonn iomaíocht le hiomaíochas idirnáisiúnta ar dhá bhealach. Is í an chéad éifeacht agus an éifeacht is feiceálaí ná go gcoimeádtar praghsanna intíre níos ísle agus go dtugtar rogha níos fearr agus cáilíocht fheabhsaithe earraí agus seirbhísí. Ciallaíonn é sin go bhféadann cuideachtaí atá bunaithe in Éirinn táirgí níos saoire, níos fearr a tháirgeadh ar féidir iad a easpórtáil níos fusa.

Ina theannta sin, cuireann iomaíocht táirgiúlacht níos fearr chun cinn, mar gheall go mbíonn gnóthais meáite ar phróisis a fheabhsú, costais a laghdú agus táirgí a tháirgeadh a oireann níos fearr do riachtanais athraitheach tomhaltóirí.

Ina theannta sin, déanfar gnóthais níos bisiúla de ghnóthais trí nuálaíocht. Déanann gnóthais nuálaíocht nuair a fhorbraíonn siad táirgí nua agus níos fearr nó nuair a chuireann siad seirbhísí ar fáil ar bhealaí nua. Is í iomaíocht an catalaíoch a chuireann nuálaíocht agus cruthaitheacht chun cinn agus d'eascair táirgí nua as, ar nós gutháin chliste agus taibléad, agus seirbhísí ar nós na hollrogha de sheirbhísí ar líne atá ar fáil anois.

Ár bhfeidhmeanna

Iompar Frithiomaíoch a Chosc

Tá ról faoi leith ag an Údarás Iomaíochta maidir le hiompar frithiomaíoch a chosc. Tá freagracht orainn as alt 4 agus 5 den Acht Iomaíochta, 2002 agus as Airteagal 101 agus 102 den TFEU a fhorfheidhmiú. Bronnann an tAcht an chumhacht orainn chun sárúithe ar an dlí iomaíochta a fhiosrú, tar éis gearán a fháil nó as ár stuaim féin. Freisin, bronntar cumhacht shonrach fiosraithe orainn. Ina measc tá an chumhacht chun dul isteach in áitribh agus i dtithe agus iad a chuardach agus barántas cuardaigh againn arna eisiúint ag an gCúirt Dúiche, an chumhacht chun cáipéisí agus taifid a urghabháil, an chumhacht finnétithe a thoghairm agus faisnéis a éileamh ó thríú páirtithe.

In Éirinn, is í an chúirt amháin a fhéadann a chinneadh gur briseadh dlí na hiomaíochta agus a fhéadann pionóis a gearradh. Ní dhéanann an tÚdarás Iomaíochta na cinntí sin agus ní fhéadann sé fineálacha ná pionóis eile as iompar frithiomaíoch a eisiúint. Is gnách go ndéanann an Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí (DPP) ionchúisimh a thionscain tar éis imscrúduithe a rinneamar féin, cé go bhféadaimid ionchúisimh a choimre a thógáil sa Chúirt Dúiche as ár gceart féin.

I gcásanna eile, ina measaimid gur sáraíodh an dlí iomaíochta, tabharfaimid cás sibhialta os comhair na gcúirteanna. Amanna, cuireadh deireadh le cásanna tar éis réitigh leis na páirtithe, ina gcomhaontaíonn siad chun a n-iompar a athrú.

Féadfaidh foirmeacha éagsúla bheith i gceist le hiompar frithiomaíoch.

- *Cairtéil*
- *Mí-úsáid Ceannasachta*
- *Comhaontuithe Frithiomaíoch eile – sa chás nach bhfuil an cuspóir ná éifeacht an iompair chomh feiceálach le cairtéal tréan.*

Forfheidhmiú Príobháideach Dhlí na hIomaíochta

Ní fhéadann an tÚdarás Iomaíochta airgead a fháil ar ais le haghaidh íobartaigh chairtéal ná iompar frithiomaíoch eile. Féadann aon duine a ndearnadh dochar dóibh de bharr iompar frithiomaíoch, áfach, caingean shibhialta phríobháideach a ghlacadh sa chúirt faoi dhlí na hÉireann.

Cumaisc agus Éadálacha a Athbhreithniú

Tarlaíonn cumaisc idir cuideachtaí nuair a dhéanann siad a gcuid gníomhaíochtaí gnó a chomhcheangal chun cuideachta níos mó a chruthú. Áit a gceanglaíonn cuideachta amháin cuideachta iomlán eile nó cuid di atá i gceist le héadáil. Féadann roinnt cumaisc nó táthcheangal tairbhí a chruthú do thomhaltóirí, féadfaidh roinnt díobh díobháil a dhéanamh agus féadfaidh cinn eile tionchar ar bith réadúil a imirt.

- Eascraíonn gnó níos éifeachtaí as dea-chumaisc nó dea-éadálacha a chruthaíonn roinnt coigiltis chostais do thomhaltóirí. Ina theannta sin, féadfaidh siad leibhéal na hiomaíochta i margadh a mhéadú.
- Ach eascraíonn cás as cumaisc agus as éadálacha ina mbíonn sé de chumhacht ag gnó amháin nó níos mó a gcuid praghsanna a ardú, aschur a laghdú, nó an caighdeán do chustaiméirí a laghdú. Féadfaidh siad laghdú suntasach a dhéanamh ar iomaíocht agus bíonn tomhaltóirí thíos leis mar iarmhairt.

Ní mór fógra a thabhairt don Údarás Iomaíochta faoi chumaisc nó éadálacha a bhfuil cuideachtaí rannpháirteach iontu a bhfuil láimhdeachas acu atá os cionn méid áirithe airgid. Ansin, tá sé de chumhacht againn, tar éis fógra a mheasúnú, cumasc nó éadáil a cheadú, mura bhfuil aon imní faoi iomaíocht i gceist leis, nó bac a chur leis más léir dúinn go ndéanfaidh sé iomaíocht a laghdú go suntasach agus go ndéanfaidh sé dochar do thomhaltóirí. Ina theannta sin, is féidir linn cumasc nó éadáil a cheadú faoi réir coinníollacha, nuair a bhímid sásta go rachaidh na coinníollacha a leagaimid i ngleic le haon ábhair imní faoi iomaíocht.

Iomaíocht a Chur chun Cinn

Tá feidhm ag an Údarás Iomaíochta faoin Acht chun iomaíocht a chur chun cinn sa gheilleagar tríd an méid a leanas a dhéanamh:

- staidéar a dhéanamh ar limistéir an gheilleagair chun scrúdú a dhéanamh ar conas atá ag éirí leis an iomaíocht,
- dlíthe, rialacháin nó cleachtais riaracháin a shainithint a mbíonn tionchar diúltach acu ar an iomaíocht,
- comhairle a chur ar an Rialtas, ar a nAirí agus ar a ngíomhaireachtaí faoi conas a d'fhéadfadh an reachtaíocht nó rialacháin tionchar a imirt ar iomaíocht
- comhlíonadh i measc gnólachtaí a chur chun cinn, agus
- an pobal a chur ar an eolas faoi chásanna iomaíochta agus feasacht a mhúscailt faoi thairbhí na hiomaíochta.

Féadfaidh dlíthe, rialacháin nó cleachtais riaracháin srian a chur ar iomaíocht, agus diúltaíonn seo tairbhí iomlána na hiomaíochta do thomhaltóirí.

Obair Idirnáisiúnta

Tá gné thábhachtach ag baint lenár gcuid oibre. Is é an cuspóir atá i gceist againn agus sinn ag dul i ngleic ar leibhéal náisiúnta lenár gcomhghleacaithe iomaíochta i dtíortha eile ná cur le forbairt an dea-chleachtais ar fud an domhain agus a chinntiú go mbainimid úsáid as dea-chleachtais laistigh dár ngíomhaireacht. Ina theannta sin, tá sé de chuspóir againn ár ról mar ghníomhaireacht forfheidhmithe dlí a chomhlíonadh laistigh den AE.

Sa mhullach air sin, is iad an tÚdarás a dhéanann ionadaíocht d'Éirinn ag cruinnithe an Choiste Iomaíochta agus na hEagraíochta um Chomhar agus Forbairt Eacnamaíochta (OECD) agus táimid inár gcomhaltaí gníomhacha den Líonra Idirnáisiúnta um Iomaíocht (ICN). Déanann na heagraíochtaí seo iarracht cinntiú go bhfuil cur chuige comhtháite i bhfeidhm i dtreo dlí agus beartas iomaíochta ar leibhéal idirnáisiúnta. Dá bharr sin, cuirtear feabhas ar a n-éifeachtacht ar leibhéal intíre agus laghdaítear costais rialála gnó ar leibhéal domhanda.

Seirbhísí Tacaíochta Inmheánaí

Soláthraíonn an Rannán Seirbhísí Corparáideacha tacaíocht riaracháin don Údarás. Tá an Rannán freagrach as rialachas corparáideach, bainistíocht airgeadais, TF, cuntasáíocht, bainistíocht acmhainní daonna agus seirbhísí tacaíochta dlí. Cinntíonn siad go gcomhlíonann an tÚdarás a gcuid ceanglais éagsúla agus rialála faoi Chód Cleachtais an Rialtais um Rialachas Comhlachtaí Stáit.

Straitéis agus Pleanáil Gnó

Ráiteas Straitéise

Tá dualgas ar an Údarás chun Ráiteas Straitéise a chur i dtoll a chéile gach trí bliana agus bhain ár Ráiteas Straitéise 2012-2014 an pointe leathbhealaigh amach i rith 2013. Thug an Rannán Straitéise athbhreithniú meántéarmach isteach ar an Ráiteas Straitéise ar bhonn píolótach lena dheimhniú conas mar a bhí ag éirí leis an Údarás maidir le spriocanna ardleibhéil a bhaint amach agus lena straitéis a leanúint.

Plean Gnó

I Nollaig 2013, chuir an tÚdarás Plean Gnó le haghaidh 2014 faoi bhráid an Aire Post, Fiontar agus Nuálaíochta. Ceanglas faoi Alt 33 d'Acht 2002 is ea Plean Gnó bliantúil a chur i dtoll a chéile roimh dheireadh gach bliana. Soláthraíonn an Plean Gnó bonn struchtúrach chun cur i bhfeidhm na gcuspóirí a fhorbairt agus a phleanáil a eascraíonn ó spriocanna ardleibhéil an Ráitis Straitéise.

Mar chuid de bhainistíocht an Phlean Gnó reatha, déanann an Rannán Straitéise maoirsiú ar thuairisciú ráithiúil leis an Údarás. Déanann tuarascálacha ráithiúla cur i bhfeidhm na gcéimeanna agus na ngníomhaíochtaí beartaithe a thomhas a leagtar amach sa Phlean Gnó agus déanann siad tuairisciú ar an dul chun cinn a rinneadh.

Bainistíocht agus Tuairisciú

Comhaontú Leibhéal na Seirbhíse

Shínigh an tÚdarás Comhaontú Leibhéal na Seirbhíse leis an Roinn Post, Fiontar agus Nuálaíochta i mBealtaine 2013. Ceanglas atá i gComhaontú Leibhéal na

Seirbhíse tar éis an cinneadh rinne an Rialtais an 15 Nollaig 2011 agus faoin gClár Leasaithe Seirbhíse Poiblí a foilsíodh an 17 Samhain 2011.

Réitítear tuarascálacha ráithiúla agus cuirtear iad faoi bhráid na Roinne, ina dtugtar breac-chuntas ar conas a chomhlíon an tÚdarás a ngealltanais faoi Chomhaontú Leibhéal na Seirbhíse.

Seachadadh Éifeachtach Tionscadail

Tá creatlach um Sheachadadh Éifeachtach Tionscadail curtha i bhfeidhm ag an Údarás. Is é príomhchuspóir na creatlaí próiseas caighdeánach agus freagrach bainistíochta a chinntiú lena chur ar chumas an Údaráis a n-obair a sheachadadh ar bhonn comhsheasmhach agus rathúil. Cuireann gach rannán tuarascálacha míosúla faoi bhráid an Ghrúpa Bainistíochta agus an Údaráis ar sheachadadh éifeachtach tionscadail.

Oibriú le Gníomhaireachtaí Stáit Eile

Is é an tÚdarás Iomaíochta, go príomha, atá freagrach as an Acht Iomaíochta a fhorfheidhmiú. Uaireanta, áfach, bíonn sé oiriúnach dúinn idirchaidreamh a dhéanamh le gníomhaireachtaí rialála eile chomh maith le gníomhaireachtaí um fhorfheidhmiú an dlí chun cúrsaí a réiteach. Déanaimid scrúdú, corruair, ar earnálacha áirithe den gheilleagar ina bhfuil rialtóir neamhspleách cheana féin, mar shampla, cumarsáid, eitlíocht agus fuinneamh. Chun cabhrú le comhoibriú, chun dúbláil a sheachaint, agus comhsheasmhacht a chinntiú, tá comhaontuithe comhoibrithe i bhfeidhm againn le go leor rialtóirí agus gníomhaireachtaí.

Is amhlaidh an cás, ach go háirithe, maidir leis an gCoimisiún um Rialáil Cumarsáide (ComReg). Tá sé de chumhacht acu siúd dlí na hiomaíochta a fhorfheidhmiú i dteannta leis an Údarás Iomaíochta maidir le seirbhísí cumarsáide leictreonaí, líonraí nó áiseanna lena mbaineann. Oibríonn an tÚdarás agus ComReg comhaontú comhoibrithe chun oibriú le chéile ar shaincheisteanna iomaíochta.

Tá comhaontuithe comhoibrithe againn leis an méid a leanas:

- an tÚdarás Craolacháin
- an Coimisiún um Rialáil Eitlíochta
- an Coimisiún um Rialáil Cumarsáide
- an Coimisiún um Rialáil Fuinnimh
- an Coimisiún um Rialáil Tacsaithe
- an tÚdarás Árachais Sláinte
- an Ghníomhaireacht Náisiúnta do Thomhaltóirí
- an tÚdarás Náisiúnta Iompair

Chomh maith leis sin, oibrímid go dlúth le roinnt gníomhaireachtaí eile um fhorfheidhmiú an dlí sa Stát chun dlí na hiomaíochta a fhorfheidhmiú.

An Stiúrtóir Ionchúiseamh Poiblí: Nuair a chríochnaímid ionchúiseamh coiriúil, féadaimid comhad a chur faoi bhráid an DPP agus moladh ann le haghaidh ionchúiseamh ar díotáil. Má chinneann an DPP ionchúiseamh a

ghlacadh, téann an Príomh-Aturnae Ionchúiseamh (PAI) i gceannas ar imeachtaí thar ceann an DPP agus ullmhaíonn sé/sí Leabhar Fianaise lena sheirbheáil ar an gcúisí. Cabhraímid leis an DPP agus an PAI de réir mar a theastaíonn le linn ionchúiseamh an cháis.

Ina theannta sin oibrímid Clár um Dhíolúine Cairtéal i gcomhpháirt leis an DPP. Tugtar cur síos níos leithne ar an gClár ar leathanach 14. Dearadh é chun spreagadh do dhaoine cairtéil a bhfuil, nó a raibh siad rannpháirteach iontu a thuairisciú. Féadann rannpháirtithe cairtéil iarratas a dhéanamh ar dhíolúine iomlán ó ionchúiseamh mar mhalairt ar chomhoibriú iomlán leis an Údarás agus an cás á fhiosrú, agus leis an DPP i gcás aon ionchúisimh sa deireadh.

An Garda Síochána: Déanaimid idirchaidreamh rialta le bainistíocht shinseartha ó Bhiúró an Gharda Síochána um Imscrúdú na Calaoise (GBFI). Tugtar Bleachtaire Sháirsint ón GBFI ar iasacht chun oibriú i Rannán na gCairtéal mar oifigeach údaraithe de chuid an Údaráis Iomaíochta. Tugann an Garda Síochána cabhair fhíorluachmhar don Údarás le linn tréimhsí eile, le linn cuardach, mar shampla.

Gearáin a Dhéanamh leis an Údarás Iomaíochta

Is minic gurb iad gnóthaí agus tomhaltóirí is fearr atá in ann iompar frithiomaíoch a aithint. Má tá eolas agat faoi iompar frithiomaíoch nó má tá tuairim agat go bhfuil se ar siúl, iarraidimid ort an t-eolas a thabhairt dúinn. Is minic gurb í faisnéis ón bpobal an chéad chéim in imscrúdú a sheoladh ar dhaoine nó ghnólachtaí atá rannpháirteach in iompar frithiomaíoch. Tá an-spéis againn in aon fhaisnéis nó fhianaise a thabharfadh le fios go bhfuil praghas-shocrú, camastaíl tairiscintí, roinnt an mhargaidh nó aon iompar frithiomaíoch eile ar siúl.

Má tá tuairim agat go bhfuil iompar frithiomaíoch ar siúl, féadann tú é a thuairisciú dúinn trí ríomhphost, tríd an nguthán nó i scríbhinn. Déanaimid gach gearán a scagadh chun cinntiú go ndéantar iad a mheasúnú i gceart. Má thugann an fhaisnéis a fhaighimid le fios nach bhfuil sárú ar dhlí na hiomaíochta i gceist leis an ábhar, is gnách go ndúntar an comhad.

Tugann an fhaisnéis thíos míniú níos leithne ar an gcaoi a dtéimid i ngleic le gearáin. I gcás cairtéal, tá orainn líomhaintí a chruthú i leith caighdeán coiriúil, is é sin, thar amhras réasúnta. Ar an ábhar sin, is é is dócha go n-eascróidh imscrúdú rathúil as gearáin ag a bhfuil fianaise mar thacaíocht. Má fhaighimid dóthain fianaise le gearán a thugann cúiseanna réasúnacha dúinn le ceapadh go bhfuil an tAcht Iomaíochta á shárú, féadfaimid imscrúdú foirmiúil a sheoladh.

Má bhaineann gearán le saincheist i ndáil le dlíthe, rialacháin, nó cleachtaí riaracháin atá i bhfeidhm ag Roinn nó gníomhaireacht Rialtais cheana féin, a chuireann srianta nach gá i bhfeidhm ar an iomaíochas, tarraingimid aird ar an tsaincheist agus déanaimid iarracht tacú leis an athrú ar bhonn poiblí chomh maith leis an Roinn Rialtais nó an comhlacht atá i gceist.

Conas teagmháil a dhéanamh leis an Údarás Iomaíochta le gearán faoi shárú amhrasta an dlí:

Foirm ghearáin ar an ngréasáin:
Ríomhphost:
Guthán:

Facs:
Eile:

www.tca.ie/complaints.aspx
complaints@tca.ie
Íosghlao: 1890 220 224
(idirnáisiúnta: +353-1-8045400)
+353-1-8045401
An tÚdarás Iomaíochta, Teach Parnell,
14 Cearnóg Parnell, Baile Átha Cliath 1

Gearáin a fuair an tÚdarás

Tugtar miondealú sa tábla a lean as ar an líon gearán a fuair an tÚdarás in 2013 agus ar cén chéim a bhain siad amach.

Líon iomlán na nGearán a fuair an tÚdarás in 2013	
An tIomlán a fuarthas	195
Céim an Mheasúnaithe	46
Curtha le cásanna/imscrúduithe reatha	5

As na gearáin lenar déileáladh ag rannáin forfheidhmithe an Údaráis, bhí an méid a leanas i gceist leo:

- 34 gearán nua faoi iompar líomhnaithe cairtéil choiriúil. Amach astu seo, rinneadh imscrúdú ar 26 cheann in 2013 agus tá measúnú fós á dhéanamh ar 8 gcinn.
- bhí 92 gearán nua ann i leith comhaontuithe frithiomaíocha agus mí-úsáid ceannasachta, agus rinneadh imscrúdú ar 65 ceann agus rinneadh iad a thabhairt chun críche i rith na bliana.

Ina theannta sin, chuir an tÚdarás athbhreithniú i gcrích ar líon gearán a tugadh anonn ó bhlianta roimhe sin. Ina measc seo bhí 14 ghearán i leith iompar líomhnaithe cairtéil choiriúil agus 24 gearán i leith comhaontuithe frithiomaíocha agus mí-úsáid ceannasachta.

Cé go bhfaigheann an tÚdarás na céadta gearán, ní chruthaíonn ach comhréir bheag díobh buarthaí leordhóthanacha chun bheith ina n-údar imscrúdaithe iomláin. Is gnách go dteastaíonn leithdháileadh acmhainní suntasacha ó imscrúduithe iomlána ar sháruithe líomhnaithe iomaíochta. Lena chinntiú go mbaintear leas éifeachtúil as acmhainní teoranta an Údaráis chun cleachtais fhrithiomaíocha a thabhairt chun deiridh, roghnaíonn an tÚdarás cásanna le haghaidh imscrúdú iomlán trí thagairt a dhéanamh do chritéir thosaíochta a shainítear go soiléir. Cuimsíonn na critéir seo saincheisteanna, ar nós thábhacht an tsáraithe líomhnaithe (agus, go háirithe, an tionchar dóchúil a bhíonn aige ar thomhaltóirí); tábhacht gheilleagrach agus straitéiseach an mhargaidh lena mbaineann; tionchar dóchúil na gníomhaíochta forfheidhmithe ag an Údarás; agus an riosca, na hacmhainní agus na himpleachtaí costais don Údarás chun dul i mbun gníomhaíocht forfheidhmithe.

An Clár um Dhíolúine Cairtéal

I measc na bpionós féideartha le haghaidh daoine aonair agus cuideachtaí a dhéanann ciontaí crua cairtéil faoi Acht na hIomaíochta tá fíneálacha agus téarmaí príosún substaintiúla. Féadfaidh daoine aonair agus cuideachtaí atá i mbun gníomhaíochta den sórt sin smaoineamh ar iarratas a dhéanamh ar dhíolúine ó ionchúiseamh faoin gClár um Dhíolúine Cairtéal, a oibrímid i gcomhpháirt leis an DPP. Is féidir tairbhí a bhaint as bheith mar an gcéad chuideachta nó duine aonair chun gníomhaíocht cairtéal a thairisciú, chun comhoibriú go hiomlán agus chun faisnéis iomlán a thabhairt don Údarás agus don DPP. D'fhéadfadh go seachnódh cuideachtaí nó daoine aonair ionchúiseamh coiriúil dá bharr, go bhfaighidís díolúine ó théarmaí príosúin agus go seachnóidís fíneálacha substaintiúla agus pionóis bhreise, ar nós bheith coiscithe ó sheirbheáil mar stiúrthóir cuideachta ar feadh cúig bliana.

Féadfaidh cuideachtaí a ghlacann freagracht iomlán as gníomhartha mídhleathacha a gcuid oifigeach, stiúrthóirí agus fostaithe agus a aontaíonn comhoibriú leis an Údarás Iomaíochta cáiliú le haghaidh díolúine faoin gClár. Féadfar díolúine a dheonú ar an gcuideachta agus ar a cuid iarfhostaithe agus fostaithe reatha.

Fiú mura nglacann cuideachta freagracht iomlán as a cuid gníomhartha mídhleathacha, féadfaidh fostaithe, oifigigh agus stiúrthóirí aonair cáiliú le haghaidh díolúine faoin gClár um Dhíolúine Cairtéal agus d'fhéadfadh go seachnóidís fíneálacha agus téarmaí príosúin dá bharr sin.

Ba cheart iarratais ar dhíolúine a dhéanamh ar Oifigeach Díolúine an Údaráis Iomaíochta. Is í an uimhir bheolíne um dhíolúine cairtéal ná 087 7631378. Tá córas marcóra i bhfeidhm sa Chlár um Dhíolúine Cairtéal, trína gcoimeádtar an seasamh díolúine féideartha le haghaidh an chéad duine aonair nó chuideachta a dhéanann iarratas, agus a cheadaíonn do bhaill eile den chairtéal céanna 'scuaine a dhéanamh' i gcás nach gcáileodh an chéad duine a dhéanfadh iarratas le haghaidh díolúine. Is féidir tuilleadh eolais faoin gClár a fháil ar láithreán gréasáin an Údaráis Iomaíochta, www.tca.ie

Tá cosaint san Acht le haghaidh "sceithirí", daoine a thuairiscíonn sárúithe amhrasta dúinn. Mar shampla, má cheapann tú gur sháraigh cuideachta an tAcht, ní bheidh tú dlite as damáistí má thuairiscíonn tú dúinn é agus má fhaightear nár tharla an cion, ar choinníoll gur ghníomhaigh tú go réasúnta agus le dea-chuspóir. Clúdaíonn an chosaint sin fostaithe chomh maith. Ciallaíonn sé nach bhféadann fostóir pionós a chur ar fhostaí, a thuairiscíonn, le hintinn mhaith, sárú amhrasta ar Acht na hIomaíochta dúinn.

Cónascadh leis an nGníomhaireacht Náisiúnta do Thomhaltóirí

In 2008, d'fhógair an Rialtas cónascadh an Údaráis leis an nGníomhaireacht Náisiúnta do Thomhaltóirí mar chuid de réasúnú na ngníomhaireachtaí Stáit. Cuireadh obair a rinneadh ar an reachtaíocht chun éifeacht a thabhairt don chinneadh seo le hathbhreithniú ar an Acht Iomaíochta a bhí ar bun cheana féin. Ina dhiaidh sin, rinneadh breis fairsingiú ar na pleannanna don reachtaíocht agus cuireadh ceithre fhoráil nua leo chun déileáil le cumasc in earnáil na meán mar aon le cód iompair reachtúil don earnáil ghrósaeireachta.

I rith 2013, bhí comhoibriú dlúth le sonrú idir an dá eagraíocht, mar aon leis an Roinn Post, Fiontar agus Nuálaíochta, maidir le réiteach a dhéanamh don chumasc.

Táthar ag súil le foilsiú na reachtaíochta go luath in 2014 agus is é 2014 an bhliain ina dteastóidh formhór mór na hoibre don mhéid a leanas:

- plean corparáideach a fhorbairt,
- dhá eagraíocht a bhogadh ó dhá fhoirgneamh isteach i bhfoirgneamh nua amháin agus ar ardán TF amháin,
- beartais agus nósanna imeachta lenar comhaontaíodh a dhréachtú, agus
- féiniúlacht, branda agus láithreán gréasáin nua a chruthú.

I dtreo dheireadh 2013, mhéadaigh an tÚdarás agus an Gníomhaireacht Náisiúnta do Thomhaltóirí an leibhéal acmhainní a bhí tiomanta do bhainistíocht a dhéanamh ar an bpróiseas cónasctha le linn 2014.

2. DLÍ NA HIOMAÍOCHTA A FHORFHEIDHMIÚ

Ar cheann dár bpríomhfheidhmeanna tá dlí na hiomaíochta a fhorfheidhmiú agus caingeann dlí a thógáil áit a gcreidimid gur briseadh an dlí. Féadtar ár n-obair forfheidhmithe a roinnt in dhá chatagóir:

- Baineann an chéad chatagóir le cairtéil chrua. Caitear leo seo mar sháruithe coiriúla ar dhlí na hiomaíochta. Mar gheall gur sárú coiriúil an Achta iad cairtéil, is gá iad a chruthú thar amhras réasúnta. Sa chás go mbíonn dóthain fianaise againn i leith comhaontú coiriúil cairtéil, féadaimid comhad a chur faoi bhráid an DPP le haghaidh ionchúiseamh ar díotáil.
- Baineann an dara catagóir le mí-úsáid ceannasachta agus comhaontuithe frithiomaíocha nach ionann iad agus cairtéal, mar shampla, comhaontuithe ingearacha. Caitear leo seo mar sháruithe sibhialta ar dhlí na hiomaíochta.

Cásanna Reatha

An tÚdarás Iomaíochta v Cumann Leighis na hÉireann

An 2 Iúil 2013, d'fhógair an tAire Sláinte gur chinn se chun na táillí a laghdú atá le híoc ag Feidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte le Liachleachtóirí Ginearálta (LGanna) as seirbhísí a sholáthar d'othair atá incháilithe faoin Scéim Ghinearálta Leighis (GMS). Bheartaigh sé chun seo a dhéanamh trí rialacháin a rinneadh faoin Acht um Bearta Airgeadais Éigeandála ar Mhaithe le Leas an Phobail (FEMPI), 2009. An 10 Iúil 2013, d'eisigh Coiste LGanna Chumann Leighis na hÉireann (IMO) preaseisiúint a chur in aghaidh an laghdaithe bheartaithe ar tháillí agus a lua gur cinneadh go gcuirfeadh LGanna stop le seirbhísí áirithe a sholáthar, lena n-áirítear:

- rannpháirtíocht LGanna i bhFoireann Chúraim Phríomhúil,
- rannpháirtíocht LGanna i bhFoireann Idirghabhála Pobail,
- rannpháirtíocht LGanna i gCláir Chúraim Chliniciúil (Galar Ainsealach), agus
- aon seirbhís eile nach sonraítear i gconradh an GMS (i.e, an Conradh a rialaíonn soláthar seirbhísí ag LGanna faoin GMS).

I dtuairim an Údaráis, is ionann LGanna agus gealltanais laistigh de bhrí an Achta Iomaíochta, 2002 agus b'ionann gníomh an IMO, ar an ábhar sin, agus cinneadh trí bhainteacht le gealltanais a chuirfeadh comhthearainn ar réimse agus ar cháilíocht na seirbhísí a sholáthair LGanna d'othair GMS. Mar dhea, ba chinneadh a raibh sé de chuspóir agus d'éifeacht aige iomaíocht a chosc, a shrianadh nó a chur as riocht sa Stát agus a d'fhéadfadh tionchar a imirt ar thrádáil idir na Ballstáit den AE chomh maith.

An 11 Iúil 2013, scríobh an tÚdarás chuig an IMO agus a dtuairim á lua gurbh ionann cinneadh a gCoiste LGanna agus comhghníomh ag LGanna agus gur sháraigh sé an dlí iomaíochta, Alt 4 den Acht agus Airteagal 1010 den TFEU, go sonrach. D'iarr siad ar an IMO a gcinneadh a chealú láithreach agus chun a gcomhaontú chun amhlaidh a dhéanamh a fhoilsiú ar a láithreán gréasáin.

Tar éis gur theip ar an IMO iarratas an Údaráis a chomhlíonadh, chuir an tÚdarás tús le himeachtaí san Ard-Chúirt an 16 Iúil 2013 agus orduithe áirithe á lorg acu i leith an IMO, lena n-áirítear urghaire idirbhreitheach a cheanglódh ar an IMO chun cinneadh a gCoiste LGanna a chealú chun stop a chur le seirbhísí áirithe a sholáthar d'othair GMS.

An 23 Iúil 2013, thug an IMO gealltanais dheonacha don Ard-Chúirt inar chomhaontaigh siad, ar feitheamh chinneadh deiridh an cháis, chun cinneadh a gCoiste LGanna a chur ar fionraí chun stop a chur le seirbhísí; chun preaseisiúint an 10 Iúil 2013 a bhaint óna láithreán gréasáin agus chun a gcomhaltaí a chur ar an eolas faoi thabhairt na ngealltanais. Rinneadh pléadálacha a mhalartú, i dturas an ama, idir an tÚdarás agus an IMO agus meastar go n-éistfear leis an gcás le linn an chéid leath de 2014.

Imscrúduithe Leanúnacha Eile

Agus aird air go mbíonn sárúithe féideartha tromchúiseacha ar an dlí iomaíochta i gceist le cuid dár n-imscrúduithe agus go bhféadfadh go n-eascródh trialacha coiriúla as roinnt díobh ar dháta amach anseo, ní oiriúnach dúinn tuairimí a nochtadh go poiblí ar na himscrúduithe siúd. Aithnímid, áfach, gur tuairiscíodh cuid de na cásanna a bhí á n-imscrúdú in 2013 sna meáin. Baineann líomhaintí i leith gníomhaíochtaí frithiomaíocha i gceist leo sna hearnálacha urlártaigh thráchtála, stroighne agus bainne. Ní féidir breis sonraí a sholáthar mar gheall go bhfuil na himscrúduithe seo fós ar bun.

Comhad an DPP

Rinneamar tuairisciú inár dtuarascáil bhliantúil le haghaidh 2010 gur tugadh chun críche imscrúdú cairteil amháin i rith na bliana siúd agus gur seoladh comhad chuig an DPP inar moladh ionchúiseamh ar díotáil. Is éard a bhí i gceist leis an gcás seo líomhaintí i leith camastaíl tairiscintí agus tá breithniú á dhéanamh ag an DPP ar an gcás seo go fóill.

Imscrúduithe Críochnaithe

In 2013, chríochnaigh an tÚdarás líon cásanna, agus tugtar achoimriú ar roinnt díobh thíos.

Coisbheart den Bhranda FitFlop

Déanann Double Bay Enterprises coisbheart den bhranda FitFlop a dháileadh in Éirinn agus tá siad ag trádáil mar Brazil Body Sportswear (BBS). Maíonn an coisbheart seo go gcuirfidh siad le matáin na coise. I Meán Fómhair 2011, fuair an tÚdarás gearán gur thug BBS faoi chothabháil praghsanna athdhíola (RPM) ar bhealaí éagsúla le blianta beaga anuas. Is é RPM an cleachtas ina ndeachtaíonn dáileoírí nó soláthróirí an praghas ar ar cheart do mhiondíoltóirí earraí nó seirbhísí a dhíol. Tá sé ina chleachtas frithiomaíoch mar gheall gurb éard a eascraíonn as ná go n-íocann tomhaltóirí níos mó ná a d'íocfaí dá mba faoi na miondíoltóirí a bpraghsanna féin a shocrú.

Tar éis imscrúdú a dhéanamh, mheas an tÚdarás gur sháraigh BBS alt 4 den Acht ar na bealaí a leanas:

- **Tabhairt faoi RPM:** D'iarr BBS, i dtuairim an Údaráis, ar mhiondíoltóirí áirithe praghsáil a dhéanamh ar íosleibhéal, agus rinne siad iarracht, chomh maith, miondíoltóirí a threorú maidir leis na cásanna ina bhféadfaí lascaire a thabhairt ar FitFlopanna, cén samhlacha FitFlop a bhféadfaidís lascaire a thabhairt orthu, agus cé mhéid de lascaire a d'fhéadfaidís a thairiscint.
- **Toirmeasc Éighníomhach a Chur i bhFeidhm maidir le coisbheart den bhranda FitFlop:** Rinne BBS, i dtuairim an Údaráis, iarracht chun cosc a chur ar dhíolacháin éighníomhacha trí iarraidh ar mhiondíoltóirí (i) gan na táirgí a dhíol trí ordú poist, an t-idirlíon nó trí mheáin leictreonacha eile gan toiliú i scríbhinn a fháil roimh ré ó BBS; agus (ii) gan na táirgí a athdhíol le tríú páirtithe laistigh dá gcríocha leithdháilte. (Is éard atá i gceist le 'díolacháin éighníomhacha' díolacháin le custaiméirí a thagann a

fhad leis an miondíoltóir gan iad a bheith ina sprioc shonrach, e.g. trí láithreán gréasáin an mhiondíoltóra.)

Mar gheall ar an iompar seo, ní raibh tomhaltóirí ar mhian leo táirgí FitFlop a cheannach in ann siopadóireacht thart a dhéanamh chun luach níos fearr a fháil.

Thug an tÚdarás deis do BBS chun stop a chur le tabhairt faoi RPM agus sa toirmeasc ar dhíolacháin éighníomhacha, faoi mar a shonraítear thuas. In Samhain 2012, d'iontráil BBS agus an tÚdarás i gcomhaontú faoinar thug BBS faoi stopadh de bheith ag tabhairt faoi na cleachtais seo agus chun a miondíoltóirí a chur ar an eolas dá réir. Mar chúiteamh air sin, chomhaontaigh an tÚdarás gan imeachtaí dlí a ghlacadh i leith BBS.

An 18 Nollaig 2012, dheonaigh an Ard-Chúirt Ordú faoi alt 14B den Acht Iomaíochta 2002 (arna ionsá ag an Acht Iomaíochta (Leasú) 2012), maidir leis an gComhaontú seo.³ Ciallaíonn seo go bhfuil ceangaltais, a thug BBS go stopfaidís na cleachtais a ndearnadh gearán ina leith, ina nOrdú den Ard-Chúirt anois. Ciallaíonn seo, dá sáródh BBS na ceangaltais seo, bheidís tar éis an Chúirt a dhíspeagadh. Ina theannta sin, forálann alt 14B nach dtiocfaidh Ordú a dhéantar faoin alt i bhfeidhm ach tar éis tréimhse 45 lá i ndiaidh an tOrdú a dhéanamh. Ligeann seo do thríú páirtithe a bhféadfadh sé difear a dhéanamh dóibh iarratas a dhéanamh ar an gCúirt go n-éagsúlaítear nó ndíscaoiltear an tOrdú. Ní dhearnadh an t-iarratas sin sa chás seo agus, ar an ábhar sin, tháinig an tOrdú i bhfeidhm an 2 Feabhra 2013.

D'éisigh an tÚdarás, dá éis sin, Cinneadh Forfheidhmithe inar leagadh amach go sonrach na ceistanna a tháinig chun solais i gcás FitFlop, agus foilsíodh seo ar láithreán gréasáin an Údaráis in Aibreán 2013¹.

Táillí ag Europort Ros Láir

An 20 Aibreán 2012, fuair an tÚdarás gearán ó oibreoir bád farantóireachta maidir leis na táillí a ghearr Iarnród Éireann ar oibreoirí bád farantóireachta ag Europort Ros Láir. Mhaígh an gearánaí gur ghearr Iarnród Éireann táillí ar bhealach idirdhealaitheach, agus gur gearradh táillí níos airde orthu ná mar a gearradh ar a n-iomaitheoirí ar na seirbhísí céanna. De réir an ghearánaí, chruthaigh an t-idirdhealú líomhnaithe seo míbhuntáiste iomaíoch dóibh vis-à-vis a n-iomaitheoir.

Le linn an mheasúnaithe ar an ngearán seo, bhailigh an tÚdarás méid shubstainteach d'fhaisnéis ó Iarnród Éireann agus ó fhoinsí eile. Thug an fhaisnéis a fuair an tÚdarás le fios go bhféadfadh Iarnród Éireann suíomh ceannasach a ghlacadh sa mhargadh maidir le seirbhísí cuain a sholáthar ag Ros Láir d'oibreoirí a sholáthraíonn seirbhísí bád farantóireachta ar an mbealach ábhartha. Ar a shon sin, níor léirigh anailís na sonraí a fuarthas difríocht shubstainteach idir na rátaí a ghearr Iarnród Éireann ar oibreoirí bád farantóireachta a sholáthraíonn seirbhísí bád farantóireachta ar an mbealach ábhartha, lena n-áirítear na muirir siúd a gearradh ar an ngearánaí. Ciallaíonn sé seo nár tháinig an tÚdarás ar aon fhianaise gur thug Iarnród Éireann faoi iompar idirdhealaitheach a d'fhéadfadh bheith ar comhionann le mí-úsáid a bhaint as suíomh ceannasach mar shárú ar Alt 5 den Acht.

LPG Builc

I nDeireadh Fómhair 2013 chuir an tÚdarás deireadh le himscrúdú a mhair le fada ar shocruithe soláthair san earnáil LPG builc. Rinne an tÚdarás measúnú, roimhe sin, líon uaireanta, ar shocruithe ceannaigh eisiaigh idir soláthróirí LPG builc agus úsáideoirí tráchtála.

¹ Tá fáil air seo ag <http://www.tca.ie/EN/Enforcing-Competition-Law/Notices-Declarations-and-Guidance-Notes/Enforcement-Decisions/Decisions/E1301--Resale-price-maintenance-of-FitFlops-branded-footwear.aspx?page=1&year=0>

In 2005, agus arís in 2010, rinne an tÚdarás comhairliúchán poiblí ar cibé acu Dearbhú a eisiúint nó gan é a eisiúint maidir le LPG Builc². Tar éis aighneachtaí a fháil, agus anailís mhionsonraithe a dhéanamh, rinne an tÚdarás cinneadh i nDeireadh Fómhair 2013 gan Dearbhú a eisiúint maidir le LPG builc. Dá réir sin, tá socruithe LPG builc faoi réir Dhearbhú faoi Leith 2010 an Údaráis agus, níos fairsinge ná sin, faoi réir an Achta.

Chuir an tÚdarás a n-imscrúdú chun deiridh ar líon foras:

¹ Tá seo ar fáil ag <http://www.tca.ie/EN/Enforcing-Competition-Law/Notices-Declarations-and-Guidance-Notes/Enforcement-Decisions/Decisions/E1301--Resale-price-maintenance-of-FitFlops-branded-footwear.aspx?page=1&year=0>

Ní raibh dóthain fianaise ann go ndearnadh díobháil don tomhaltóir

Ní raibh dóthain fianaise ann go ndearnadh díobháil don tomhaltóir le húdar a thabhairt le breis caiteachais ar acmhainní. Is ionann LPG builc agus níos lú ná 1.5% den úsáid bhliantúil fuinnimh sa Stát, agus bhí an figiúr seo i mbun laghdú ar feadh roinnt blianta. Dá réir sin, níor measadh go raibh údar leis na hacmhainní a caitheadh, mar gheall ar mhéid bheag (agus laghdaitheach) an mhargaidh chuí.

Líon beag gearán agus ní raibh na réitigh fhéideartha sásúil

Ba bheag don líon gearán a fuair an tÚdarás agus tháinig laghdú air le blianta beaga anuas. Anuas air sin, creideann an tÚdarás nach dócha go mbeidh na réitigh ar féidir leo a úsáid ina n-uirlisí éifeachtacha chun dul i ngleic le haon fhadhbanna iomaíochta a d'fhéadfadh bheith sa mhargadh. Fuarthas tromlach na ngearán ó chustaiméirí intíre, seachas ó chustaiméirí tráchtála/tionsclaíochta. Ní hionann custaiméirí intíre agus gealltanais agus níl comhaontuithe eatarthu agus soláthróirí LPG builc faoi réir dlí iomaíochta na hÉireann ná na hEorpa. Fuarthas líon an-bheag gearán ó chustaiméirí tráchtála/tionsclaíochta (arb ionann iad agus gealltanais, i gcodarsnacht le custaiméirí intíre, agus a mbeadh a gcomhaontuithe le soláthróirí faoi réir dlí iomaíochta). De réir mheasúnú an Údaráis ar na cásanna seo, deimhníodh nár leag na comhaontuithe soláthair siúd srian ar an iomaíocht agus nár chruthaigh siad údar le gníomh forfheidhmithe, ar an ábhar sin, ag an Údarás. Bhí sé ina chonclúid ag an Údarás, chomh maith, nár dhócha go réiteodh glacadh le Dearbhú maidir le saghas na gcomhaontuithe soláthair a úsáidtear san earnáil aon cheann de na saincheisteanna a tugadh chun solais sna gearáin a fuair siad.

Deacracht chun rialáil um mí-úsáid ceannais a fháil

Ar a bharr sin, rinne an tÚdarás meas ar an bhféidearthacht gur bhain soláthróirí mí-úsáid as suíomh ceannasach ar an margadh. Agus aird ar struchtúr reatha an mhargaidh, is dócúil go mbeadh ar an Údarás a chruthú go mbaineann an bheirt phríomhsholáthróirí sult as suíomh comhcheannais sa mhargadh ábhartha. Chinn an tÚdarás, i bhfianaise an lín bhig ghearán a fuarthas, agus bunaithe ar an athbhreithniú a rinneadh ar an margadh, agus tús á chur le himeachtaí fadálacha casta agus costasacha cúirte a dhéanann an argóint nach raibh gá leis an mí-úsáid ceannais a tharla.

Áfach, is tábhachtach a lua nach mbaineann an cinneadh seo le hábhar ach i gcomhthéacs cúinsí reatha sa mhargadh LPG builc. Is faoin Údarás atá sé, go fóill, chun imscrúdú a dhéanamh ar aon saincheisteanna iomaíochta a d'fhéadfadh

² Ceadáíonn an tAcht don Údarás a dhearbhu i scríbhinn go gcomhlíonann catagóir shonraithe de chomhaontuithe, cinntí nó cleachtais chomhbheartaithe na coinníollacha áirithe, a leagtar amach in Alt 4(5) den Acht. Is é tionchar an Dearbhaithe sin nach gcuirtear toirmeasc ar na Comhaontuithe laistigh den chatagóir atá faoi chaibidil ag Alt 4 den Acht.

teacht chun solais sa mhargadh seo amach anseo, nó chun Dearbhú a eisiúint maidir le LPG builc, dá dteastódh a leithéid de ghníomh ó na cúinsí.

An Earnáil Déirí

Rinne an tÚdarás measúnú ar líon gearán a bhaineann le soláthar bainne ag feirmeoirí do chomharchumainn déirí le bliain anuas. Is é comhthéacs na ngearán seo díothú na gcuótaí bainne atá ar feitheamh in 2015 agus an méadú ionchasach comhfhreagrach 50% ar tháirgeadh amhbhainne go náisiúnta faoi 2020. Mar fhreagairt ar an méadú seo, tá bearta á nglacadh ag comharchumainn chun (a) a soláthairtí bainne a chosaint agus (b) infheistíocht a dhéanamh i mbonneagar breise próiseála bainne chun freastal ar mhéideanna méadaithe bainne a bhfuil orthu a cheannach, faoi na comhaontuithe caighdeánacha ballraíochta comharchumainn, faoi réir roinnt coinníollacha.

Ó 1984, rialaigh córas na gcuótaí bainne, mar aon le Rialacha Sochaí na gcomharchumann, socruithe soláthair idir feirmeoirí agus comharchumainn. Mar réiteach do dhíbirt na gcuótaí in 2015, tá comhaontuithe soláthair bhainne á dtabhairt isteach ag comharchumainn. Is éard a bheidh mar thoradh orthu seo, go mbeidh Conradh ag feirmeoirí le comharchumainn chun a mbainne a sholáthar don chomharchumann sin ar feadh roinnt blianta, ar bhonn eisiach de ghnáth.

Faoi chúinsí áirithe, féadfaidh comhaontuithe soláthair eisiaigh (a leagann srian áirithe ar an iomaíocht, mar gheall ar a gcineál), éifeachtúlachtaí a chruthú agus dul chun sochair custaiméirí. Mar aitheantas air seo, féadfaidh na comhaontuithe sin cáiliú le haghaidh díolúine ó chosc ginearálta na gcomhaontuithe sriantacha dá bhforáiltear i ndlí iomaíochta an AE agus na hÉireann. Aithníodh seo trí ghlacadh le díolúintí ginearálta faoi dhlí an AE agus na hÉireann a cheadaíonn comhaontuithe eisiachais a mhaireann a fhad le cúig bliana sa chás go gcomhlíontar coinníollacha áirithe. Ina measc seo, mar shampla, tá coinníoll nach mór nach sáraíonn scaireanna margaidh an tsoláthra sa mhargadh ina ndíolann sé/sí, agus an cheannaitheora sa mhargadh ina gceannaíonn sé/sí, 30%, mar aon le coinníollacha a fhorálann nár cheart go gcuimseofaí cásanna sriantacha áirithe eile (ar nós cothabháil praghsanna athdhíola nó toirmeasc ar dhíolachán éighníomhacha. Déanfar measúnú ar chomhaontuithe eisiacha a mhaireann breis agus cúig bliana nó nach gcomhlíonann na coinníollacha eile le haghaidh díolúine ghinearálta ar bhonn cás ar chás.

I margadh bainne leachtaigh na hÉireann, tá líon cúiseanna ann go bhféadfadh comhaontuithe eisiacha soláthair bheith infhírinneithe ar fhorais éifeachtúlachta, lena n-áirítear urrús an tsoláthair agus, i roinnt cásanna, cistiú bonneagar breise próiseála. Níor cheart meicníochtaí cistithe agus soláthair a úsáid, áfach, mar uirlisí chun ceangal a dhéanamh idir comharchumainn áirithe agus feirmeoirí ar feadh tréimhsí mí-réasúnta fada ama. Dá dtarlódh seo, ní bheadh iontrálaithe nua in ann an margadh próiseála bainne a iontráil, mar gheall nach mbeidís in ann soláthairtí bainne a fhoinsíú. Thairis sin, ní bheadh feirmeoirí a bheadh lonnaithe i ndobharcheantair chomharchumann iolrach in ann comharchumann a aistriú chun teacht i dtír ar théarmaí soláthair níos fearr, lena n-áirítear praghsáil níos mealltaí. Dá réir sin, féadfaidh conarthaí soláthair atá ró-fhada gníomhú mar bhacainn ar iontráil agus ar aistriú araon. Ar an gcúis seo, déanann an tÚdarás athbhreithniú ar na comhaontuithe sin go cúramach lena chinntiú go mbíonn aon socruithe soláthair eisiaigh infhírinneithe ar fhorais éifeachtúlachta agus nach bhfuil iontu ach srianta a bhfuil fíor-ghá leo maidir leis na héifeachtúlachtaí siúd a bhaint amach.

Chríochnaigh an tÚdarás imscrúdú, chomh maith, ar fheachtas "Saothraithe i bPoblacht na hÉireann" na Comhairle Náisiúnta Déiríochta. Dheimhnigh an tÚdarás gur chuir feachtas an NDC táirgí bainne leachtaigh pointe bunúis chun cinn agus nárbh ionann seo, ann féin, agus sárú ar an dlí iomaíochta. Tugann an

tÚdarás an rabhadh, áfach, nach mór bheith an-chúramach nuair a bhíonn feachtas Mharc an NDC á úsáid, lena chinntiú nach gcuireann an feachtas seo gníomhaíocht chun cinn a d'fhéadfadh bheith frithiomaíoch.

Imscrúduithe Eile

Tugadh dhá imscrúdú lena mbaineann sárúithe líomhnaithe crua alt 4 den Acht chun críche in 2012. Bhain na himscrúduithe seo le líomhaintí i leith iompar coiriúil, ach b'ann d'fhianaise neamhleor chun údar a bheith ann go gcuirfeadh an tÚdarás comhad faoi bhráid an DPP. Ar mhaithe le ceartas aiceanta agus le cearta na gcuideachtaí agus na ndaoine siúd a chosaint a rinneadh a imscrúdú, ní chuirfidh an tÚdarás aon sonraí breise ar fáil ar na himscrúduithe seo.

Saincheistanna Forfheidhmithe Eile

NAMA

Cé go bhfuil gníomhaíochtaí NAMA maidir le fáil sócmhainní bainc díolmhaithe ón Acht Iomaíochta, 2002, tagann a n-iompar iarfhála faoi chuimsiú shainordú an Achta.

Tá an tÚdarás ar an eolas ar thábhacht NAMA i ngeilleagar na hÉireann agus ar an tionchar a d'fhéadfadh sé imirt trína ngníomhaíochtaí éagsúla. Ní dhéanann an seasamh a ghlac an tÚdarás maidir le haon ghearáin a rinneadh i leith NAMA go dtí seo, aon dochar d'aon ghníomhaíocht a d'fhéadfaidís glacadh amach anseo má thagann aon fhianaise i leith iompar frithiomaíoch chun solais.

Mar gheall ar thionchar féideartha tábhachtach NAMA ar an iomaíocht, ceanglaítear orthu tuairisciú a dhéanamh ar bhonn bliantúil leis an gCoimisiún Eorpach agus leis an Údarás Iomaíochta ar úsáid a gcumhachtaí iarfhála. Is é an cuspóir atá aige seo ná ligean don Choimisiún agus don Údarás aon ghníomhaíocht a ghlacadh a mheasann siad is gá má mheasann siad gur eascair sárú na hiomaíochta as an úsáid a bhain siad as a gcumhachtaí. Tar éis athbhreithniú a dhéanamh ar an úsáid a bhain NAMA as a gcumhachtaí in 2012, bhí sé ina chonclúid ag an Údarás nár eascair aon chlaonadh iomaíochta.

Saincheistanna Ginearálta Iomaíochta

Éidí Scoile

Ó am go ham, faigheann an tÚdarás méid mhór ghearán a bhaineann le hearnáil nó le saincheist ar leith. Mar fhreagairt, féadfaidh an tÚdarás comhairle ghinearálta ábhartha a fhoilsiú sa mhír "Céard é an scéal?" dá láithreán gréasáin. Ba í saincheist phragsanna éidí scoile ceann de na samplaí seo in 2013. Gach bliain, ag druidim le tús na scoilbhliana, faigheann an tÚdarás gearáin ó thuismitheoirí a bhaineann le héidí scoile. Is é an gearán is coitianta gearán faoi scoileanna a dheonaíonn eisiachas chun éidí a sholáthar do mhiondíoltóirí amháin, agus easpa rogha a thabhairt do thuismitheoirí ar sholáthróir éidí scoile.

Cé nár thug an tÚdarás, iad féin, faoi imscrúdú sonrath, rinne contrapháirtí an Údarás sa RA, an Oifig Cóirthrádála (OFT), breithniú ar an tsaincheist seo go sonrath agus d'fhorbair siad sraith moltaí. Agus aird ar an ngá go ndéanfaidh scoileanna breithniú cúramach ar bhuarthaí costais tuismitheoirí nuair a bhíonn cinneadh á dhéanamh acu ar bheartas éide scoile, rinne an tÚdarás moltaí atá cosúil leo siúd de chuid an OFT, go háirithe:

- Sa chás gur féidir, ba cheart do scoileanna líon miondíoltóirí éagsúla an t-éide scoile a sholáthar do thuismitheoirí. Creideann an tÚdarás gur dócha go

dtabharfar an toradh is fearr do thuismitheoirí faoi deara nuair a bheidh éidí ar fáil ó roinnt miondíoltóirí. Spreagfadh seo na miondíoltóirí dul in iomaíocht agus chun ligean do thuismitheoirí a gcinntí féin a dhéanamh ar bhonn na háisiúlachta, na cáilíochta agus an phraghais. Is réasúnta a mheas gur gnách go mbeidh praghas éidí níos ísle má sholáthraítear iad trí líon miondíoltóirí a théann in iomaíocht lena chéile.

- Más rogha do scoil socrú soláthair eisiaigh a bheith acu le miondíoltóir, mholfadh an tÚdarás an méid a leanas:
 - roghnófaí an miondíoltóir trí thairiscint iomaíoch seachas ar bhonn caidreamh bunaithe nó stairiúil,
 - cuimsíonn na critéir roghnaithe, i measc rudaí eile, cáilíocht, praghas, leibhéal na seirbhíse, etc. Éascaíonn seo an iomaíocht a tharlú ag an gcéim thairisceana agus éascaíonn sé scoileanna chun aontú a dhéanamh ar an gcomhaontú eisiach leis an miondíoltóir nó leis na miondíoltóirí a chuireann an meascán is fearr de cháilíocht, praghas agus critéir roghnacha eile ar fáil, agus
 - déantar athbhreithniú ar an socrú ar bhonn rialta agus ní dhéantar é a bhronnadh ar feadh tréimhse ró-fhada.

Tá an tÚdarás ar an eolas gur ceist atá i mbeartas éide scoile ar a ndéantar cinneadh ginearálta ar leibhéal na scoile. Ba cheart an beartas a réiteach, ar an ábhar sin, tar éis plé a dhéanamh laistigh de phobal na scoile (amhail a mhol an Roinn Oideachais in 2008). Spreagann an tÚdarás tuismitheoirí a bheith réamhghníomhach maidir leis an tsaincheist seo ionas go ndéantar beartas a scoile lena chinntiú go gcuirtear praghas réasúnta ar éidí agus go mbaineann siad ardchaighdeán amach. Ba cheart dóibh a dtionchar a úsáid le príomhoidí agus le boird chuige sin. Má tá siad buartha faoi oibriú beartas scoile, ba cheart dóibh na hábhair bhuartha sin a thabhairt chun solais, cibé acu ar bhonn aonair nó trí choiste tuismitheoirí, leis an bpríomhoide agus/nó an bord bainistíochta.

Athbhreithniú ar an gClár um Dhíolúine Cairtéal

I rith 2013, lean an tÚdarás lena n-athbhreithniú ar an gClár um Dhíolúine Cairtéal lena chinntiú go léiríonn sé an dea-chleachtas idirnáisiúnta is fearr, lena n-áirítear Clár nuashonraithe Samhlach Trócaire an ECN, agus lena chinntiú go mbaineann sé a gcuid cuspóirí amach i bhfianaise na taithí leis an gClár a oibriú. Oibreoidh an tÚdarás leis an DPP d'fhonn glacadh leis an gclár leasaithe le linn 2014.

Cumhachtaí Forfheidhmithe a Úsáid

Faoin Acht, tá cumhachtaí fairsinge ag an Údarás lena n-úsáid ina n-obair forfheidhmithe. Cuireann na cumhachtaí siúd ar a gcumas faisnéis a fháil sa chás nach dócha go soláthrófar í ar bhonn deonach, nó sa chás gur diúltaíodh cheana féin í. I rith 2013, thug an tÚdarás faoi sheacht gcuardach ag áitribh i leith gealltanais éagsúla a cuireadh ina leith go raibh baint acu i ngníomhaíocht fhrithiomaíoch. Tugadh faoi na hoibríochtaí cuardaigh go náisiúnta agus bhí nach mór leath fhoireann an Údarais bainteach iontu. Thug comhaltaí an Gharda Síochána cabhair don Údarás ar an suíomh. Gabhadh méideanna móra de cháipéisí cruachóipe agus de shonraí fóiréinseacha le inn na gcuardach.

Tábla 1: Cumhachtaí Forfheidhmithe a Úsáid in 2013

Cumhacht Forfheidhmithe	2013
Barántais Chuardaigh	7
Toghairmeacha	11

Tábla 2: Cumhachtaí Imscrúdaithe agus Forfheidhmithe an Údaráis Iomaíochta

Cumhachtaí Imscrúdaithe agus Forfheidhmithe	
Saghsanna na n-imscrúduithe faoinar tugadh	<ul style="list-style-type: none"> • Imscrúduithe coiriúla • Imscrúduithe sibhialta • Measúnú ar chumaisc • Staidéir fhoirmiúla
Cumhacht iontrála agus chuardaigh	Féadfaidh oifigigh údaraithe áitreabh a iontráil nó a chuardach ach barántas a bheith acu arna eisiúint ag an gCúirt Dúiche.
Cumhacht chun cáipéisí agus taifid a ghabháil le barántas	Féadfaidh oifigigh údaraithe cáipéisí/taifid a ghabháil ach barántas a bheith acu arna eisiúint ag an gCúirt Dúiche.
Cumhacht chun finnítithe a thoghairm agus chun soláthar taifead agus faisnéise a iarraidh	<p>Féadfaidh an tÚdarás Iomaíochta finné a thoghairm go ndéanfaí é/í a scrúdú faoi mhionn agus/nó iarraidh ar sholáthar cáipéisí ó fhinné.</p> <p>Tá na díolúintí agus na pribhléidí céanna ag finnítithe ag atá ag finné os comhair na hArd-Chúirte.</p> <p>Cion coiriúil atá i neamhchomhlíonadh.</p>
Cumhacht chun iarraidh go ndéanfar Ordú Cúirte de roinnt comhaontuithe	<p>Féadfaidh an tÚdarás Iomaíochta iontráil i gcomhaontú le ceangaltas faoi imscrúdú i leith sárú líomhnaithe an Achta Iomaíochta, 2002, ina gcomhaontaítear faoin gceangaltas sin rudaí áirithe a dhéanamh gan iad a dhéanamh mar chúiteamh ar chomhaontú an Údaráis gan imeachtaí a ghlacadh ina leith.</p> <p>Féadfaidh an Ard-Chúirt ar iarraidh an Údaráis, Ordú Cúirte a dhéanamh den chomhaontú.</p> <p>Is ionann agus díspeagadh na cúirte a bheidh in aon sárú ar an ordú sin ag an gceangaltas siúd agus féadtar pionós a ghearradh air amhlaidh.</p>
Cumhacht chun dícháiliú stiúrthóra a lorg	Féadfaidh an tÚdarás Iomaíochta iarratas a dhéanamh ar an gCúirt i gcásanna sibhialta agus achomair coiriúla go ndíscaoilfear stiúrthóir má dheimhnítear gur sháraigh an duine sin alt 4 nó 5 den Acht Iomaíochta, 2002.

3. MEASÚNÚ AR CHUMAISIC AGUS ÉADÁLACHA

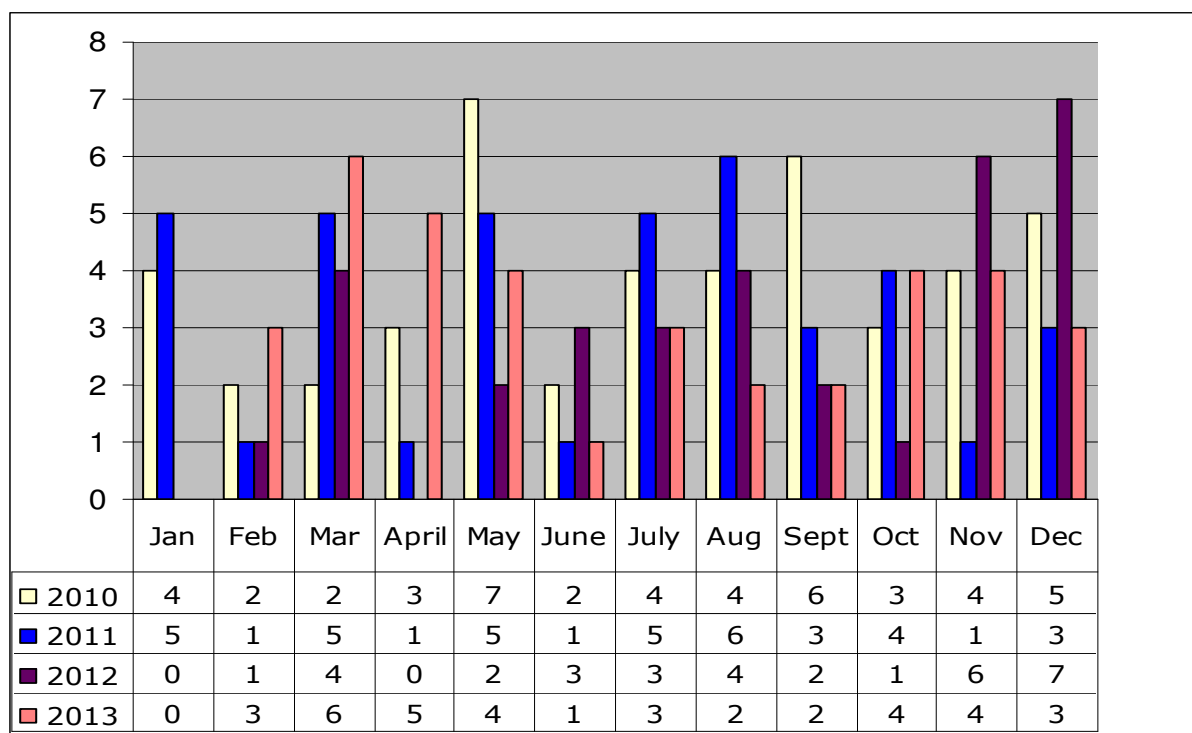
In 2013, rinne an tÚdarás cinntiúchán ar 39 cumasc a raibh sé cinn acu tugtha anonn ó 2012. Tháinig méadú ar líon na gcumasc agus na n-éadálacha ar tugadh fógra dúinn fúthu in 2013 (37) i gcomparáid le 2012 (33). Ba mhó an líon cumaisc mheán a fógraíodh, chomh maith leis sin, in 2013 (5) i gcomparáid le 2012 (3).

Foráiltear san Acht um Fhorais Chreidmheasa (Tacaíocht Airgeadais), 2008 (An tAcht FCTA) nach mór fógra a thabhairt don Aire Airgeadais seachas don Údarás Iomaíochta faoi roinnt cumaisc bheartaithe, áit a bhfuil forais chreidmheasa³ i gceist. Le linn 2013, níor fógraíodh aon chumaisc den sórt sin. Anuas air sin, forálann alt 54 den Acht um Fhorais Chreidmheasa (Cobhsaíocht), 2010 nach mbeidh aon fheidhm ag Cuid 2 agus 3 den Acht Iomaíochta, 2002 agus ag alt 7 den Acht FCTA maidir le gníomhartha áirithe ag an Aire nó ag "bainisteoirí speisialta" maidir leis na forais ábhartha airgeadais.

Leanann an tÚdarás le tabhairt faoi fheabhas a chur ar éifeachtacht agus ar éifeachtúlacht chóras athbheithnithe cumaisc na hÉireann agus chun treoir a thabhairt do chleachtóirí, do Ranna Rialtais agus don tionscal. Mar chuid den iarracht seo, chuaigh an tÚdarás i gcomhairle agus d'fhoilsigh siad Treoirínte le haghaidh Anailís Chumaisc in 2013.

Fógraí faoi Chumaisc le linn 2013

Fíor 1: Comparáidí míosúla idir fógraí cumaisc a fuarthas le haghaidh na tréimhse 2010-2013

Jan	Ean
Feb	Fea
Mar	Már

³ Baineann an ceanglas seo le hinstiúidí sochair a chomhlíonann na critéir a leagtar amach in Alt 7(1) den Acht CIFS. Ní bhaineann an tAcht CIFS, ar an ábhar sin, dlínse an Údarás Iomaíochta maidir le cónascadh instiúidí sochair go hiomlán.

April	Aib
May	Bea
June	Mei
July	Iúil
Aug	Lún
Sept	M.F.
Oct	D.F.
Nov	Sam
Dec	Nol

Cuimsíonn **Aguisín B** liosta iomlán de na cumasc ar tugadh fógra don Údarás fúthu in 2013. Fógraíodh 37 cumasc don Údarás in 2013. Leagtar béim ar na pointí a leanas faoi 2013:

- Le linn 2013, tugadh méadú beag faoi deara ar fhógraí leis an Údarás i gcomparáid leis an mbliain roimhe sin.
- Bhain gnóthais phríobháideacha chothromais a raibh gnólachtaí á gceannach acu le nach mór an tríú cuid de na cumasc ar tugadh fógra fúthu don Údarás in 2013.
- In 2013, thug an tÚdarás a scrúdú chun críche ar shé idirbheart ar tugadh fógra fúthu in 2013 agus ar síníodh a spriocdhátaí go dtí 2013. Bhí imscrúdú iomlán chéim 2 i gceist le dhá cheann de na cásanna seo, agus bhí imscrúdú sínte chéim 1 i gceist le ceann amháin díobh. Réitigh an tÚdarás na cásanna uile siúd gan choinníollacha a bheith i gceist.
- Eisíodh 10 gCeanglas le haghaidh Tuilleadh Faisnéise agus scrúdú á dhéanamh ar chúig chumasc. Cuireadh dhá cheann de na cúig chumasc lenar bhaineann Ceanglais le haghaidh Tuilleadh Faisnéise ar aghaidh go ndéanfaí imscrúdú chéim 2 orthu.
- Réitíodh 33 de na 37 fógra faoi chumasc a fuarthas i rith 2013 an bhliain sin le linn an imscrúdaithe tosaigh (céim 1), laistigh d'aon mhí féilire amháin de ghnáth.
- Tugadh ceithre fhógra faoi chumasc anonn isteach go 2014.

Cuireann **Aguisín C** staitisticí níos sonraí ar fáil ar chumasc ar a ndearnadh scrúdú idir 2010 agus 2013.

Cumasc agus Imscrúdú Iomlán (Céim 2) ag Teastáil Uathu

Ní mór don Údarás tabhairt faoi imscrúdú sonracha (céim 2) ar idirbheart más amhlaidh tar éis réamh-imscrúdú (céim 1), nach raibh siad in ann teacht ar an gconclúid nach ndéanfaidh an t-idirbheart "iomaíocht a laghdú go substaintiúil".

In 2013, cuireadh tús le dhá imscrúdú chéim 2. Bhain fógraí a fuarthas i dtosach i Nollaig 2012 leis an dá imscrúdú chéim 2, is é sin:

M/12/027 – Uniphar / CMR

Thug na páirtithe an t-idirbheart seo le fios an 12 Nollaig 2012. Réitigh an tÚdarás an t-idirbheart an 30 Aibreán 2013. Mórdhíoltóirí líne iomláine iad Uniphar agus CMR de tháirgí cógaisíochta, cúram sláinte agus tréidliachta do chógaslanna, ospidéal agus máinlianna tréidliachta sa Stát. Tá an bheirt pháirtithe gníomhach sa mhargadh chun mórdhíol líne iomláine drugaí a úsáidfidh daoine agus a sholáthraítear do chógaslanna amháin sa Stát. Le linn a n-imscrúdaithe, rinne an tÚdarás scrúdú ar thionchar iomaíochta an idirbhirt bheartaithe ar an margadh seo.

Ar chonclúid an réamh-imscrúdaithe (céim 1) an 13 Márta 2013, d'fhógair an tÚdarás nárbh fhéidir leo a dheimhniú nach mbainfeadh an éadail go mór den iomaíocht sna margaí le haghaidh earraí nó seirbhísí sa Stát. Lean an tÚdarás ar aghaidh agus rinne siad imscrúdú iomlán (céim 2), dá bharr.

Tar éis imscrúdú dian iomlán a dhéanamh, lenar áiríodh teagmháil leanúnach a dhéanamh leis na páirtithe, suirbhé a dhéanamh ar chógaslanna, faoinar thug Ipsos MRBI thar cheann an Údaráis, tuairimí lucht iomaíochta agus sholáthróirí na bpáirtithe a fháil, tuairimí comhlachtaí ionadaíocha an tionscail, na Roinne Sláinte agus Fheidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte a fháil, agus anailís eacnaiméadreach a dhéanamh ar shonraí praghsála, bhí an tÚdarás faoin tuairim nach mbainfidh an t-idirbheart go mór den iomaíocht i margaí le haghaidh earraí agus seirbhísí sa Stát. Bhí sé ina chonclúid ag an Údarás, go háirithe, nach gcruthódh an t-idirbheart beartaithe dóchúlacht níos suntasaí go dtabharfadh Uniphar agus United Drug faoi iompar comhordaithe intuigthe a mbeadh laghdú suntasach ar iomaíocht mar thoradh air.

M/12/031 – Top Snacks / KP Snacks

An 18 Nollaig 2012, tugadh fógra don Údarás maidir le hidirbheart beartaithe ina bhfaigheadh Intersnack International BV, trína bhfochuideachta Top Snacks Limited, roinnt sócmhainní, is é sin, an gnólacht ar a dtugtar KP Snacks ó United Biscuits (an RA) Limited.

Tá Intersnack BV mar chuid de Intersnack Group, mórdhéantúsóir Eorpach de bhrioscáin bhrandáilte agus neamhbhrandáilte phrátaí agus de tháirgí sneaiceanna. Tá leas rialaithe ag fochuideachta Intersnack BV atá bunaithe sa RA, Top Snacks, in Largo Foods, atá bunaithe in Éirinn. I measc bhrandaí Largo Foods tá Tayto, King, Hunky Dorys, Perri agus Sam Spudz.

Déantúsóir atá bunaithe sa RA is ea KP Snacks, an spriocghnólacht sa chumasc, agus soláthróir brioscáin phrátaí agus sneaiceanna atá iontu. I measc na mbrandaí de chuid KP Snacks a dhíoltar in Éirinn tá KP Nuts, Hula Hoops, McCoy's, Meanies, Rancheros agus Skips.

Mar chuid dá n-anailís, rinne an tÚdarás scrúdú ar dhlúithe na hiomaíochta idir na táirgí éagsúla brioscáin phrátaí agus sneaiceanna agus an méid a d'fhéadfadh éadail KP Snacks ag Top Snacks díobháil a dhéanamh do thomhaltóirí laistigh den Stát.

An 22 Aibreán 2013, tar éis imscrúdú dian iomlán a dhéanamh, a raibh an méid a leanas i gceist leis – conarthaí leanúnacha leis na páirtithe, tuairimí iomaitheoirí agus chustaiméirí na bpáirtithe a fháil, suirbhé a dhéanamh ar thomhaltóirí agus anailís eacnaiméadrach a dhéanamh, bhí an tÚdarás faoin tuairim nach mbainfeadh an t-idirbheart go mór den iomaíocht i margaí le haghaidh earraí agus seirbhísí sa Stát.

Imscrúduithe Sínte Chéim 1 ar Chumasc – Ceanglais le haghaidh Tuilleadh Faisnéise

Féadfaidh an tÚdarás Ceanglas le haghaidh Tuilleadh Faisnéise (RFI) a eisiúint d'aon cheann de na páirtithe i gcumasc chun faisnéis a fháil chun cabhrú linn tabhairt faoi scrúdú ar chumasc. Féadtar RFI a úsáid chun faisnéis níos sonraí a fháil, mar shampla, faoi ghníomhaíochtaí gnó na bpáirtithe, cinntí na bpáirtithe maidir leis an idirbheart, próiseas an idirbhirt, faisnéis impiriciúil faoi scaireanna margaidh, nó faoi shonraí ar nós praghsanna. Braitheann cineál cruinn aon RFI ar leith ar shaghas agus ar mhéid na faisnéise a theastaíonn ón Údarás.

Ceanglaíonn RFI ar pháirtithe freagairt laistigh d'amfhráma sonraithe. Le linn thréimhse chéim 1, bíonn an tionchar ag RFI chun an dáta cuí a athrú, agus mar thoradh air sin, spriocdháta chéim 1. (Is é an "dáta cuí" dáta tosaigh an amfhráma le haghaidh chinntí chéim 1 agus chéim 2). Cuireann an RFI stop leis an gclog agus ní atosáítear an clog ach tar éis go bhfuil an fhaisnéis a d'íarramar uirthi faighte againn. I gcodarsnacht leis seo, ní athraítear spriocdháta chéim 2 tar éis RFI a eisiúint.

In 2013, eisíodh 10 RFI fhoirmiúla i gcúig chás cumaisc.⁴ Níor tugadh aon cheann de na cásanna seo anonn chuig 2014. Réitíodh trí cinn de na cásanna seo i gcéim 1 tar éis imscrúdú sínte a mhair, ar an meán, idir dhá agus trí mhí. Bhí imscrúduithe chéim 2 dá éis sin i gceist le dhá cheann díobh agus réitíodh an dá cheann, ar deireadh, agus pléitear thuas iad. Amach as na himscrúduithe sínte chéim 1, ábhar spéise atá sa chás a leanas.

M/12/030 – C&C / Gleeson

An 18 Nollaig 2012, tugadh fógra don Údarás maidir le héadail bheartaithe ag Grúpa C&C plc, trína bhfochuideachta a bhí faoina lánúinéireacht, C&C (Holdings) Limited, maidir leis an scairchaipiteal iomlán a eisíodh de chuid M&J Gleeson (Investments) Limited. An 16 Eanáir 2013, d'eisigh an tÚdarás RFI do gach duine de na páirtithe, ar chomhlíon an bheirt acu, faoi mar ba cheart, an 29 Eanáir 2013.

Tá baint dhomhanda ag C&C i ndéantúsaíocht, margaiócht agus soláthar deochanna fada meisciúla brandáilte (LADanna), go háirithe táirgí leann úll agus beorach, do mhórdhíoltóirí agus do mhiondíoltóirí sna hearnálacha iontrádála agus eistrádála araon. Déanann C&C leann úll a dhéantúsú, a mhargú agus a sholáthar sa Stát faoi bhranda Bulmers agus go hidirnáisiúnta faoi roinnt branda, lena n-áirítear branda Magners. Anuas air sin, déantúsaíonn C&C roinnt brandaí beorach Tennents agus gníomhaíonn siad mar an t-aon soláthróir do réimse de tháirgí Ab InBev.

Tá baint ag Gleeson i ndáileadh mórdhíola táirgí dí (deochanna meisciúla agus neamh-mheisciúla araon), ar nós LADanna, fíona, biotáillí, deochanna boga agus uisce. Déantúsaíonn Gleeson roinnt táirgí neamh-mheisciúla, lena n-áirítear uisce mianraí (de na brandaí Tipperary agus Crystal Springs), deochanna boga

⁴ Is é sin: Fógraí M/12/027 - Uniphar / CMR, M/12/030 - C&C / Gleeson, M/12/031 - Top Snacks / KP Snacks, M/13/001 - BlackRock / CS ETF Business, agus M/13/003 - BT / ESPN Global. Féach: <http://www.tca.ie/EN/Mergers--Acquisitions/Merger-Notifications.aspx> chun teacht ar bhreis sonraí. Eisíodh dhá RFI i ngach ceann de na fógraí a liostaítear thuas.

(Finches, Country Springs, Score agus Cadet) agus reoiteoga (Magic Stick). Níl baint ag Gleeson i ngrúdaireacht nó déantúsaíocht deochanna meisciúla ach gníomhaíonn siad mar an ngníomhaire eisiach sa Stát chun roinnt táirgí a sholáthar, lena n-áirítear deochanna boga, beoracha agus fíon.

Le linn an imscrúdaithe, ina ndearnadh teagmháil leanúnach leis na páirtithe agus tuairimí na beirte soláthróirí agus iomaitheoirí a fháil, dhírigh an tÚdarás ar shaincheisteanna coiteanna, ar nós foriamh ionchuir agus custaiméara, mar aon le saincheisteanna eile féideartha iomaíochta. Lorg an tÚdarás tuairimí líon tríú páirtithe, ina raibh iomaitheoirí, custaiméirí agus soláthróirí de chuid C&C agus Gleasons araon. Lorg an tÚdarás tuairimí tríú páirtithe, go háirithe, a bhí bainteach i ndáileadh leann úll agus beorach.

Bhí sé ina chonclúid ag an Údarás nach mbainfeadh an t-idirbheart go mór den iomaíocht in aon mhargadh le haghaidh earraí nó seirbhísí sa Stát. Réitigh an tÚdarás an t-idirbheart an 27 Feabhra 2013.

Cumaisc lena mbaineann Gnólachtaí Meán

Aithníonn an tAcht go bhféadfadh go ndéanfaí cumas meán a réitigh an tÚdarás ar fhorais iomaíochta tar éis imscrúdú iomlán a dhéanamh air, bheith blocáilte ag an Aire Post, Fiontar agus Nuálaíocht ar fhorais leasa phoiblí. Amach as na cúig chumasc a fógraíodh don Údarás in 2013, réitíodh ceithre cinn tar éis imscrúdú chéim 1 le linn na bliana. Soláthraítear i dTábla 3 achoimre ar na ceithre chumasc meán seo. Níor thug an tAire Post, Fiontar agus Nuálaíochta aon ordú le linn 2013, faoi Alt 23(2) den Acht, don Údarás chun tabhairt faoi imscrúdú iomlán faoi Alt 22 den Acht.

Tábla 3: Cumaisc Mheán a Fógraíodh in 2013

Fógra	Earnáil Gheilleagrach	Date an Fhógra	Stádas
M/13/003 - BT / ESPN Global	Craolachán	27/02/2013	Réitithe (céim 1)
M/13/005 - BSkyB / Be Un Limited	Leathanbhanda agus teileafónaíocht sheasta chónaithe na RA	04/03/2013	Réitithe (céim 1)
M/13/006 - Clare FM / Terence agus Gay Mangan / Tipp FM	Fógraíocht raidió i gContae Thiobraid Árann agus i gContae an Chláir	14/03/2013	Réitithe (céim 1)
M/13/029 - Fox / Setanta Africa	Craolachán	07/10/2013	Réitithe (céim 1)

Tugadh an cúigiú cumasc meán a fógraíodh in 2013 - M/13/033 – Sappho / TCH – anonn isteach go dtí 2014 mar gheall gur sheol na páirtithe tograí ar aghaidh chuig an Údarás a shín spriocdhátaí chéim 1 go dtí 45 lá isteach go hEanáir 2014.

Athbhreithniú ar Chumaisc Neamh-Infhógraithe

Cé gurb é príomhról an Rannáin Chumasc chun tabhairt faoin tasc reachtúil lena mbaineann athbhreithniú a dhéanamh ar chumaisc a bheartaítear a fhógraítear don Údarás, déanann siad imscrúdú ar chumaisc neamh-infhógraithe atá i mbaol Ailt 4 agus/nó 5 den Acht a shárú. Tugann an Rannán Cumasc faoin tasc seo i gcomhoibriú le rannáin eile den Údarás.

Corrib Oil / Suttons Oil

Soláthróirí ola téimh iad Corrib Oil Limited agus Suttons Oil Limited atá bunaithe in Iarthar na hÉireann. Bhí an tÚdarás ar an eolas go luath i Meán Fómhair 2013, go ndearna Bord na Móna comhaontú chun a ngnólacht dailte ola a dhíol, is é sin, Suttons Oil, le Corrib Oil. Fuair an tÚdarás gearán ó dhuine de mhuintir an phobail maidir leis an gcumasc beartaithe seo. Bhí an gearán dírithe ar an tslí go ndearnadh Corrib Oil a chiontú roimhe seo faoin Acht Iomaíochta, 1991 (arna leasú) mar gheall ar phraghas-socrú.⁵

Faoi na cúinsí, agus aird ar shaintréithe an tionscail, chinn an tÚdarás chun imscrúdú a dhéanamh ar thionchar dóchúil iomaíochta an idirbhirt bheartaithe. Áiríodh leis an imscrúdú iarratais ar fhaisnéis ó na páirtithe, agus tuairimí a fháil ó líon mór tríú páirtithe, lena n-áirítear iomaitheoirí agus custaiméirí na beirte páirtithe.

Tar éis a n-imscrúdaithe, chuir an tÚdarás na páirtithe ar an eolas, bunaithe ar an bhfaisnéis a bhí ar fáil dóibh, nach raibh sé beartaithe acu dúshlán ná aighneacht a chur i leith chríochnú na héadála beartaithe. Chuir an tÚdarás na páirtithe ar an eolas, chomh maith, áfach, mar gheall nár fógraíodh an éadail seo dóibh faoi Alt 18 den Acht, tá an ceart ar cosaint acu breithniú a dhéanamh ar aon saincheisteanna iomaíochta faoi Acht ag dáta éigin amach anseo, más gá.

Cás Kerry / Breeo

An 28 Lúnasa 2008, rinne an tÚdarás an cinneadh chun éadail Breeo Foods Limited agus Breeo Brands Limited ag Kerry Group plc (M/08/009) a bhlocáil. D'éirigh le Kerry achomharc a dhéanamh leis an Ard-Chúirt, a rinne cinneadh an Údaráis a chur ar neamhní an 19 Márta 2009 chun an éadail a bhlocáil.

An 7 Aibreán 2009, rinne an tÚdarás achomharc i leith chinneadh na hArd-Chúirte leis an gCúirt Uachtarach. Bhí an t-achomharc i gcomhréir le hAlt 24(9) den Acht, a shonraíonn nach féidir achomharc a dhéanamh leis an gCúirt Uachtarach ach amháin ar ceist dlí.

In 2010, rinne an tÚdarás iarratas ar éisteacht tosaíochta d'achomharc na Cúirte Uachtaraí i gcás Kerry / Breeo. Níor deonaíodh an t-iarratas seo. Lean obair ar an gcás ar aghaidh, áfach, agus chuir an tÚdarás cáipéisíocht faoi bhráid na gCúirteanna go luath in 2013 agus rinne siad idirchaidreamh le hOifig na Cúirte Uachtaraí agus leis na comhairleoirí dlí le Rye Investments Limited (Kerry Group) mar iarracht chun dáta a shocrú d'éisteacht an achomhairc. Meastar anois go mbeidh éisteacht an cháis ar bun le linn an dara nó an tríú téarma de 2014.

Treoirínte maidir le Cumasc

Chríochnaigh an tÚdarás a n-athbhreithniú ar a dtreoirínte reatha maidir le cumasc, *Fógra maidir le hAnailís Chumaisc, Cinneadh Uimh. N/02/04* ('Notice in respect of Guidelines for Merger Analysis, Decision No. N/02/04'), a foilsíodh i Nollaig 2002. D'éisigh an tÚdarás dréacht-treoirínte maidir le cumasc le haghaidh comhairliúcháin an 13 Meán Fómhair 2013 a d'iarr a aighneachtaí faoin 26 Deireadh Fómhair. Fuarthas deich n-aighneacht.⁶ Foilsíodh "*Treoirínte maidir le hAnailís Chumaisc*" ('Guidelines for Merger Analysis - Notice N/13/001') an 20 Nollaig 2013. Tagann na Treoirínte seo in ionad Threoirínte 2002 an Údaráis. Léiríonn siad taithí an Údaráis maidir le hathbhreithniú a dhéanamh ar chumaisc ó bronnadh an chumhacht seo orthu ag Acht 2002 agus cuireann siad san áireamh forbairtí idirnáisiúnta a rinneadh ar athbhreithniú cumaisc le deich mbliana anuas nó mar sin de. Cuimsítear mínithe mionsonraithe ar chur chuige an Údaráis i leith athbhreithniú cumaisc agus soláthraíonn siad treoir ar na

⁵ Chun teacht ar fhaisnéis ar an gcás seo, féach: <http://www.tca.ie/EN/Enforcing-Competition-Law/Criminal-Court-Cases/Home-Heating-Oil.aspx>

⁶ Is féidir súil a chaitheamh orthu seo ag <http://www.tca.ie/EN/Mergers--Acquisitions/Legislation--Guidance/Guidance-on-Mergers/Merger-Analysis.aspx>

saincheisteanna a bhaineann go lárnach le hathbhreithniú an Údaráis ar chumaisc agus ar éadálacha.

4. IOMAÍOCHT A CHUR CHUN CINN IN ÉIRINN

Cuireann an tÚdarás iomaíocht chun cinn ar go leor bealaí éagsúla. Leagaimid béim ar limistéir an gheilleagair ina bhfuil srian ar iomaíocht, foilsímid tuarascálacha ar conas a d'fhéadfaí iomaíocht a fheabhsú i roinnt earnálacha, cuirimid comhairle ar Ranna Rialtais agus ar ghníomhaireachtaí eile Stáit ar shaincheisteanna iomaíochta a bhaineann lena n-obair, lena n-áirítear soláthar agus tairiscint le haghaidh conarthaí poiblí, agus go háirithe, luaimid ár dtuairim ar an reachtaíocht a bheartaítear agus tugaimid freagra ar chomhairliúcháin phoiblí. Cuirimid coincheap chultúr na hiomaíochta chun cinn don phobal níos fairsinge trí threoirínte a fhoilsiú, comhdhálacha agus seimineáir a eagrú agus bheith rannpháirteach iontu agus idirghníomhú le heagraíochtaí gnó.

An Plean Gníomhaíochtaí le haghaidh Post – Staidéar Margaidh ar Earnáil Chuanta na hÉireann

Mar gheall gurb oileán í Éire, braitheann sí go mór a cuanta. Bhí easpórtálacha ar an t-aon rud in Éirinn a chur le borradh geilleagrach le blianta beaga anuas. Mar sin, baineann ríthábhacht lena chinntiú go bhfuil ag éirí a fheabhas agus is féidir leis an iomaíocht, agus go bhfuil cumas na hÉireann á mhéadú aici chun trádáil go hidirnáisiúnta. Sa chomhthéacs sin, cheangail Plean Gníomhaíochta le haghaidh Post 2013 ar an Údarás chun tuarascáil a fhoilsiú ar iomaíocht in earnáil chuanta na hÉireann.

D'fhoilsíomar ár staidéar cuimsitheach i Samhain 2013, a rinne sé mholadh a bhí dírithe ar iomaíocht a fheabhsú san earnáil.

Moladh 1 – Leasú agus ceadúnú chríochfoirt ardaithe ann/ardaithe as: Mhol an tÚdarás gur cheart an bealach a bhainistítear leasú agus ceadúnú chríochfoirt ardaithe ann/ardaithe as Bhaile Átha Cliath a athrú go mór chun fad na léasanna a laghdú (uaireanta de bhreis ar 100 bliain) agus chun an bealach a dhéantar athnuachan uathoibríoch ar cheadúnais a athrú. Mhol an tÚdarás, chomh maith, gur cheart bearta feidhmíochta a chorprú in aon léasanna nó ceadúnais amach anseo.

Moladh 2 - Ceadúnú stíbhheadóra: Mhol an tÚdarás an méid a leanas:

- Ba cheart ar a laghad dhá cheadúnas nua stíbhheadóra ghinearálta a eisiúint i gCuan Bhaile Átha Cliath.
- Ba cheart ceadúnais stíbhheadóra a dheonú d'iarratasóirí ar bhonn cothrom, réasúnta agus neamh-idirdhealaitheach, nó trí phróiseas tairisceana.
- Níor cheart go ndéanfaí ceadúnais stíbhheadóra a athnuachan go huathoibríoch.
- Níor cheart go gceanglódh cuanta ar iarratasóirí a léiriú go meallfaidh siad gnó nua chuig an gcuan mar choinníoll chun ceadúnais nua a dheonú.
- Ba cheart do Chuideachta Cuain Bhaile Átha Cliath ceadúnais féinláimhseála a dheonú ar bhonn cothrom, réasúnta agus neamh-idirdhealaitheach.
- Sa chás go soláthraítear seirbhísí stíbhheadóra go heisiach ag an gcuan go díreach, ba cheart go ndéanfadh údarais an chuain atá faoi chaibidil é seo a fhírinniú go soiléir.

Moladh 3 – Dúnadh agus cónascadh an chuain: Níor mhol an tÚdarás aon dúnadh nó cónascadh sonrath cuain. Ina ionad sin, mholamar gur cheart go ndíreodh an beartas ar iomaíocht a chaomhnú agus a chinntiú go bhfuil cuanta

móra ag oibriú go héifeachtúil agus ag dul in iomaíocht lena chéile. Cé go bhféadfadh go n-eascródh costais níos ísle riaracháin ó dhúnadh cuanta, ní dócha go gcuirfidh siad feabhas ar iomaíocht i measc na gcuanta. Mhol an tuarascáil gur cheart go gceanglófaí ar an Roinn Iompair, Turasóireachta agus Spóirt tuairimí an Údaráis Iomaíochta a lorg ar aon chumas beartaithe cuain, nó mar mhalairt air sin, gur cheart don Aire Post, Fiontar agus Nuálaíochta cuanta ag a bhfuil láimhdeachas faoi bhun na dtairseacha reatha cumaisc a ainmniú mar aicme chumaisc nach mór a fhógairt don Údarás gan aird ar cibé acu an gcomhlíonann nó nach gcomhlíonann siad na tairseacha cumaisc.

Moladh 4 – Samhlacha bainistíochta: Mhol an tÚdarás gur cheart don Roinn Iompair, Turasóireachta agus Spóirt a chinntiú go bhfuil iomaíocht éifeachtach laistigh de na cuanta mar phríomhchuspóir ag údaráis na gcuanta.

Moladh 5 - Infheistíocht i mbonneagar bóthair agus iarnróid a bhaineann le cuanta: Bhí sé ina chonclúid ag an Údarás ina dtuarascáil nach dócha go bhféadfaí infheistíocht an Rialtais amach anseo i mbonneagar bóthair agus iarnróid a fhirinniú díreach ar fhorais feabhas a chur ar iomaíocht idir cuanta, agus, ar an ábhar sin, gur cheart breithniú cúramach a dhéanamh ar aon chinneadh chun infheistíocht a dhéanamh i mbonneagar sa chomhthéacs seo.

Moladh 6 – Bailiú sonraí agus bearta feidhmíochta: Baineann ríthábhacht le bailiú sonraí agus bearta feidhmíochta cuain maidir le hanailís a dhéanamh ar an leibhéal iomaíochta laistigh den earnáil agus chun déanamh beartais amach anseo a threorú. Thug staidéar an Údaráis easpa i leith an dá rud seo chun solais. Mhol an tÚdarás go ndéanfadh an Roinn Iompair, Turasóireachta agus Spóirt tosaíocht de bhearta feidhmíochta a fhorbairt agus de bhailiú sonraí i measc na bpríomhchuanta.

Agus a thuairim á nochtadh ar an tuarascáil, dúirt an tAire Post, Fiontar agus Nuálaíochta, Richard Bruton, T.D., "*Bainfidh ríthábhacht le feidhmíocht thréan easpórtála i dtaobh an athshlánaithe sa gheilleagar agus sa mhargadh post a bhfuil dícheall á dhéanamh againn a bhaint amach. Sin an chúis go bhfuil tacaíochtaí agus timpeallacht níos fearr a sholáthar le haghaidh easpórtálaithe ag croílár ár bPlean Gníomhaíochtaí le haghaidh Post. Mar chuid de na hiarrachtaí seo, d'íarr mé ar an Údarás Iomaíochta chun tabhairt faoi staidéar ar conas a d'fhéadfaí feabhas a chur ar iomaíocht inár n-earnáil chuanta, d'fhonn é dhéanamh níos fusa agus níos saoire dár n-easpórtálaithe gnó a dhéanamh. Sárshaothar atá sa tuarascáil a táirgeadh inniu, agus déanfaidh an Rialtas mionstaidéar ar na moltaí atá inti agus glacfaidh siad an gníomh oiriúnach. Cinnteoidh seo go leanaimid leis an timpeallacht a fheabhsú d'easpórtálaithe agus go dtacóimid le borradh ar phoist agus an geilleagar a theastaíonn uainn".*

Dúirt an tAire Iompair, Turasóireachta agus Spóirt, Leo Varadkar, T.D, an méid a leanas agus foilsíú na tuarascála á fháiltiú aige agus a thiomantas a léiriú chun na moltaí a chuimsítear inti a fhiosrú, "*Déanfaidh mo Roinnse breithniú mionsonraithe ar na moltaí seo agus tabharfaidh siad freagra don Údarás Iomaíochta laistigh de shé mhí le 'freagairt réasúnaithe' i ngach cás, cibé acu má ghlacaimid nó má dhiúltaímid na moltaí aonair agus a mhíniú cén fáth a rinneamar amhlaidh.*"

Comhairle ar Reachtaíocht, Rialacháin agus Saincheisteanna Iomaíochta a Bheartaítear

Is gnách go gcuireann srianta ar iomaíocht – mar shampla, teorainneacha neamhriachtanacha ar an líon gnóthas a cheadaítear chun seirbhís a sholáthar, nó rialacha atá ró-shriantach ar conas is féidir leo oibriú – iallach ar thomhaltóirí níos mó a íoc ar sheirbhísí. Méadaíonn na srianta poiblí seo ar iomaíocht na costais ionchuir ghnó, agus ní bhíonn gnólachtaí chomh hiomaíoch céanna dá bharr. Éascaíonn siad earnálacha cosanta den gheilleagar saorthairbhe a bhaint as earnálacha iomaíocha, agus chun táirgiúlacht agus borradh a laghdú sa

gheilleagar ina iomláine. Is ionann toradh deiridh na srianta poiblí agus na srianta príobháideacha – luach níos lú ar airgead, níos lú rogha le haghaidh custaiméirí agus costais níos airde do thomhaltóirí agus gnólachtaí.

Tá níos lú roghanna ag tomhaltóirí agus gnólachtaí chun déileáil le srianta poiblí i gcomparáid le srianta príobháideacha, agus baineann breis tábhachta le hiad a shainaithint agus le tuairim a lua orthu dá bharr. Ar an ábhar sin, cuirimid iomaíocht chun cinn trí aighneachtaí⁷ a dhéanamh agus trí chomhairle a sholáthar, do Ranna Rialtais, údaráis phoiblí agus comhlachtaí eile Stáit ar na himpleachtaí atá i ndán do dhlíthe, rialacháin agus beartais a bheartaítear agus reatha.

Aighneachtaí

Clárú Ailtireachta

I mBealtaine 2013, rinne an tÚdarás aighneacht leis an *Athbhreithniú Neamhspleách ar na Socruithe le haghaidh Clárú Ailtirí* ('Independent Review of the Arrangements for Registration of Architects') a bhunaigh an Roinn Comhshaoil, Pobail agus Rialtais Áitiúil. Thug an aighneacht faoi deara gur féidir le córas cláraithe d'ailtirí atá dea-rialaithe cosaint thábhachtach a sholáthar do thomhaltóirí, trí inniúlacht, cáilíochtaí agus taithí na soláthróirí seirbhíse a thabhairt le fios go pointe áirithe. Thugamar roinnt ábhair bhuartha chun solais faoi ghnéithe an chórais reatha chláraithe. I measc na saincheisteanna a tugadh chun solais bhí ceisteanna faoi chlárú ailtirí ar ar cuireadh oiliúint phraiticiúil, buarthaí faoi aithint ailtirí na hÉireann san Eoraip agus buarthaí faoin easpa cúrsaí páirtaimseartha nó modúlacha atá ann san ailtireacht.

D'fhoilsigh an tUasal Garrett Fennell, de chuid GFC Consulting, a cheap an tAire chun tabhairt faoin Athbhreithniú Neamhspleách, a thuarascáil i Meán Fómhair. Rinne sé líon moltaí le haghaidh an chórais a leasú chun ailtirí a chlárú, agus cuirimid fáilte roimhe seo. Soláthróidh cur i bhfeidhm na leasuithe beartaithe soiléireacht, trédhearcacht agus cinnteacht níos mó dóibh siúd a bhfuil iarratas á dhéanamh acu ar chlárú ar an bpróiseas cláraithe; cuirfidh sé feabhas ar neamhspleách iarbhír agus braite fheidhmeanna rialála Institiúid Ríoga na nAiltirí in Éirinn (RIAI); agus tabharfaidh sé cosaint agus cinntiú níos mó do thomhaltóirí seirbhíse ailtireachta.

Ráiteas an Rialtais ar Rialáil Gheilleagrach

Rinne an tÚdarás aighneacht i leith an Dréachtchomhairliúcháin i dtaca le Ráiteas an Rialtais ar Rialáil Gheilleagrach. Thug an tÚdarás roinnt buarthaí chun solais maidir leis na cumhachtaí a bhronntar ar rialtóirí in Éirinn i gcomparáid le dlínsí eile, go háirithe Ballstáit eile an AE. I dtuairim an Údaráis, ciallaíonn laige ghaolmhar chumhachtaí forfheidhmithe rialtóirí na hÉireann maidir le gearradh fíneálacha agus smachtbhannaí eile gur dócha nach mbainfidh leasú struchtúrach sna hearnálacha rialaithe in Éirinn an oireadh sin dul chun cinn amach a baineadh amach i mBallstáit eile an AE.

Freagairt bheartais is ea rialáil gheilleagrach ar theip ar an margadh. I roinnt cásanna, d'fhéadfaí an gá le rialáil a laghdú trí mhonaplachtaí a bhíodh faoi úinéireacht an Stáit a athstruchtúró roimh ré ionas nach mbeidh ach na limistéir siúd nach féidir leo tacú le hiomaíocht faoi réir rialála. Má theipeann orthu amhlaidh a dhéanamh, is é is casta a bheidh an rialáil, agus mar thoradh air sin,

⁷ Tá cóipeanna dár n-aighneacht ar fáil ar ár láithreán gréasáin ag <http://www.tca.ie/EN/Promoting-Competitio/Submissions.aspx>

is é is costasaí a bheidh sí. Anuas air sin, laghdófaí leas tomhaltóirí i gcomhréir lena gcumas.

Gairm na Fiaclóireachta a Leasú

Rinne an tÚdarás aighneacht le comhairliúchán poiblí na Roinne Sláinte ar reachtaíocht nua chun teacht in ionad Acht na bhFiaclóirí 1985. Thug an comhairliúchán poiblí líon tograí reachtaíochta chun solais a chuirfidh i bhfeidhm formhór na moltaí nár cuireadh i bhfeidhm i dtuarascáil 2007 an Údaráis ar iomaíocht go sonrach i ngairm na fiaclóireachta (Tuarascáil na bhFiaclóirí, 2007), agus sochair a chruthú do thomhaltóirí.

D'fháiltigh an tÚdarás an togra chun comhdhéanamh na Comhairle Fiaclóireachta a leasú lena fhoráil nach fiaclóirí an chuid is mó de chomhaltaí na Comhairle.

Chomhaontaigh an tÚdarás leis an togra chun rialacháin a thabhairt isteach le ligean don phobal rochtain dhíreach a fháil ar roinnt aicmí de ghairmithe cúnta fiaclóireachta d'fhonn feabhas a chur ar rochtain tomhaltóirí ar sheirbhísí ardchaighdeáin fiaclóireachta, agus cúram sláinte feabhsaithe in Éirinn a bhaint amach agus chun iomaíocht a spreagadh i measc seirbhísí fiaclóireachta, i dtaobh praghais agus cáilíochta.

Sa bhreis air sin, d'fhormhuinigh an tÚdarás an togra chun an toirmeasc a bhaint a bhíodh ar chorprú cleachtas fiaclóireachta, mar gheall go gcuirfidh seo sochair ar fáil d'fhiaclóirí trí bhreis solúbthachta a thabhairt dóibh roghnú idir a gcleachtas féin a bhunú agus oibriú ar bhonn lánaimseartha nó páirtaimseartha mar fhostaí.

Bronnfaidh tacaíochtaí a thabhairt leis an togra an chumhacht ar an gComhairle Fiaclóireachta rialacha a dhéanamh – laistigh de chúinsí teoranta – maidir le fógraíocht. Cabhraíonn fógraíocht fhaisnéiseach i leith na seirbhísí a sholáthraíonn gairmithe cúram sláinte le tomhaltóirí chun roghanna níos fearr a dhéanamh agus eascraíonn praghsanna níos ísle as seo.

Tionscnamh um Fhreagracht an Táirgeora

Eascraíonn tionscnaimh um fhreagracht an táirgeora (PRIanna) as "an prionsabal go n-íocann an táirgeoir". Leagann PRIanna dualgas ar tháirgeoirí dramhaíola an dramhaíl a chóireáil nó go gcóireálfai an dramhaíl i gcomhréir le ceanglais an AE. Déanann siad iarracht a chinntiú go n-íocann táirgeoirí atá bainteach i sruth ar leith dramhaíola costais iomlána na seirbhísí bainistíochta dramhaíola a soláthraíodh, lena n-áirítear bailiú, cóireáil agus diúscairt. I measc na sruthanna dramhaíola atá cuimsithe ag PRIanna in Éirinn tá pacáistiú, dramhthrealamh leictreach agus leictreonach, feithiclí a bhfuil a ré caite acu, cadhnaí, plaitigh feirme agus boinn.

Rinne an tÚdarás aighneacht le comhairliúchán poiblí na Roinne Comhshaoil, Pobail agus Rialtais Áitiúil ar an Tuarascáil ar Rialachas Corparáideach in earnáil an Tionscnaimh um Fhreagracht an Táirgeora in Éirinn.

D'fháiltigh an tÚdarás na tograí, go ginearálta, ar ar tugadh breac-chuntas sa cháipéis chomhairliúcháin, ina leagtar amach caidreamh soiléir, caighdeánaithe, comhsheasmhach agus freagrach idir an Roinn Comhshaoil, Pobail agus Rialtais Áitiúil agus scéimeanna comhlíonta. Chun iomaíocht éifeachtach a éascú idir scéimeanna comhlíonta, áfach, rinneamar na moltaí a leanas:

- Ba cheart go mbeadh srianta teoranta ar chumas táirgeoirí chun aistriú idir scéimeanna comhlíonta, sa chás gur féidir, agus ar an gcumas chun aistriú chuig féinchoimplíonadh.

- Ba cheart go gcuirfeadh PRIanna teorainn ar na deiseanna le haghaidh táirgeoirí dramhaíola agus scéimeanna comhlíonta chun faisnéis atá íogair i dtaobh cúrsaí tráchtála de a roinnt.
- Ba cheart go leagfar feidhmeanna rialála – e.g. a chinntiú go mbaineann Éire amach a spriocanna athchúrsála, pleananna teagmhais i gcás scéimeanna a bhfuil ag teip orthu, agus tabhairt faoi ghníomhaíochtaí oideachais agus um chur chun cinn chun “laghdaigh, athúsáid agus athchúrsáil” a spreagadh – ar ghníomhaireacht reatha Stáit nó Roinn Rialtais chun coimhlintí féideartha leasa a sheachaint.

Tograí chun Conarthaí Seirbhísí Bus Phoiblí a bhronnadh go díreach ar Bhus Átha Cliath agus ar Bhus Éireann in 2014

Rinne an tÚdarás dhá aighneacht ar leith leis an Údarás Náisiúnta Iompair (NTA) maidir lena gcomhairliúchán poiblí i dtaca Conarthaí Seirbhísí Bus Phoiblí a Bhronnadh go Díreach ar Bhus Átha Cliath agus Bus Éireann in 2014. Bheartaigh an NTA conarthaí nua a bhronnadh go díreach le haghaidh oibriú gach seirbhíse a chuimsíonn na conarthaí reatha poiblí de chuid Bhus Átha Cliath agus Bhus Éireann an 1 Nollaig ar feadh cúig bliana.

D’fhiosraigh an tÚdarás na forais le haghaidh chinneadh an NTA chun conarthaí a bhronnadh go díreach ar Bhus Átha Cliath agus Bus Éireann in 2014. Braith an tÚdarás nárbh shoiléir ó na cáipéisí comhairliúcháin nach bhféadfaí leordhóthanacht leanúnach na seirbhísí bus poiblí do phaisinéirí “a chur faoi ráthaíocht” ach trí chonradh eile bronnta dhírigh a bhronnadh ar Bhus Átha Cliath agus Bus Éireann – cuirfean an tástáil⁸ ábhartha dhlíthiúil i bhfeidhm.

Cé go mbeartaíonn an NTA chun cuid de na seirbhísí a chuimsíonn na conarthaí reatha poiblí atá ag Bus Átha Cliath agus ag Bus Éireann a oscailt i leith tairiscint iomaíoch in 2016, chomh maith, beidh ar a laghad 90% agus 93% díobh cuimsithe go fóill ag na conarthaí a bhronnadh go díreach a fhad le 2019. Thairis sin, ní thugtar le fios an bhfuil nó nach bhfuil an margadh le hoscailt níos mó i ndiaidh 2019, agus d’fhéadfadh seo tionchar a imirt ar chinntí ag iontrálaithe nua.

Spreag an tÚdarás an NTA athmhachnamh a dhéanamh ar a dtograí agus chun tabhairt isteach iomaíocht éifeachtach san earnáil seirbhísí bus a luaithe is féidir.

Tá fáil ar liosta aighneachtaí foirmiúla a rinne an tÚdarás in 2013 ag ***Aguisín D.***

Comhairle do Ranna agus Gníomhaireachtaí Rialtais

Straitéis Gheilleagrach Mheántéarmach

Sholáthair an tÚdarás ionchur d’fhorbairt Straitéis Gheilleagrach Mheántéarmach an Rialtais (MTES). Rinneadh breac-chuntas ar an staid reatha chúrsaí sna príomhearnálacha chun aon saincheisteanna a bhaineann leis an iomaíocht a shainaithint a bhféadfadh ar an MTES dul i ngleic leo. I ngeilleagar beag oscailte ar nós na hÉireann, is í iomaíocht idirnáisiúnta an phríomhghné a chuireann borradh geilleagrach chun cinn: seo an cumas atá ag cuideachtaí atá bunaithe in Éirinn chun easpórtáil a dhéanamh. Trí earraí agus seirbhísí a easpórtáil, cruthaíonn gnólachtaí in Éirinn rachmas agus fostaíocht.

Is í iomaíocht an catalaíoch a chuireann nuálaíocht agus cruthaitheacht chun cinn agus d’eascair táirgí agus seirbhísí nua as. Cé go ndearnadh roinnt dul chun cinn leis an iomaíocht a thabhairt isteach in earnálacha a bhíodh mar earnálacha

⁸ Alt 52(6)(c)(ii) den Acht um Iompras Bhaile Átha Cliath, 2008

cosanta, tá líon earnálacha fós ann ina bhfuil deiseanna le haghaidh breis leasú. Ina measc seo tá an méid a leanas: baincéireacht, fuinneamh, gairmeacha, iompar, an earnáil ghrósaeireachta/miondíola agus fónais.

Is tábhachtach go gcruthaíonn prionsabail iomaíochta an bonn faoin MTES agus nach ndéanfaítear aon díolúintí ón dlí iomaíochta. Ní féidir le geilleagar na hÉireann íoc as an gcostas atá ar earnálacha áirithe a chosaint ó iomaíocht, a n-íocann tomhaltóirí agus gnólachtaí as an gcostas i bhfoirm phraghsanna níos airde ag an ngeilleagar, i bhfoirm phost a cailleadh agus an Stáit agus cáiniocóirí i seirbhísí poiblí.

Baincéireacht

Rinne an tÚdarás agus an NCA comhaighneacht le hathbhreithniú na Roinne Airgeadais ar rialáil táillí bainc. Rialaítear táillí bainc in Éirinn faoi láthair faoi Alt 149 den Acht um Chreidmheas do Thomhaltóirí, 1995, arna leasú.

Agus aird ar na coinníollacha reatha san earnáil bhaincéireachta agus san easpa comhairle dhiongbháilte i gcodarsnacht leis, bhí sé ina chonclúid ag an dá ghníomhaireacht go mbainfeadh Alt 149 ag an tráth seo cosaint thábhachtach do thomhaltóirí. Faoi ghnáthchoinníollacha iomaíochta, níl rialáil praghais chomh héifeachtach le hiomaíocht mar bhealach chun leas tomhaltóirí a chosaint. I margadh iomaíoch baincéireachta, ní bheadh aon ghá le táillí bainc a rialáil. Tá an iomaíocht i margadh baincéireachta na hÉireann chomh lag sin faoi láthair, áfach, dá mbainfí rialáil praghais ar bith ar bhainc atá ann faoi láthair, ba dhóchúil go n-eascródh praghsanna ní ab airde chun dochair do thomhaltóirí.

Is iad na bainc dhá cholún is mó atá i gceannas i dtírdhreach baincéireachta na hÉireann, a bhfuil scair shuntasach den mhargadh acu sna príomhdheighleoga margadh miondíola. Mar chuid de na coinníollacha faoina bhfuair bainc na hÉireann Cúnamh Stáit, rinne Éire roinnt 'gealltanais earnála' leis an gCoimisiún Eorpach d'fhonn iomaíocht a chur chun cinn in earnáil bhaincéireachta na hÉireann. I measc na ngealltanais seo, luaitear in Alt 1.1(b) den Chúnamh Stáit faofa le haghaidh Bhanc na hÉireann; "Achtófar reachtaíocht a fhorálfaidh nach gcuirfeadh Alt 149 den Acht um Chreidmheas do Thomhaltóirí i dtaca le rialáil praghais agus táillí i bhfeidhm i measc iontrálaithe nua le linn an chéad trí bliana dóibh tús a chur le gnó in Éirinn⁹".

Tugadh éifeacht leis an díolúine trí bliana seo ó Alt 149 in Acht an Bhainc Cheannais (Maoirsiú agus Forfheidhmiú), 2013. Mar gheall nár achtaíodh an díolúine seo ach in Iúil 2013 agus gur tugadh gealltanais earnála eile isteach le déanaí leis an iomaíocht agus cosaint tomhaltóirí a spreagadh, luaigh dhá ghníomhaireacht go nglacfaidh sé roinnt ama go dtabharfar éifeacht na dtionscnamh seo faoi deara.

Bealach níos céimnithí agus níos éifeachtaí is ea an iomaíocht a athshlánú trí iontráil nua a spreagadh chun leas tomhaltóirí a chosaint seachas na srianta atá ar bhrabúsacht na ngnólachtaí reatha a laghdú. Mar gheall gur cuireadh réimse fairsing de ghealltanais i bhfeidhm chun feabhas a chur ar an tírdhreach iomaíoch i mbaincéireacht, lena n-áirítear Alt 149 a leasú, is dóchúil, dá mbainfí é ag an tráth seo ama, agus aird ar staid reatha an mhargaidh, go ndéanfaí dochar do thomhaltóirí.

⁹ Cinneadh SA 33443 (2011/N) maidir le Cúnamh Stáit an Choimisiúin Eorpaigh – an Dara hAthstruchtúrú ar Bhanc na hÉireann

An Earnáil Dramhaíola

Thug an tÚdarás tacaíocht chomhsheasmhach le hiomaíocht éifeachtach sa mhargadh bailithe dramhaíl tí. D'iarr Ráiteas Beartais Bhainistíochta Dramhaíola 2012 ar an Údarás an méid a leanas a dhéanamh:

- maoirsiú leanúnach a choimeád ar mhargaí bailithe dramhaíl tí, agus
- tuarascáil a chur i dtoll a chéile in 2016 mar chuid den athbhreithniú meántéarmach ar chur i bhfeidhm an bheartais nua bhainistíochta dramhaíola.

Chun cabhrú leis an Údarás agus/nó leis an Aire cinneadh a dhéanamh cibé acu an mbeidh nó nach mbeidh tuarascáil ar iomaíocht san earnáil dramhaíola oiriúnach in 2016, beidh orainn rochtain a fháil ar shonraí a ligeann dúinn scrúdú a dhéanamh ar conas atá an iomaíocht ag oibriú. Chuamar i dteagmháil leis an Roinn Comhshaoil, Pobail agus Rialtais Áitiúil, ar an ábhar sin, in 2013 leis an bhfáil atá ar shonraí ábhartha a fhiosrú maidir leis an margadh bailithe dramhaíola. Leanfaimid le hoibriú leis an Roinn agus leis na gníomhaireachtaí ábhartha eile, ar nós an GCC, in 2014 lena chinntiú go bhfuil acmhainn mhaith sonraí ar fáil.

D'fhoilsigh an Roinn Comhshaoil, Pobail agus Rialtais Áitiúil dhá chomhairliúchán phoiblí i limistéar tionscnaimh freagrachta táirgeoirí le haghaidh Bonn agus Boinn Dramhaíola agus Feithiclí a bhfuil a Ré Caite in 2013. Cé nach ndearna an tÚdarás aon aighneachtaí foirmiúla leis na comhairliúcháin siúd, rinneamar teagmháil leis an Roinn Comhshaoil, Pobail agus Rialtais Áitiúil chun formhór na dtograí a fháiltiú a dhéanfaidh na córais reatha rialála a dhianú maidir leis na sruthanna dramhaíola seo. Léiríomar roinnt buarthaí, áfach, faoin rogha um fhéinchomhlíonadh a bhaint le haghaidh bonn agus boinn dramhaíola agus thugamar an rabhadh gur cheart breithniú an-chúramach a dhéanamh ar aon chinneadh chun tomhaltóirí deiridh a úsáid mar fhoinsé chistithe le haghaidh freagrachtaí táirgeoirí le haghaidh Feithiclí a bhfuil a Ré Caite.

Uisce

Bunaidh Uisce Éireann in 2013. Aithníonn an tÚdarás go bhfuil ról na hiomaíochta i soláthar iompar uisce agus bailiú fuíolluisce teoranta go ginearálta. Thug an tÚdarás tacaíocht leanúnach, áfach, leis gur cheart don rialtas a sheachaint aon rud a chur i bhfeidhm a chuirfeadh cosc ar theacht chun cinn na hiomaíochta amach anseo. Tá sé chomh tábhachtach céanna gan cuideachta uisce monaplachta a chruthú atá faoi úinéireacht an stáit agus bheith ag súil leis go bhféadfadh go leanfadh lena leithéid de shamhail gan chríoch. D'fhonn fógart agus réiteach a dhéanamh don chás sin ar deireadh, ba cheart don chóras féidearthacht na hiomaíochta 'critéar' a bhunú, sa chás gur féidir feidhmíocht na n-aonad inchomparáide a scrúdú d'fhonn gur féidir dea-chleachtas a bhunú agus éifeachtúlacht a bhronnadh.

Tacsaithe

Tá ionadaí ag an Údarás ar Chomhairle Chomhairleach na dTacsaithe chun treoir agus comhairle leanúnach a sholáthar ar aon saincheisteanna a d'fhéadfadh teacht chun solais a d'fhéadfadh tionchar diúltach a imirt ar iomaíocht. Ghlacamar páirt i dtrí chruinniú de Chomhairle Chomhairleach na dTacsaithe in 2013.

Comhairle ar Reachtaíocht, Rialacháin agus Saincheisteanna Iomaíochta a Bheartaítear

Féadfaidh reachtaíocht agus rialacháin an Rialtais impleachtaí a bheith acu i leith na hiomaíochta. Iarrtar ar an Údarás ó thráth go chéile chun breathnú a

sholáthar le haghaidh Mheabhráin an Rialtais do Ranna éagsúla an Rialtais a bhain an chéim is déanaí amach de reachtaíocht bheartaithe. In 2013, sholáthair an tÚdarás breathnú ar 21 Meabhrán an Rialtais. Uaireanta, bíonn an deis ag an Údarás idirchaidreamh a dhéanamh leis an Roinn ábhartha Rialtais ag luathchéim den reachtaíocht nó de na rialacháin atá nuabheartaithe. In 2013, rinne an tÚdarás idirchaidreamh leis na comhlachtaí reatha, lena n-áirítear an Roinn Airgeadais; an Roinn Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe Dlí; an Roinn Cumarsáide, Fuinnimh agus Acmhainní Nádúrtha; an Roinn Dlí agus Cirt; agus an Roinn Comhshaoil, Pobail agus Rialtais Áitiúil. I measc na n-ábhar sonrach, bhí an méid a leanas:

An Cód Cleachtais Ghrósaeireachta

Tháinig an tÚdarás i láthair os comhair Chomhchoiste an Oireachtais um Thalmhaíocht an 16 Iúil 2013 chun plé a dhéanamh ar thograí beartais san earnáil ghrósaeireachta, a mholann Cód Cleachtais reachtúil le haghaidh Gealltanais Earraí Grósaeireachta a chur i bhfeidhm.

Thug an tÚdarás an rabhadh gur cheart breithniú cúramach a dhéanamh ar an gcumas chun an Cód a riar chun costais a ghearradh ar chustaiméirí nuair a bhítear á dhearadh. Ní oireann Cód Cleachtais atá ró-shaintreorach don chuspóir i gcónaí agus tharlódh nach réiteoidís na fadhbanna a raibh sé beartaithe go réiteoidís. Ar a bharr sin, féadfaidh Cód Cleachtais costais shuntasacha chomhlíonta a ghearradh ar ghnólachtaí beaga agus móra araon, ar dócha go mbeidh ar thomhaltóirí íoc astu ar deireadh. Anuas air sin, braitheann forfheidhmiú éifeachtach cóid den sórt sin ar rochtain a fháil ar fhianaise inchreidte, agus ar thoil na bhfinnéithe go gcuirfí ar an taifead iad.

An Bille um Rialáil Seirbhísí Dlí

D'fháiltigh a tÚdarás foilsíú an Bhille um Rialáil Seirbhísí Dlí, a dhéanfaidh an lucht dlí a leasú go substainteach agus a músclóidh iomaíocht idir cleachtóirí dlí, má dhéantar é a achtú ina fhoirm reatha. Cuireann an Bille, faoi mar a bhí sé amháil an 31 Nollaig 2013, leis na moltaí a rinne an tÚdarás ina dtuarascáil 2006 ar an lucht dlí agus le moltaí eile a rinne an Grúpa Oibre um Chostais Dlí.

Is í an nuálaíocht is tábhachtaí den Bhille agus príomh-mholadh ár dtuarascála go dtabharfar isteach rialtóir neamhspleách don lucht dlí – seachas an córas reatha féinrialála ag an gComhairle Bharra agus ag an Dlí-Chumann. Bheadh seo ar aon dul leis na prionsabail um Dhea-Rialáil agus léireodh sé leasú in earnálacha eile agus i measc an lucht dlí i dtíortha eile. Déanann an Bille foráil chun rialtóir nua a bhunú ar an dá bhrainse den lucht dlí chun leas tomhaltóirí a chosaint agus a chur chun cinn.

Fáiltíonn an tÚdarás tabhairt isteach beartaithe rialtóir neamhspleách mar gheall go gcruthódh seo breis trédhearcachta don phróiseas rialála agus gur cheart go leasódh seo an lucht dlí go mór chun sochair tomhaltóirí agus an gheilleagair ina iomláine.

Tá líon bearta eile foráilte laistigh den Bhille a chabhróidh leis an earnáil seirbhísí dlí a nuachóiriú agus dul chun sochair tomhaltóirí seirbhísí an lucht dlí.

- Beidh an ceart rochtana díri ag tomhaltóirí ar abhcóidí le haghaidh comhairle dlí. Ciallaíonn seo go mbeidh cliaint in ann an costas a sheachaint a bhaineann le haturnaetha a choimeád faoi na cúinsí ábhartha.
- Beidh cead ag abhcóidí oibriú i gcomhpháirtíochtaí agus ní bheidh srian orthu oibriú mar thrádálaithe aonair. Trí ligean d'abhcóidí comhpháirtíochtaí a chruthú, chuirfí ar a gcumas sochar a bhaint ó na geilleagair agus na héifeachtúlachtaí a eascraíonn ó chostais

chomhroinnte, obair roinnte, riosca roinnte agus cáil roinnte ghairmiúil. Bhainfeadh cliaint sochar ó rogha de sheachadadh seirbhíse a oireann dá riachtanais agus ní bheadh an oiread céanna de riosca ina leith go bhfágfaí iad gan abhcóide tar éis fógra gearr a fháil mar gheall ar shaincheisteanna sceidealaithe.

- Ceadófar d'abhcóidí cáilithe atá fostaithe ag gnóthais ionadaíocht a dhéanamh dá bhfostaithe sa chúirt, agus baineann seo srian, as a n-eascaíonn dúbailt neamhriachtanach na hoibre agus ardaíonn seo na costais le haghaidh go leor gnóthas.

Ceanglaíonn an Bille ar an údarás nua chun scrúdú a dhéanamh ar shaincheisteanna a bhaineann le bunú cleachtas ildisciplíneach (MDPanna) d'fhonn iad a cheadú. Tar éis scrúdú mionsonraithe a dhéanamh ar na saincheisteanna inár dTuarascáil 2006, d'aithin an tÚdarás go bhfuil bacainní rialála ann le sárú agus MDPanna á mbunú in Éirinn, ach níl na bacainní seo dosháraithe agus mar gheall ar chineál na sochar féideartha tomhaltóirí, ba cheart breis fiosrú a dhéanamh ar an gceist seo.

Gealltanais an Rialtais ar Mholtaí an Údaráis

Tugann an tÚdarás tacaíocht leanúnach do chur i bhfeidhm moltaí a rinneamar roimhe seo i dtuarascálacha um staidéar ar an margadh. Déanaimid seo trí fheasacht phoiblí a chruthú agus trí thabhairt faoi dhíospóireacht phoiblí. Cuirimid comhairle ar lucht déanta cinntí faoi na sochair a chruthóidh ár moltaí do thomhaltóirí agus do ghnólachtaí.

Thug an Rialtas an gealltanais, maidir leis na moltaí a dhéanfaidh an tÚdarás Iomaíochta i staidéir ar an margadh amach anseo, go gcuirfidh an tAire ag a bhfuil an fhreagracht ábhartha bheartais as na moltaí siúd, laistigh de naoi mí tar éis an tuarascáil a fhoilsiú, tuarascáil faoi bhráid an Rialtais ina luafar a staid maidir le cur i bhfeidhm na moltaí.

Anuas air sin, rinneadh an cinneadh, pé áit a mbaineann aon mholtaí nár cuireadh i bhfeidhm nó aon mholtaí a dhéanfaidh an tÚdarás le hábhar *an Phlean Gníomhaíochta le haghaidh Post* a seoladh le déanaí, gur cheart monatóireacht a dhéanamh orthu sa chomhthéacs sin.

Tar éis staidéar ar an margadh de chuid eanáil na gcuanta a fhoilsiú, rinne an tÚdarás sé mholadh leis an Roinn Iompair, Turasóireachta agus Spóirt agus leis na cuideachtaí ábhartha cuain. Thug an Roinn Iompair, Turasóireachta agus Spóirt an gealltanais go bhfreagróidh siad ar na moltaí siúd laistigh de shé mhí. Oibreoimid as lámh na Roinne agus na gcuideachtaí ábhartha cuain in 2014 lena chinntiú gur féidir sochair fhéideartha na moltaí siúd a fhíorú.

Limistéir Eile Chomhairle

Anuas ar na príomhlimistéir oibre ar a dtugtar breac-chuntas thuas, rinneamar idirchaidreamh le Ranna Rialtais agus comhlachtaí poiblí in 2013 ar réimse saincheisteanna eile beartais. Tugtar achoimriú orthu seo i dTábla 4 thíos.

Tábla 4: Comhairle a Cuireadh ar Ranna Rialtais agus Comhlachtaí Poiblí in 2013

Roinn/Comhlacht Poiblí	Ábhar
GCC	An t-íosphraghas ar iniúchadh

An Roinn Airgeadais	Ceistneoir an OECD ar ghairmeacha
	Leasú rialála na seirbhísí dlí
An Roinn Cumarsáide, Fuinnimh agus Acmhainní Nádurtha	Treoir REMIT
	An Tionscadal Maoinithe um Fhuinneamh Níos Fearr
	Nósanna imeachta cónasctha
An Roinn Comhshaoil, Pobail agus Rialtais Áitiúil	An Rialachán um Rialú Foirgníochta
	Athbhreithniú Neamhspleách ar Chlárú Ailtirí
An RIAI	Cód Iompair
Comhairle Contae Chiarraí	Praghsanna leictreachais in Éirinn
Bord Cláraithe na Radagrafaihte	Cód Iompair agus Eitice
An Roinn Sláinte	Clár leasaithe cúram sláinte an Rialtais
Forfás	Staidéar ar Dhifreálacha Praghas do Thomhaltóirí
An NCC agus Forfás	Plean Gníomhaíochta le haghaidh Post
CORU	Creatchód Iompair agus Eitice
An tÚdarás um Shlándáil Phríobháideach	Córas ceadúnaithe
New Era	Nósanna imeachta cónasctha

Feasacht a Mhúscailt

Ar cheann dár bpríomhchuspóirí is ea feasacht agus tuiscint a mhúscailt ar shochair na hiomaíochta, dlí na hiomaíochta agus ar ról agus gníomhaíochtaí an Údaráis i measc

- tomhaltóirí agus an phobail trí chéile,
- gnólachtaí, agus
- an lucht déanta beartas.

D'fhéadfadh difríocht a bheith le sonrú idir an bealach a dhéanaimid cumarsáid le gach grúpa ar leith, ach is mar an gcéanna a bhíonn an chroítheachtairacht. Is é ár gcuspóir chun ár ról agus feidhmeanna a mhíniú agus chun cabhrú le daoine tuiscint a fháil ar cén fáth ar féidir le cách sochar a bhaint as an iomaíocht. Nuair a bhíonn iomaíocht fholláin le sonrú, baineann ceannaitheoirí earraí agus seirbhísí – cibé acu daoine aonair nó gnólachtaí – sochar ón méid a leanas:

- praghsanna níos ísle ar earraí agus seirbhísí,
- breis rogha agus earraí agus seirbhísí ar chaighdeán níos airde a bheith ann, agus

- breis nuálaíochta.

Nuair a bhaineann ceannaitheoirí earraí agus seirbhísí sochar ó iomaíocht, is amhlaidh a dhéanann an geilleagar ina iomláine. Laghdaítear an costas chun gnó a dhéanamh, agus cabhraíonn seo le gnólachtaí na hÉireann bheith níos iomaíche sa bhaile agus thar lear, agus tacaíonn seo, ar a uain sin, le borradh geilleagrach agus le cruthú poist, ar deireadh.

Oideachas agus For-Rochtain

Le linn 2103, rinneamar breis oibre ar ár gclár oideachais agus for-rochtana don phobal gnó. Rinneamar ár n-idirghníomhú le líon comhlachais ghnó a threisíú níos mó. Is é an cuspóir a bhaineann le hidirchaidreamh a dhéanamh leis an bpobal gnó chun feasacht a mhúscailt ar an dlí agus ar bheartas iomaíochta agus chun comhlíonadh a spreagadh.

Anuas air sin, d'fhoilsíomar leabhrán nua faisnéise ar a dtugtar '[An Dlí Iomaíochta a Chomhlíonadh: Treoir do Ghnólachtaí agus do Chomhlachais Ghnó](#)' atá dírithe ar chabhrú le gnólachtaí agus le comhlachais trádála fanacht ar an taobh ceart den dlí iomaíochta. Soláthraíonn sé faisnéis úsáideach chomh maith ar chlár comhlíonta a shocrú. Cuireadh an leabhrán i dtoll a chéile tar éis aiseolas a fháil ó líon eagraíochtaí gnó. Rinneamar iad seo agus leabhráin faisnéise a dháileadh ag imeachtaí ar fud an chontae le linn 2013. Tá fáil ar chóip dhigiteach den leabhrán ar ár láithreán gréasáin chomh maith (nó trí chliceáil ar an nasc thuas).

Lá Iomaíochta agus Tomhaltóirí na hEorpa 2013

Mar chuid d'Uachtaránacht na hÉireann ar Chomhairle an Aontais Eorpaigh 2013, d'óstáil an tÚdarás agus an NCA Lá Iomaíochta agus Tomhaltóirí na hEorpa 2013 i gCaisleán Bhaile Átha Cliath. D'fhreastail breis agus 200 toscaire ar an gcomhdháil; ionadaithe de ghníomhaireachtaí iomaíochta agus tomhaltóirí, oifigigh ó Rann Rialtais, ionadaithe d'eagraíochtaí tomhaltóirí agus cleachtóirí dlí, ó Éirinn agus thar lear.

D'oscail an tUasal Richard Bruton, T.D., an tAire Post, Fiontar agus Nuálaíochta an chomhdháil. Sholáthair na spreagchainteoirí, an Dr Tonio Borg, Coimisinéir an AE um Beartas Sláinte agus Tomhaltóirí, agus an Dr Alexander Italianer, Stiúrthóir Ginearálta, Beartas Iomaíochta (an Coimisiún Eorpach), nuashonrú ar fhorbairtí a rinneadh le déanaí i mbeartas tomhaltóirí agus iomaíochta na hEorpa.

Dhírigh an chuid eile den chomhdháil ar na dúshláin agus na roghanna a bhí ag eagraíochtaí tomhaltóirí agus iomaíochta. Bhí plé a mhúscail machnamh ar na sinéirgí idir beartas cosanta tomhaltóirí agus beartas iomaíochta ar bun ag cinn an OFT (an RA), an tÚdarás um Thomhaltóirí agus Margaí (an Ísiltír), an tÚdarás Iomaíochta agus Tomhaltóirí (an Danmhairg) agus an Coimisiún um Thrádáil Chónaidhme (SAM). Chomhaontaigh siad go bhfuil formhór na sochar i limistéir an chumais agus na tacaíochta forfheidhmithe. Le linn an tseisiúin ar chomhshásamh, thug an tUasal Eddy De Smijter, Ceann an Aonaid Forfheidhmithe Phríobháidigh de chuid DG Competition, breac-chuntas ar thuairimí an Choimisiúin Eorpaigh ar Chomhshásamh atá foilsithe anois i *Moladh an Choimisiúin ar chomhphrionsabail le haghaidh meicníochtaí comhshásamh urghaire agus cúiteamh*¹⁰ ('Commission Recommendation on common principles for injunctive and compensatory collective redress mechanisms'). Thug an seisiún deiridh ar eacnamaíocht iompraíochta bealaí chun solais chun forbairt níos fearr agus níos comhleanúnaí a dhéanamh ar tháirgí, tomhaltóirí agus margaí.

¹⁰ Tá fáil ar an gcáipéis ag http://ec.europa.eu/justice/civil/files/c_2013_3539_en.pdf

Tá fáil ar chur i láthair ar láithreán gréasáin an Údaráis¹¹.

Bhí na daoine a leanas ag an gcomhdháil (sa phictiúr) (ó chlé) Karen O'Leary, Príomhfheidhmeannach, an NCA, Tonio Borg, Coimisinéir an AE um Shláinte agus Beartas, Richard Bruton, T.D., an tAire Post agus Fiontar agus Nuálaíochta, Alexander Italianer, Stiúrthóir Ginearálta, Beartas Iomaíochta an AE, agus Patrick Kenny, Cathaoirleach Gníomhach agus Comhalta den Údarás Iomaíochta

Tabhairt faoi Ghnó – Ionad Ilfhreastail

D'oibrigh líon gníomhaireachtaí faoin Roinn Post, Fiontar agus Nuálaíochta as lámh a chéile ar thionscnamh nua a bhí dírithe ar chabhrú le gnólachtaí beaga agus meánmhéide. Is éard a bhí i gceist ná na gníomhaireachtaí rialála laistigh den Roinn ag teacht le chéile chun comhimeacht a óstáil don phobal gnó d'fhonn é a dhéanamh níos fusa gnó a thosú agus a dhéanamh in Éirinn. Is é a bhí i gceist ná go gcuirfeadh an t-imeacht ionad ilfhreastail ar fáil do ghnólachtaí nuathionscanta agus do SMEanna, áit a bhféadfaidís teacht chuig imeacht singil saor in aisce agus casadh le gach ceann de na gníomhaireachtaí Stáit ar féidir leo cabhrú leo maidir le cistiú agus tacaíocht nuair a bhíonn gnólacht á bhunú acu.

Thit an chéad imeacht amach i nDeireadh Fómhair 2013 i gCaisleán Bhaile Átha Cliath agus bhí an-rath geal air. Ghlac 19 ngníomhaireacht páirt le seastáin faisnéise agus cur i láthair gearr ar an lá. D'oscail an tUasal John Perry, T.D., an tAire Stáit a bhí freagrach as Gnó Beag, an t-imeacht. Chláraigh breis agus 800 duine don imeacht. Bunaithe ar na foirmeacha aiseolais, bhí glacadh an-mhaithe leis an imeacht. D'éascair cinneadh chun leanúint le breis imeachtaí a bheidh ar siúl ar fud na tíre in 2014 as rath an imeachta phíolótaigh.

Seó Bóthair an ISME

In 2013, bhí an tÚdarás mar chomhpháirtithe leis an ISME dá seó bóthair Seisiúin Faisnéise. Rinne na seisiúin scrúdú ar an timpeallacht oibriúcháin le haghaidh SMEanna agus bhí siad in ainm is faobhar iomaíoch a chur ar ghnólachtaí beaga agus meánmhéide. Dhírigh gach seisiún ar fhaisnéis phraiticiúil agus ábhartha. Phléigh an tsraith seisiún seo trí ábhar:

- An bhfuil tú réidh le haghaidh SEPA?

¹¹ <http://www.tca.ie/EN/News--Publications/Events/European-Competition-and-Consumer-Day-2012/Presentations.aspx>

- Déileáil leis na bainc
- Do ghnólacht a chosaint ó chleachtais fhrithiomaíocha

Dhírigh cur i láthair an Údaráis ar an méid is ceart bheith ar eolas ag gnólachtaí beaga agus meánmhéide faoin dlí iomaíochta agus conas iad féin a chosaint ó iompar frithiomaíoch ag daoine eile. Anuas air sin, cuimsíodh céard is féidir le gnólachtaí a dhéanamh má bhíonn siad in amhras go bhfuil iompar frithiomaíoch ar bun ag daoine eile, agus freisin ar conas is féidir leo a chinntiú go gcomhlíonann an gnólacht an dlí i gcónaí. Bhí 10 n-imeacht ar siúl ar fud na tíre le linn mhí an Mheithimh. Liostaítear i dTábla 5 imeachtaí seó bóthair an IMSE.

Tábla 5: Imeachtaí Seó Bóthair an IMSE

Dáta	Láthair	Ionad
An 11 Meitheamh	Guaire	Óstán Amber Springs
An 12 Meitheamh	Baile Átha Cliath	
An 18 Meitheamh	Port Láirge	Óstán Granville
An 18 Meitheamh	Corcaigh	Silver Springs
An 19 Meitheamh	Trá Lí	Manor West
An 19 Meitheamh	Luimneach	Óstán Castletroy
An 25 Meitheamh	Sligeach	Óstán Clarion
An 25 Meitheamh	Gaillimh	Óstán The Connacht
An 27 Meitheamh	Dún Dealgan	Óstán Fairways
An 27 Meitheamh	Baile Átha Cliath	Óstán Red Cow

Mórhaispeántas Saincheadúnas agus Gnólachtaí Nuathionscanta na hÉireann

In 2013, chuir The Sunday Business Post Cruinniú Mullaigh na nGnólachtaí Nuathionscanta, a d'urraigh an tÚdarás in 2012, i dteannta thaispeántas bliantúil an Chumainn Saincheadúnais chun Mórhaispeántas Saincheadúnas agus Gnólachtaí na hÉireann a chruthú. Thit an t-imeacht amach san RDS i nDeireadh Fómhair. Bhí sé dírithe ar aon duine a raibh spéis acu gnólacht a bhunú nó bheith mar shaincheadúnas. Chomhurráigh an tÚdarás an t-imeacht le Banc Uladh agus d'fhreastail siad ar an lá agus bhí seastán taispeántais acu agus rinne Patrick Kenny cur i láthair.

Sa phictiúr, tá Orna Stokes, Banc Uladh, Tom Shanahan, Stiúrthóir Feidhmiúcháin, Cumann Saincheadúnas na hÉireann agus Clodagh Coffey, Bainisteoir Cumarsáide, an tÚdarás Iomaíochta ag seoladh an imeachta

Imeachtaí Eile For-Rochtana

Ar an iomlán, ghlac an tÚdarás páirt in 21 imeacht le linn 2013, a bhí dírithe ar fheasacht a mhúscailt i measc an phobail ghnó agus ar thomhaltóirí maidir leis an dlí iomaíochta, ról an Údaráis agus conas is féidir leo iad féin a chosaint i leith iompar frithiomaíoch. Ina measc seo freastal ar an gComórtas Náisiúnta Treabhadóireachta, Acadamh Tatler na hÉireann um Ghnó do Mhná agus an Mórthaispeántas Náisiúnta Gnó. Bhí na himeachtaí seo sa mhullach ar na 40 urlabhra, cur i láthair agus páipéar a seachadadh le linn na bliana do líon lucht féachana difriúil, lena n-áirítear an lucht léinn agus an earnáil phoiblí, mar aon le gnólachtaí.

I measc na samplaí d'imeachtaí ar ar fhreastalaíomar le linn na bliana bhí MeetWest, a bhí ar siúl i Maigh Eo i Samhain. Comhfhiontar a bhí ann ag na Comhairlí Contae agus na Boird Fiontair ó Mhaigh Eo, Gaillimh agus Ros Comáin agus Coimisiún Forbartha an Iarthair. Imeacht dhá lá a bhí ann ina raibh comhdháil ar siúl ar an gcéad lá, agus dinnéar líonraithe an oíche sin ina raibh aíonna onóra - an Taoiseach, Enda Kenny, T.D., agus an tAire Stáit le haghaidh Gnólachtaí Beaga, John Perry, T.D. i láthair. Lá iomlán de chruinnithe líonraithe duine ar dhuine a bhí ar bun ar an dara lá ina raibh an deis ag an Údarás chun casadh le go leor gnólachtaí ón gceantar áitiúil agus níos faide i gcéin. Bhí seastán againn ag an imeacht, chomh maith. Bhí breis agus 440 toscaire i láthair.

Sa phictiúr, tá David McFadden, Competition Authority, Enda Kenny, Taoiseach, agus Clodagh Coffey, an tÚdarás Iomaíochta, a bhí ag MeetWest

Cuid thábhachtach í seo d'obair an Údaráis. Leanfaimid le cur leis an bhfor-rochtain seo in 2014 le gníomhaíochtaí atá dírithe ar thomhaltóirí, anuas ar gnólachtaí agus ar an lucht déanta beartais. Tá fáil ar liosta urlabhraí, cur i láthair agus páipéar a rinneadh in 2013 ag **Aguisín E.**

Soláthar Poiblí agus Iomaíocht

Le roinnt blianta anuas, bhí seó bóthair chamastaíl tairiscintí ar bun ag an Údarás. Tá seo dírithe ar fheasacht a mhúscailt ar an tábhacht a bhaineann le hiomaíocht i gcur amach tairiscintí, agus ar chamastaíl tairiscintí a sheachaint mar bhealach chun an chalaiois, dramháil agus caimiléireacht a chomhrac agus chun airgead a shábháil, go háirithe san earnáil phoiblí. Le roinnt blianta anuas, chasamar le líon Ranna Rialtais agus comhlachtaí poiblí faoi sholáthar poiblí agus an tAcht Iomaíochta. In 2013, rinne an tÚdarás chúig chur i láthair um chamastaíl tairiscintí a sheachadadh do chomhlachtaí poiblí. I gcaitheamh 2013, thosaigh an tÚdarás an próiseas lena mbaineann oibriú le hOifig Soláthair an Rialtais lena chinntiú go bhfuil córais curtha i bhfeidhm chun camastaíl tairiscintí a bhrath agus a dhíspreagadh i soláthar poiblí agus lena chinntiú go bhfuil an próiseas soláthair chomh hiomaíoch agus is féidir le luach ar airgead a chinntiú do cháiníocóirí agus do shaoránaigh.

For-Rochtain Oideachais

Anuas air sin, tapaíonn an tÚdarás an deis le haturnaetha atá faoi oiliúint, mic léinn dlí agus an lucht léinn agus breithiúna a chur ar an eolas ar cheisteanna dlí iomaíochta. Go háirithe, thug an tÚdarás léachtaí ar fhorfheidhmiú an dlí iomaíochta sa mhéid a leanas:

- Cúrsa um Chleachtas Gairmiúil an Dlí-Chumainn (do dhlíodóirí faoi oiliúint)
- Diplóma Óstaí an Rí i gCoireacht an Bhóna Bháin
- Cúrsa Seachtrach Choláiste na Tríonóide i gCoireacht an Bhóna Bháin
- Rang LL.M. Dlí Gnó i gColáiste na hOllscoile, Corcaigh
- Rang LL.M. in Ollscoil Luimnigh
- Rang LL.M. in Ollscoil na hÉireann, Baile Átha Cliath

- Cúrsa oiliúna an Choimisiúin Eorpaigh/UCD le haghaidh breithiúna agus forfheidhmithe náisiúnta AE

Ina theannta sin, ghlac an tÚdarás páirt i gcúrsaí eile tríú leibhéal agus léachtaí á dtabhairt ar ról na heacnamaíochta i mbeartas iomaíochta leis an rang MA san Eacnamaíocht in UCD.

5. OBAIR IDIRNÁISIÚNTA

Leanamar lenár gcuid dualgais AE a chomhlíonadh agus ghlacamar páirt in eagraíochtaí idirnáisiúnta in 2013. Eascaíonn ár n-obair idirnáisiúnta go príomha ónár ról maidir le dlí iomaíochta na hEorpa a fhorfheidhmiú, mar aon leis an gCoimisiún Eorpach agus gníomhaireachtaí iomaíochta i mBallstáit eile.

Sa mhullach air sin, is iad an tÚdarás ionadaí na hÉireann ag cruinnithe Choiste Iomaíochta na hEagraíochta um Chomhoibriú agus Forbairt Gheilleagrach (OECD) agus glacann siad páirt i bhfóiraim eile idirnáisiúnta mar bhealach chun dea-chleachtas a chur chun cinn laistigh den Údarás agus chun eolas ar shaincheisteanna iomaíochta a scaipeadh. Malartaíonn an tÚdarás tuairimí ar shaincheisteanna iomaíochta le gníomhaireachtaí iomaíochta eile.

An Coimisiún Eorpach

Freastalaíonn an tÚdarás ar Éisteachtaí ó Bhéal agus ar chruinnithe an Choiste Chomhairligh den Choimisiún Eorpach thar ceann na hÉireann maidir le forfheidhmiú agus tionscnaimh iomaíochta lena mbaineann an dlí agus beartas iomaíochta. Sula nglactar le cinneadh maidir le sárú a aimsiú, mar shampla, nó glacadh le cinneadh chéim 3 maidir le cumasc a bheartaítear, ní mór go mbeidh Éisteacht ó Bhéal ar bun ag an gCoimisiún. Déantar seo ar mhaithe le deis a thabhairt do chosantóirí, gearánaithe nó do thríú páirtithe ar spéis leo nó do pháirtithe i gcumasc chun a dtuairim a nochtadh. Ní mór don Choimisiún, ina dhiaidh sin, dul i gcomhairle le Coiste Comhairleach, lena mbaineann gach Ballstát agus inar féidir leo a dtuairimí a chur in iúl.

Anuas air sin, téann an Coimisiún i gcomhairle le Ballstáit maidir le cleachtas, treoir, beartas agus reachtaíocht bheartaithe forfheidhmithe a bhaineann le dlí agus le beartas iomaíochta Pobail. Comhlíonaimid an fheidhm seo trí fhreastal ar chruinnithe déanta cinntí agus ar chruinnithe eile, ar nós Coistí Comhairleacha agus Éisteachtaí ó Bhéal, mar aon le rannpháirtíocht scríofa agus ó bhéal a dhéanamh maidir le hanailís ar bheartas agus ar chásanna. Agus aird ar na srianta ar acmhainní, ní fhreastalaímid ar gach cruinniú ach dírimid na hacmhainní ar na cásanna siúd a bhfuil tionchar (iarbhír nó féideartha) ar thomhaltóirí na hÉireann agus ar na cruinnithe ardleibhéil a spreagann cur i bhfeidhm comhsheasmhach agus éifeachtúil dhlí na hEorpa.

Rinne an fhoireann forfheidhmithe ionadaíocht don Údarás maidir le rannpháirtíocht a dhéanamh ag ceithre éisteacht ó bhéal.

In 2013, lean agus bhí an Rannán Cumasc rannpháirteach sa dul chun cinn in éisteachtaí an Choiste Chomhairligh in dhá chás um Athbhreithniú Cumaisc:

- *Aegean / Olympic II – Cás Uimh. COMP/M.6796*
- *Ryanair / Aer Lingus – Cás Uimh. COMP/M.6663*

In 2013, lean an Rannán Cumasc dul chun cinn an Choimisiúin Eorpaigh agus sholáthair siad a dtuairimí dóibh, chomh maith, sa chás cuí, i roinnt cásanna eile.

Anuas air sin, an 20 Meán Fómhair 2013, rinne an tÚdarás aighneacht leis an gCoimisiún Eorpach mar fhreagairt ar a gcomhairliúchán poiblí ar fheabhsúcháin fhéideartha ar rialú cumaisc an AE in dhá limistéar: scairshealbhú mionlaigh agus aistriú cásanna idir an Coimisiún agus údaráis náisiúnta iomaíochta. Dhírigh an tÚdarás ar shaincheist neamhrialú scairshealbhú mionlaigh.

An Líonra Iomaíochta Eorpaí

Tá sé ina choinníoll éigeantach go mbíonn údaráis náisiúnta na mBallstát agus an Coimisiún mar chomhaltaí den Líonra Iomaíochta Eorpaí (ECN). Bunaíodh iad in

2004 chun comhoibriú a éascú i gcur i bhfeidhm comhsheasmhach rialacha iomaíochta an Chomhphobail trí shocruithe le haghaidh roinnt faisnéise, cabhrach agus comhairliúcháin. Is é cuspóir an ECN chun cur le creatlach éifeachtach dhlíthiúil chun dúshláin a chur roimh chuideachtaí atá ag tabhairt faoi chleachtais trasteorann a chuireann srian ar iomaíocht agus a bhaineann de leas tomhaltóirí. Rinne an fhoireann ionadaíocht don Údarás maidir le rannpháirtíocht a dhéanamh ag na cruinnithe a leanas den ECN:

Comhghrúpa Oibre an ECN

Pléann Comhghrúpa Oibre an ECN cur i bhfeidhm dhlí na hiomaíochta go ginearálta, agus Comhrialáil um Dhíolúine Bloic an AE (BER) agus na Treoirínte, go háirithe, maidir le comhaontuithe comhchoiteanna a dhéanann gnóthais san AE. Sa mhullach air sin, tá ról lárnach ag an nGrúpa Oibre maidir le leasuithe ar an BER agus ar Threoirínte a phlé.

Le linn 2013, thug an Grúpa Oibre aird ar shaincheist shonrach na hiomaíochta sa mhargadh ar líne gníomhaireacht taistil, agus d'éagraigh siad dhá cheardlann ar an ábhar sin, ceann amháin in Aibreán i Londain, agus ceann eile sa Bhruiséil i Meán Fómhair. D'fhreastail an tÚdarás ar an dá cheardlann, agus thug siad cur i láthair ag ceardlann na Bruiséile, inar leag siad amach an taithí a bhí acu ar anailís mhargaidh san earnáil seo.

Grúpa um Fhíneálacha an ECN

D'fhreastail foireann an Údaráis ar roinnt cruinnithe de Ghrúpa um Fhíneálacha an ECN, a chasann ar a chéile chun plé a dhéanamh ar roinnt saincheistean a bhí roimh Bhallstáit nuair a bhíonn fíneálacha á ngearradh acu ar ghealltanais mar gheall ar sháruithe ar an dlí iomaíochta. I measc na samplaí de shaincheistean a phléitear, tá: an bonn dlíthiúil chun fíneálacha a ghearradh; luach na ndíolachán a dheimhniú nuair a bhíonn fíneálacha á ríomh; fíneálacha a ghearradh le díspreagadh dóthanach a chinntiú; cur le cúinsí/cúinsí a mhaolú; éagumas chun íoc; na híosleibhéil fíneálacha; trócaire; fíneálacha siombalacha; dlíteanas tuismitheora (atá ar ghnóthais as a bhfochuideachtaí); agus tograí le haghaidh comhoibriú laistigh den ECN i gcásanna gaolmhara.

In 2013, chuir an Grúpa tuarascáil i dtoll a chéile ar fhíneálacha. Mar chuid den tuarascáil seo, sholáthair foireann an Údaráis freagairtí sonracha ar shraith ceistean maidir leis an gcóras fíneálacha in Éirinn. Is éagsúil an córas in Éirinn ón gcuid is mó de na Ballstáit, sa mhéid nach bhfuil sé de chumas Údarás Iomaíochta na hÉireann fíneálacha a ghearradh mar gheall nach bhfuil sé de chumhacht ach ag an gcúirt é seo a dhéanamh.

Foghrúpa Bia an ECN

Soláthraíonn Foghrúpa Bia an ECN ardán neamhfhoirmiúil d'údaráis náisiúnta iomaíochta agus don Choimisiún chun taithí agus dea-chleachtais a mhalartú san earnáil bhia. In 2013, ba é príomhdhíriú an Foghrúpa Bia toradh leasú an Chomhbheartais Talmhaíochta (CAP) agus an tsaincheist lena mbaineann praghsanna neamhchóire trádála (UTPanna) san earnáil ghrósaeireachta agus mhiondíola.

I gcomhthéacs leasú an CAP, bhí cabhair á tabhairt ag an bhFoghrúpa Bia don Choimisiún chun treoirínte a dhréachtú ar chur i bhfeidhm na rialacha nua iomaíochta a bhaineann le comhdhíolacháin ag feirmeoirí sna hearnálacha a leanas: ola olóige, mairteoil agus laofheoil agus barra curaíochta. Chun réiteach na dtreoirínte seo a éascú, chríochnaigh gach údarás iomaíochta náisiúnta dá cheistneoir i gcomhar lena Ranna Talmhaíochta faoi seach.

Grúpa Oibre an ECN ar Shaincheisteanna Iomaíochta agus Próisis Chuí

Déanann Grúpa Oibre an ECN ar Shaincheisteanna Iomaíochta agus Próisis Chuí scrúdú ar staid coinbhéirseacht na nósanna imeachta forfheidhmithe sna Ballstáit éagsúla. Anuas air sin, díríonn siad ar ghnéithe praiticiúla den chomhoibriú idir comhaltaí an Líonra.

In 2013, dhréachtaigh an Grúpa Moltaí ar na Cumhachtaí chun Imscrúdú a Dhéanamh, Bearta agus Smachtbhannaí Forfheidhmithe, Nósanna Imeachta Tiomantais, Réitigh Struchtúracha agus nósanna imeachta Fóiréinseacha TF. Ar a bharr sin, cuireadh tús le hobair ar Thionscadal na nAgallamh, an Tionscadal 'Pribhléid i gcoinne Féin-Ionchóiriú' ('Privilege against Self Incrimination') agus an Tionscadal 'Caighdeán Substantiúil chun tabhairt faoi Imscrúduithe' ('Substantive Standard for carrying out Inspections'). Áiríodh leis na tionscadail seo críochnú ceistneora ag gach údarás náisiúnta iomaíochta. Sa mhullach air sin uile, chuir an Grúpa Oibre lámhleabhar Modus Operandi an ECN i dtoll a chéile.

Grúpa Oibre Rialála um Dhíolúine Bloic Aistrithe Teicneolaíochta an ECN

D'fhreastail foireann an Údaráis, chomh maith, ar chruinniú Choiste Comhairleach an ECN ar an leasú a dhéanfar ar an Rialachán um Dhíolúine Bloic Aistrithe Teicneolaíochta (TTBER). Comhaontú ceadúnaithe is ea comhaontú aistrithe teicneolaíochta ina n-údaráíonn páirtí amháin (an ceadúnóir) páirtí nó páirtithe eile, an ceadúnaí/na ceadúnaithe, chun a dteicneolaíocht a úsáid (paitinn, saineolas, bogearraí) ar mhaithe le hearraí agus seirbhísí a tháirgeadh.

Leagtar amach na rialacha ar conas comhaontuithe aistrithe teicneolaíochta a mheasúnú in dhá ionstraim, an TTBER agus na Treoirínte lena ngabhann. Déanann an TTBER roinnt catagóirí de chomhaontuithe ceadúnaithe a dhíolmhú a rinneadh idir cuideachtaí ag a bhfuil cumhacht theoranta mhargaidh agus a mbíonn aird acu ar roinnt coinníollacha a leagtar amach sa TTBER. Meastar nach bhfuil aon tionchar frithiomaíoch ag na comhaontuithe siúd nó, más amhlaidh a bhfuil, gur mó an tionchar dearfach ná an tionchar diúltach. Soláthraíonn na Treoirínte treoir ar chur i bhfeidhm an TTBER mar aon le cur i bhfeidhm dhlí iomaíochta an AE do chomhaontuithe aistrithe teicneolaíochta nach dtagann faoi chuimsiú slán an TTBER. Rachaidh an TTBER reatha in éag an 30 Aibreán 2014. Tíocfaidh an TTBER i bhfeidhm an 1 Bealtaine 2014 agus fanfaidh sé i bhfeidhm go dtí an 30 Aibreán 2026.

Grúpa Oibre Cairtéal an ECN

Is gnách go gcasann Grúpa Oibre Cairtéal an ECN ar a chéile dhá uair sa bhliain chun plé a dhéanamh ar shaincheisteanna buartha i bhforfheidhmiú an dlí iomaíochta maidir le cairtéil ar fud an uile Bhallstáit. Déanann comhaltaí faisnéis agus taithí a roinnt ó chásanna d'fhonn dea-chleachtas a fhorbairt i mbrath agus in ionchúiseamh cionta cairtéil ar fud na hEorpa. Bhí baint lárnach ag an ngrúpa seo i bhforbairt Chlár Trócaire Samhlach an ECN.

Ba rannpháirtí gníomhach an tÚdarás sa Ghrúpa Oibre Cairtéal ó bunaíodh iad. Bhí dhá chruinniú ag an nGrúpa Oibre in 2013, ceann amháin sa Bhruiséil agus ceann eile sa Róimh, agus d'fhreastail an tÚdarás ar an dá cheann. In 2013, chríochnaigh siad an chéim dheiridh dá n-athbhreithniú ar Thionscadal Coinbhéirseacht Chlár Samhlach Trócaire an ECN agus rinne siad plé ar roinnt cásanna cairtéil a bhí ar bun i mBallstáit éagsúla, athruithe ar chlár náisiúnta thrócaire agus dlíthe nua iomaíochta.

Grúpa Oibre Cónasctha an ECN

Le linn 2013, d'fhreastail an tÚdarás ar thrí chruinniú grúpa cónasctha agus bhí siad rannpháirteach go gníomhach iontu, lenar áiríodh obair ar thionscadal cónasctha an AE agus scairshealbhú mionlaigh. Anuas air sin, d'fhreagair an tÚdarás ar líon iarratas ar fhaisnéis ó údaráis eile náisiúnta iomaíochta.

Nuachtlitir an ECN agus Coimre an ECN

Cuireann an ECN dhá cháipéis i dtoll a chéile maidir le gníomhaíochtaí chomhaltaí an ECN.

Cáipéis inmheánach rúnda is ea *Nuachtlitir* an ECN ina sonraítear imscrúduithe, staidéir agus gníomhaíochtaí eile lena mbaineann don Líonra. Eisíodh cúig eagrán de *Nuachtlitir* an ECN in 2013.

Tugtar i *gCoimre* an ECN faisnéis don phobal ar ghníomhaíochtaí chomhaltaí an ECN cúig huaire sa bhliain. Chun súil a chaitheamh ar eagrán roimhe seo de *Coimre* an ECN, tabhair cuairt ar <http://ec.europa.eu/competition/ecn/brief/index.html>.

Chuir an tÚdarás cúig alt faoi bhráid na *Nuachtlitreach* agus na *Coimre* in 2013.

An Líonra Náisiúnta Iomaíochta

Comhalta gníomhach iad an tÚdarás den Líonra Náisiúnta Iomaíochta (ICN), agus tá ionadaithe acu a ghlacann páirt i gcúig ghrúpa oibre. Is iad Éifeachtacht na Gníomhaireachta, Cairtéil, Cumaisc, Iompar Aontaobhach agus Abhcóideacht. Tugtar faoi go leor den obair trí ghlaonna comhdhála agus thit líon seimineáir ghréasáin amach ar ábhair shonracha le linn na bliana.

Cuireann an ICN glacadh le caighdeáin agus nósanna imeachta níos airde chun cinn i mbeartas iomaíochta timpeall an domhain, cruthaíonn siad tograí le haghaidh coinbhéirseacht nós imeachta agus shubstainteach, agus lorgaíonn siad chun comhoibriú éifeachtach idirnáisiúnta a éascú chun sochair ballghníomhaireachtaí, tomhaltóirí agus geilleagar ar fud an domhain.

Rinne beirt chomhaltaí foirne ionadaíocht don Údarás ag an 10ú Ceardlann Bhliantúil Chairtéil den ICN in Cape Town, an Afraic Theas, áit ar ghníomhaigh siad mar mhodhnóirí i seisiún um briseadh amach ar "Thacaíocht pholaitiúil a thógáil le haghaidh forfheidhmiú cairtéal" ('Building political support for cartel enforcement') agus "Bloic thógála le haghaidh foireann éifeachtach forfheidhmithe cairtéal" ('Building blocks for effective cartel enforcement teams'). Rinne Coimisiún Iomaíochta na hAfraice Theas an Cheardlann a óstáil. Ba é téama Cheardlann na bliana seo "Dul i nGleic le Bacainní i leith Forfheidhmiú Éifeachtach Cairtéal" ('Tackling Roadblocks to Effective Cartel Enforcement'). D'fhreastail thart ar 185 duine ar an gcomhdháil, a rinne ionadaíocht do ghníomhaireachtaí náisiúnta iomaíochta, an OECD, na NA, ionchúisitheoirí poiblí agus líon beag gníomhaireachtaí neamhRialtais.

Bhí comhalta d'fhoireann an Údaráis i gcuideachta thart ar 80 duine ó údaráis agus comhairleachtaí iomaíochta ó áiteanna fud fad an domhain ag ceardlann an ICN i Stócólm na Sualainne. Ba é cuspóir na ceardlainne dea-chleachtas a chur chun cinn maidir le forfheidhmiú dlíthiúil a dhéanamh ar chásanna eisiacha a dhéileáil le hiompar aontaobhach.

Thug comhalta foirne den Údarás cur i láthair ag Ceardlann Abhcóideachta an ICN, áit ar fiosraíodh na hábhair "Iomaíocht le linn Thráthanna Cúlaithe Gheilleagraigh" ('Competition in Recessionary Times') agus "Cultúr Iomaíochta a Chruthú" ('Creating Competition Culture'). Bhí comhaontú fairsing ann go hidirnáisiúnta gur cheart go mbeadh údaráis náisiúnta iomaíochta ní b'áitithí ina gcuid iarrachtaí abhcóideachta agus gur cheart dóibh iarracht ní ba mhó a

dhéanamh lena mhíniú conas is féidir le beartas iomaíochta cabhrú le rialtais cuspóirí socheacnamaíocha níos fairsinge a bhaint amach.

Ghlac Comhalta den Údarás páirt mar chainteoir ar phainéal ar Chuspóirí Leasa Phoiblí in Athbhreithniú ar Chumasc: How to Reconcile Them with Competition Policy, ag cruinniú bliantúil an ICN i Vársá in Aibreán 2013.

An Eagraíocht um Chomhoibriú agus Forbairt Gheilleagrach

Freastalaíonn an tÚdarás ar chruinnithe Choiste Iomaíochta na hEagraíochta um Chomhoibriú agus Forbairt Gheilleagrach (OECD), a deirtear atá ar phríomhfhoinsé anailíse beartais agus comhairle an domhain do rialtais maidir leis an mbealach is fearr fórsaí margaidh a shaothrú ar mhaithe le héifeachtúlacht agus rath domhanda geilleagrach níos fearr. Déanann an Coiste ceannasaithe mórúdaráis iomaíochta an domhain a thabhairt le chéile, agus is iad an príomhfóram idirnáisiúnta maidir le saincheistanna tábhachtacha iomaíochta.

In 2013, chuir an tÚdarás rannpháirtíocht scríofa do shé chruinniú comhcheime den OECD. Tá iad seo liostaithe i dTábla 6.

Tábla 6: Aighneachtaí an OECD

Ábhar	Dáta
Iomaíocht sa Teilifís agus i gCraolachán	Feabhra 2013
Iomaíocht i Seirbhísí Áitiúla agus Réigiúnacha Iompair	Feabhra 2013
Iomaíocht i mBainistíocht Dramhaíola	Deireadh Fómhair 2013
Réitigh ar Chásanna Cumasc Trasteorann	Deireadh Fómhair 2013
Iomaíocht sa Bhiashlabhra	Deireadh Fómhair 2013
Faisnéis Rúnda a Shainiú	Deireadh Fómhair 2013

Anuas air sin, d'eisíomar tuarascáil bhliantúil don OECD in 2013.

6. SEIRBHÍSÍ CORPARÁIDEACHA

Airgeadas

Tá cuntais airgeadais an Údaráis faoi réir iniúchta ag an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste (AR C agus C). Mar gheall nach dócha go gcríochnófar iniúchadh ár gcuntais 2013 go dtí Meitheamh ag an tráth is luaithe, agus go bhfuil spriocdháta reachtúil i gceist chun ár dtuarascáil bhliantúil a fhoilsiú roimh dheireadh mhí Feabhra gach bliain, ní féidir linn ár gcuntais bhliantúla iniúchta a fhoilsiú inár dtuarascáil bhliantúil. I bhfírinne, níor cuireadh iniúchadh an AR C agus C ar ár gcuntais bhliantúla le haghaidh 2012 i gcrích ach go dtí Nollaig 2013 mar gheall ar bhrú a chruthaigh obair eile ina oifig agus cuireadh na cuntais in airde láithreach bonn ar ár láithreán gréasáin. Foilseoidimid ár gcuntais ar ár láithreán gréasáin arís eile a luaithe a chuirtear an t-iniúchadh i gcrích i gcaitheamh 2014.

B'ionann deontas an Údaráis ón Roinn Post, Fiontar agus Nuálaíochta in 2013 agus €5,127,000, ar méadú €473,000 seo i gcomparáid le liúntas buiséid 2012. Toradh €4,463,000 atá sa mheastachán sealadach neamhiniúchta ar chaiteachas in 2013. Bhain an méadú ar chaiteachas go príomha le costais phá ó bhreis foirne a earcú in 2013.

Tháinig méadú ar an ioncam ó fhógraí cumaisc i gcomparáid le 2012. Tugadh 37 fógra cumaisc don Údarás in 2013 a chruthaigh ioncam €296,000, i gcomparáid le €256,000 in 2012. Ní mór go ngabhfaidh táille €8,000 le gach cumasc a fhógraítear don Údarás faoin Acht. Íoctar an t-ioncam a fhaightear ó fhógraí cumaisc leis an Státchiste tríd an Roinn Post, Fiontar agus Nuálaíochta.

Ceanglaíonn an Cód Cleachtas um Rialachas Comhlachtaí Stáit, ar mhaithe le trédhearcacht agus dea-rialachas, gur cheart do chomhlachtaí Stáit sonraí a fhoilsiú ina dtuarascálacha ar thuarastal a bPríomhfheidhmeannaigh. Cé nach bhfuil post sonrach Príomhfheidhmeannaigh ann san Údarás, meastar go gcomhlíonann Cathaoirleach an Údaráis, Isolde Goggin, an ról sin. Socraíonn an Roinn Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe tuarastal bliantúil an Chathaoirleach agus comhlíonann sé beartas pá an Rialtais agus tá sé ar comhionann le luach saothair Leas-Ard-Rúnaí sa Státseirbhís amhail a leagtar amach in Aguisín 1A de Chiorclán na Roinne Airgeadais E107/22/06. Fuair an Cathaoirleach tuarastal €170,345 in 2013 agus ní íoctar aon bhónais ná luach saothair breise léi. Socraíonn an Rialtas tuarastail fhoireann uile an Údaráis agus ní íoctar aon luach saothair breise ná bónais feidhmíochta leo.

Iniúchadh Inmheánach

Tá Coiste Iniúchta an Údaráis neamhspleách ar an Údarás i dtabhairt faoina bhfeidhmeanna agus níl siad faoi réir teorach nó rialú ó aon pháirtí eile. Tá triúr comhaltaí sa Choiste, agus tá beirt díobh ina gcomhaltaí seachtracha den Údarás Tá an tUasal Jim Bardon, duine de na comhaltaí seachtracha, ina chathaoirleach ar an gCoiste, is í an tUasal Noreen Fahy, ón bhForas Riaracháin, an dara comhalta seachtrach agus is é an tUasal Gerald FitzGerald, Comhalta den Údarás, an tríú comhalta. D'éirigh an tUasal Bardon as a phost ar an gCoiste Iniúchta tar éis gur tháinig deireadh lena théarma ceaptha i Nollaig 2013. Is mór leis an Údarás obair agus tiomantas an Uasail Bardon le linn an ama a chaith sé ar an gCoiste. Tá an tUasal Brian Whitney tagtha ina ionad.

Chas Coiste Iniúchta an Údaráis ceithre huair le linn 2013. In 2013, threoraigh an Coiste go dtabharfaí faoi líon iniúchtaí thar a gceann ag Capita Consulting, iniúcháirí inmheánacha an Údaráis. Áiríodh leis na hiniúchtaí seo Fógraí faoi Chumasc, Rialuithe Inmheánacha Airgeadais, Pleanáil Straitéiseach Gnó agus Rialachas Corparáideach agus Bainistíocht Riosca. Anuas ar athbhreithniú a dhéanamh ar na tuarascálacha ar na hiniúchtaí seo, rinne an Coiste athbhreithniú ar dhul chun cinn aon mholtaí iniúchta nár cuireadh i bhfeidhm ó thuarascálacha iniúchta roimhe seo, chomh maith.

Saoráil Faisnéise

Fuair an tÚdarás trí iarratas faoi na hAchtanna um Shaoráil Faisnéise in 2013 – figiúr a bhí cosúil leis an méid a fuarthas sa dá bhliain roimhe sin. Amach as na trí iarratas lenar déileáladh in 2013, rinne dhá cheann a pháirtdeonú agus déileáladh le ceann amháin lasmuigh den phróiseas um Shaoráil Faisnéise agus aistarraingíodh e. Bhain na trí iarratas uile le cúrsaí gnó. Fuair an tÚdarás iarratas amháin ar athbhreithniú inmheánach ar an gcinneadh a rinneadh i gcás amháin gan taifead dá shamhail a scaoileadh. Sheas an t-athbhreithniú inmheánach leis an gcinneadh bunúil gan an taifead faoi chaibidil a scaoileadh, mar gheall gur measadh gur chomhairle dlí a bhí sa taifead agus go raibh sé faoi chuimsiú pribhléid ghairmiúil. D’íoc an tÚdarás na táillí forordaithe, arbh ionann iad agus €105, leis an Roinn Post, Fiontar agus Nuálaíochta.

Acmhainní Daonna

Amhail a tuairiscíodh i dtuarascáil bhliantúil na bliana seo caite ag tús 2012, i gcomhthéacs Mheabhrán Tuisceana an AE/IMF, thug an Rialtas faoi athbhreithniú a dhéanamh ar leordhóthanacht na leibhéal acmhainní san Údarás. Ag eascairt ón athbhreithniú sin, d’fhaomh an tAire Post, Fiontar agus Nuálaíochta 10 bpost bhreise d’fheidhm forfheidhmithe an Údaráis, agus d’ardaigh seo líon foirne an Údaráis a fhad le 49 post.

Amach as na 10 bpost, líonadh trí cinn in 2012, ceann amháin ar bhonn iasachta ón Roinn Post, Fiontar agus Nuálaíochta, ceann eile ón bpainéal athfhostaithe sa tseirbhís phoiblí, agus ceann eile nuair a d’fhill fostaí den Údarás ó shaoire ghairme. I Meán Fómhair 2012, sheol an tSeirbhís um Cheapacháin Phoiblí feachtas earcaíochta chun na seacht bpost eile a líonadh agus tugadh faoi agallaimh i Samhain. Rinneadh seacht gceapachán nua ag eascairt ón gcomórtas sin sa chéad leath de 2013.

Ag deireadh 2013, bhí trí fholúntas ann i líon foirne 49 duine an Údaráis. D’eascair ceann de na folúntais sin ó scor an Uasail Noreen Mackey, duine dá gcomhairleoirí dlí, níos luaithe sa bhliain. Chuir an tSeirbhís um Cheapacháin Phoiblí tús le comórtas chun an post seo a líonadh go déanach in 2013 agus táthar ag súil leis go ndéanfar ceapachán go luath in 2014.

Seirbhís do Chustaiméirí

Tá Cairt Chustaiméirí ag an Údarás ar féidir í a rochtain ar ár láithreán gréasáin: <http://www.tca.ie/EN/Customer-Charter.aspx>. Inár gcairt, táimid tiomanta don leibhéal is airde de sheirbhís is féidir linn a sholáthar, agus déanaimid seo trí na caighdeáin seirbhíse a leagan amach ar cheart go mbeadh duine ag súil leo uainn. Anuas air sin, mínimid conas faisnéis a fháil uainn agus conas aiseolas a thabhairt dúinn ar an leibhéal seirbhíse a soláthraíodh.

Sa mhullach air sin, tá sa chairt tiomantas againne chun tuairisciú a dhéanamh gach bliain ar conas a bhaineamar nó nár bhaineamar amach na caighdeáin a leagamar amach romhainn. I dtaobh ár gcomhfhreagrais scríofa agus leictreonaigh, táimid tiomanta a aithint go bhfuair eamar gach comhfhreagras laistigh de thrí lá agus chun freagairt níos substaintí a eisiúint laistigh de 15 lá. Ba dhealraitheach, ónár dtaifid, gur aithníodh 97% den chomhfhreagras isteach laistigh den sprioc trí lá agus tugadh freagairt ní ba shubstaintí ar 79% den chomhfhreagras laistigh den sprioc 15 lá. Ní dhéantar ár dtiomantais maidir le seirbhís a sholáthar do theagmhálaithe gutháin agus glaoiteoirí pearsanta ar ár n-oifig chomh héasca céanna agus bímid ag brath ar aiseolas ónár gcustaiméirí, ar an ábhar sin. Ní bhfuair eamar aon aiseolas ná gearáin faoinár seirbhís do chustaiméirí, agus cé nach dtugann an easpa gearán le fios go bhfuil sásamh

iomlán le sonrú, féadaimid a mheas go bhfuil na tiomantais atá leagtha amach inár gcairt á gcomhlíonadh againn go ginearálta.

Úsáid Fuinnimh

Tá oifig amháin san Údarás atá lonnaithe i dTeach Parnell, foirgneamh ina bhfuil an Oifig um Chlárú Cuideachtaí (CRO) chomh maith. Bunaithe ar an gcéatadán áitíochta san fhoirgneamh, déantar na costais úsáide fuinnimh a roinnt, agus íocann an tÚdarás an tríú cuid díobh.

In 2013, d'úsáid an tÚdarás 376.85Wh d'fhuinneamh, ina raibh:

- 144.24MWh de leictreachas agus
- 232.61MWh de bhreoslaí iontaise, agus ba é gás nádúrtha an t-aon bhreosla iontaise a úsáideadh.

Gníomhartha a Glacadh in 2013

In 2013, thug an tÚdarás faoi réimse tionscnamh i gcomhar leis an CRO chun feabhas a chur ar ár bhfeidhmíocht fuinnimh, lena n-áirítear:

- Seoladh ríomhphoist maidir le sábháil fuinnimh chuig an bhfoireann a mheabhraigh do gach duine chun monatóirí ríomhaire phearsanta, printéirí, etc. a mhúchadh gach tráthnóna.
- Cuireadh 'Laethanta Síoba ar bith' ar bun gach mí.
- Tugadh faoi iniúchtaí fuinnimh as uaireanta.
- Rinneadh monatóireacht leanúnach ar uaireanta oibriúcháin an Aonaid Láimhseála Aeir.
- Rinneadh uaineoirí téimh a chlárú go rialta ar aon dul leis an aimsir reatha.

Ní féidir figiúirí sonracha a thabhairt ar an gcoigilt fuinnimh do gach ceann de na gníomhartha thuas nó go deimhin chun é a mhiondealú de réir eagraíochta, áfach,

- bhí laghdú 2.6% le sonrú san fhoirgneamh ar úsáid leictreachais in 2013 i gcomparáid le 2012,
- tháinig méadú 15.1% ar an iomlán ar úsáid breosla iontaise (gás) san fhoirgneamh i gcomparáid le 2012.
- tháinig méadú 7.6% ar an úsáid fuinnimh ar an iomlán agus tháinig méadú 7.6% ar astuithe CO₂ i gcomparáid le 2012.

Gníomhartha atá Beartaithe le haghaidh 2014

Cuireadh tionscnaimh bhonneagracha choigilte fuinnimh i bhfeidhm in 2010 agus d'éascair laghdú tosaigh ar chostais fuinnimh astu. Tá bonneagar fuinnimh an fhoirgnimh sách sean agus níl sé chomh héifeachtúil i dtaobh fuinnimh de atá córais níos nua-aimseartha. Rinneadh an cinneadh gan infheistíocht a dhéanamh i dtionscnaimh bhreise bhonneagracha choigilte fuinnimh san fhoirgneamh mar gheall ar an tsaolré ghearr atá fanta ar an léas reatha. Ar an ábhar sin, díreoidh

an tÚdarás in 2014 ar fheasacht foirne agus ar fheabhas a chur ar thionscnaimh atá curtha i bhfeidhm cheana féin, ar nós:

- Póstaeir nua um fheasacht ar fhuinneamh a thaispeáint timpeall an fhoirgnimh.
- Cur i láthair a dhéanamh don fhoireann.
- Tabhairt faoi iniúchtaí fuinnimh as uaireanta.
- 'Laethanta Síoba ar bith' gach mí.

A. COMHALTAÍ AN ÚDARÁIS IOMAÍOCHTA

Isolde Goggin

Cathaoirleach

Stiúrthóir na Rannóige Abhcóideachta, na Rannóige Seirbhísí Corparáideacha agus na Rannóige Straitéise

Stephen Calkins

Stiúrthóir na Rannóige Cumasc

Gerald FitzGerald

Stiúrthóir na Rannóige Monaplachtaí

Patrick Kenny

Stiúrthóir na Rannóige Cairtéal

B. CUMAISC A FÓGRAÍODH DON ÚDARÁS IOMAÍOCHTA IN 2013

Fógra	Earnáil Gheilleagrach	Dáta an Fhógra	Stádas
M/13/037 - Permira / Atrium	Forbairt, déantúsaíocht agus tráchtálú forbhia chothaithe a dhéanann gairmithe sláinte a fhormhuiniú	20/12/2013	Réamh-Imscrúdú (céim 1)
M/13/036 - Glanbia / Uachtarán Loch Garman (Wexford Creamery)	Bainne amh a fhail agus próiseáil agus soláthar bainne leachtaigh, uachtair agus cáise	12/12/2013	Iarradh ar bhreis faisnéise (céim 1)
M/13/035 - Toshiba / OCZ	Crua-earraí ríomhaire	10/12/2013	Réamh-Imscrúdú (céim 1)
M/13/034 - Adams / First Milk	Cáis a sholáthar do chustaiméirí miondíola agus seirbhíse bia sa RA	29/11/2013	Réitithe (céim 1)
M/13/033 - Sappho / TCH	Na meáin, go háirithe craolachán raidió	27/11/2013	Réamh-Imscrúdú (céim 1)
M/13/032 - Tennants / Dynea	An tionscal ceimiceán (roisín a dhéantúsú, go príomha)	18/11/2013	Réitithe (céim 1)
M/13/031 - Permira / R Griggs	Coisbheart, éadaí agus oiriúintí a dhearadh, a fhorbairt, a sholáthar, a mhargú, a dhíol agus a dháileadh	06/11/2013	Réitithe (céim 1)
M/13/030 - McKesson / Celesio	Réitigh chógaisíocht mhiondíola agus theicneolaíochta i gcúram sláinte	24/10/2013	Réitithe (céim 1)
M/13/029 - Fox / Setanta Africa	Craolachán	07/10/2013	Réitithe (céim 1)
M/13/027 - Carlyle / Beats	Bainistíocht sócmhainní domhanda malartacha agus closleictreonaic do thomhaltóirí	01/10/2013	Réitithe (céim 1)
M/13/028 - PGI / Fiberweb	Bainistíocht sócmhainní domhanda malartacha agus ábhair dhlúthfhillte a tháirgeadh	01/10/2013	Réitithe (céim 1)
M/13/026 - Kepak / McCarren	Próiseáil muiceola	26/09/2013	Réitithe (céim 1)
M/13/025 - Bridgepoint / AHT Group	Trealamh cuisnithe tráchtála	16/09/2013	Réitithe (céim 1)
M/13/024 - KCI / Systagenix	Cúram cneácha	23/08/2013	Réitithe (céim 1)
M/13/023 - RBSPTL / UTA / PHOENIX	Dáileadh gáis nádúrtha	06/08/2013	Réitithe (céim 1)
M/13/022 - Berkshire/Hartford	Earnálacha árachais agus athárachais	25/07/2013	Réitithe (céim 1)
M/13/021 - Aspen / MSD NL 8 B.V.	Cógaisíocht	18/07/2013	Réitithe (céim 1)

M/13/020 - MUTB / FGL Lux	Riarachán an chiste fáilithe agus an chiste teaghlaigh	08/07/2013	Réitithe (céim 1)
M/13/019 - Blackstone / ATC	Bainistíocht sócmhainní domhanda malartacha agus seirbhísí iontaobhais agus riarachán seirbhísí corparáideacha	11/06/2013	Réitithe (céim 1)
M13/018 - Ladbrokes / Chronicle Group	Geallghlacadóireacht agus cluichíocht	27/05/2013	Réitithe (céim 1)
M/13/017 - Royalty Pharma / Elan	Cógaisíocht	15/05/2013	Réitithe (céim 1)
M/13/016 - GE / Lufkin	Uathobriú tionsclaíoch	03/05/2013	Réitithe (céim 1)
M/13/015 - Promontoria / Greenstar	Bainistíocht dramhaíola	02/05/2013	Réitithe (céim 1)
M/13/014 - Arvato / Gothia	Seachfhoinsiú an phróisis ghnó	24/04/2013	Réitithe (céim 1)
M/13/013 - Kepak / Silvercrest	Burgair reoite	23/04/2013	Réitithe (céim 1)
M/13/011 - OIF / Mount Kellett / Bac Uladh / Jurys Inn	Óstán/fáilteachas	15/04/2013	Réitithe (céim 1)
M/13/012 - R&R / Fredericks	Uachtar reoite a táirgeadh go tionsclaíoch	15/04/2013	Réitithe (céim 1)
M/13/010 - Aztec/Duke Street Oasis	Cúram fiacla	02/04/2013	Réitithe (céim 1)
M/13/009 - European Refreshments / Fresh Trading	Deochanna neamh-mheisciúla (NAB)	19/03/2013	Réitithe (céim 1)
M/13/008 - LDC (PIMCO) / NRS Healthcare	Táirgí agus seirbhísí míchumais agus athshlánaithe	19/03/2013	Réitithe (céim 1)
M/13/007 - DZ Bank / UMH / WGZ Bank	Seirbhísí comhairleoireachta gnó a sholáthar do bhainc chomharchumainn mhiondíola sa Ghearmáin	14/03/2013	Réitithe (céim 1)
M/13/006 - Clare FM / Terence agus Gay Mangan / Tipp FM	Fógraíocht raidió i gContae Thiobraid Árann agus i gContae an Chláir	14/03/2013	Réitithe (céim 1)
M/13/005 - BSkyB / Be Un Limited	Leathanbhanda agus teileafónaíocht sheasta chónaithe na RA	04/03/2013	Réitithe (céim 1)
M/13/004 - Bertelsmann / BMG	Bainistíocht cearta ceoil	01/03/2013	Réitithe (céim 1)
M/13/003 - BT / ESPN Global	Craolachán	27/02/2013	Réitithe (céim 1)
M/13/002 - Capita IT / Northgate	Teicneolaíocht faisnéise	14/02/2013	Réitithe (céim 1)
M/13/001 - BlackRock / CS ETF Business	Bainistíocht sócmhainní	08/02/2013	Réitithe (céim 1)

C. STAITISTICÍ AR CHUMAISIC A MEASÚNAÍODH 2010-2013

	2013	2012	2011	2010
Cumaisc a Fógraíodh	37	33	40	46
fógraí a ceanglaíodh [alt 18(1)]	37	33	40	46
fógraí deonacha [alt 18(3)]	0	0	0	0
Tugtha anonn ón mbliain roimhe	6	4	6	3
tugtha anonn mar chéim 1	6	4	5	3
tugtha anonn mar chéim 2	0	0	1	0
Atreoraithe ó Choimisiún an AE (Airteagal 9 den ECMR)	0	0	0	0
CÁSANNA IOMLÁNA	43	37	46	49
dá bhfuil cumaisc mheán	5	3	5	8
a d'iontráil céim 2 i mbliain an chinntiúcháin	2	0	1	1
a d'iontráil céim 2 i mbliain roimh an gcinntiúchán	0	0	1	1
Cásanna a Aistarraingíodh	0	1	0	0
aistarraingthe ag céim 1	0	1	0	0
aistarraingthe ag céim 2	0	0	0	0
Cinntiúcháin a Seachadadh	39	30	42	43
cinntiúcháin chéim 1 a réitíodh gan tograí	37	30	40	41
cinntiúchán chéim 1 le tograí	0	0	0	1
cinntiúchán dearfach chéim 2 gan coinníollacha ná tograí	2	0	2	1
cinntiúchán chéim 2 le tograí	0	0	0	0
cinntiúchán chéim 2 le coinníollacha	0	0	0	0
toirmeasc chéim 2	0	0	0	0
Atreorú chuig Coimisiún an AE (Airteagal 22 den ECMR)	0	0	0	0
Tugtha anonn chuig an gcéad bhliain eile	4	6	4	6
tugtha anonn mar chéim 1	4	6	4	5

D. AIGHNEACHTAÍ FOIRMIÚLA AG AN ÚDARÁS IOMAÍOCHTA IN 2013

Uimhir na hAighneachta	Aighneacht chuig	Ábhar	Achoimre
S-13-001	Athbhreithniú ar Chlár na nAiltirí	Clárú Ailtirí	I measc na saincheisteanna a tugadh chun solais bhí ceisteanna faoi chlárú ailtirí ar ar cuireadh oiliúint phraiticiúil, aithint ailtirí na hÉireann san Eoraip agus an easpa cúrsaí páirtaimseartha nó modúlacha atá ann san ailtireacht.
S-13-002	Roinn an Taoisigh	Ráiteas an Rialtais ar Rialáil Gheilleagrach	Thug an tÚdarás roinnt buarthaí chun solais maidir leis na cumhachtaí a bhronntar ar rialtóirí in Éirinn i gcomparáid le dlínsí eile, go háirithe Ballstáit eile an AE.
S-13-003	An Roinn Sláinte agus Leanaí	Gairm na Fiaclóireachta a Leasú	D'fháiltigh an tÚdarás líon tograí reachtaíochta a chuirfidh i bhfeidhm an chuid is mó de na moltaí nár cuireadh i bhfeidhm i dTuarascáil 2007 an Údaráis ar iomaíocht i ngairm na fiaclóireachta.
S-13-004	An Roinn Comhshaoil, Pobail agus Rialtais Áitiúil	Tionscnamh um Fhreagracht an Táirgeora	Mhol an aighneacht seo go mbeadh sé ní b'éasca do tháirgeoirí dramhaíola aistriú idir scéimeanna éagsúla comhlíonta agus na deiseanna le haghaidh iomaitheoirí a theorannú chun faisnéis atá íogair i dtaobh cúrsaí tráchtála de a roinnt. Anuas air sin, moladh leithlisiú na bhfeidhmeanna oibriúcháin agus rialála d'fhonn coimhlint fhéideartha leasa.
S-13-005	An tÚdarás Náisiúnta Iompair	Togra chun Conradh Seirbhísí Bus Phoiblí a bhronnadh go díreach ar Bhus Átha Cliath in	D'fhiosraigh an aighneacht forais chinneadh an NTA chun conarthaí a bhronnadh go díreach ar Bhus Átha Cliath in 2014 agus spreag sé an NTA chun athmhachnamh a dhéanamh ar a dtograí

		2014	agus chun tabhairt isteach iomaíocht éifeachtach san earnáil seirbhísí bus a luaithe is féidir.
S-13-006	An tÚdarás Náisiúnta Iompair	Togra chun Conradh Seirbhísí Bus Phoiblí a bhronnadh go díreach ar Bhus Éireann in 2014	D'fhiosraigh an aighneacht forais chinneadh an NTA chun conarthaí a bhronnadh go díreach ar Bhus Éireann in 2014 agus spreag sé an NTA chun athmhachnamh a dhéanamh ar a dtograí agus chun tabhairt isteach iomaíocht éifeachtach san earnáil seirbhísí bus a luaithe is féidir.
S-13-007	An Coimisiún Eorpach	I dtreo rialú cumaisc AE níos éifeachtaí a bhaint amach	Chuaigh an aighneacht i ngleic le ceist scairshealbhú neamhrialaithe mionlaigh, a thug an Coimisiún Eorpach chun solais sa cháipéisíocht chomhairliúcháin.
18/01/2013	Páirtí Oibre 2 Choiste Iomaíochta an OECD ar Iomaíocht agus Rialáil	Conarthaí a leithdháileadh chun Seirbhísí Áitiúla agus Réigiúnacha Iompair a Sholáthar	Chuaigh an aighneacht i ngleic leis an gceist chun conarthaí a leithdháileadh chun seirbhísí áitiúla agus réigiúnacha bus a sholáthar in Éirinn.
21/01/2013	Stiúrthóireacht an OECD um Ghnóthaí Airgeadais agus Fiontair – an Fóram Domhanda Iomaíochta	Saincheisteanna Iomaíochta ar Teilifís agus i gCraolachán – Rannpháirtíocht na hÉireann	Rinne an aighneacht achoimriú ar dhá chás inar cuireadh dlí iomaíochta i bhfeidhm san earnáil – cás amháin ina raibh aisíocaíochtaí dílseachta fógraíochta teilifíse agus ceann eile ina raibh baint ag Cúnamh an Stáit agus RTÉ agus TG4.
26/09/2013	Cruinniú Comhchéime Pháirtí Oibre 3 Choiste Iomaíochta an OECD	Réitigh ar Chásanna Cumasc Trasteorann	Chuaigh an aighneacht i ngleic le saincheisteanna réitigh thrasteorann i gcásanna cumaisc.
26/09/2013	Plé Pháirtí Oibre 3 Choiste Iomaíochta an OECD	Faisnéis Rúnda a Shainiú	Rinneadh an aighneacht seo mar fhreagairt ar cheistneoir an OECD a lorg sonraí ar chur chuige i leith faisnéis rúnda a fhail agus a chosaint fad a

			bhíonn údarás iomaíochta ag tabhairt faoi imscrúduithe. Dhírigh aighneacht an Údarás go príomha ar fhaisnéis rúnda a fháil i gcomhthéacs fógraí cumaisc.
08/09/2013	Páirtí Oibre 2 Choiste Iomaíochta an OECD ar Iomaíocht agus Rialáil	Saincheisteanna Iomaíochta i mBainistíocht Dramhaíola	Sholáthair an aighneacht faisnéis shonrach do cheistneoir an OECD maidir le bainistíocht dramhaíola in Éirinn.
16/10/2013	Stiúrthóireacht an OECD um Ghnóthaí Airgeadais agus Fiontair – an Coiste Iomaíochta	Saincheisteanna Iomaíochta i dTionscal an Bhiashlabhra - Nóta ag Éirinn	Rinneadh an aighneacht mar fhreagairt ar cheistneoir an OECD a lorg faisnéis ar iomaíocht maidir le fad an tslabhra soláthair bhia, a dhírigh go príomha ar chumhacht an cheannaitheora ar leibhéal miondíola.

E. SEIMINEÁIR, ÓRÁIDÍ, CUR I LÁTHAIR AGUS PÁIPÉIR

Teideal	Fóram	Dáta	Duine
Forfheidhmiú Dhlí na hIomaíochta	Rang PPC1 class, Dlí-Chumann na hÉireann	An 15 Eanáir	David McFadden
Dlí na hiomaíochta agus dualgais feidhmiúcháin Chomhlachais Trádála	'Conas Comhlachas Trádála a Reáchtáil' ('How to run a Trade Association'), an IBEC, Baile Átha Cliath	An 18 Eanáir	David McFadden
Soláthar Poiblí agus an tAcht Iomaíochta	Gnóthaí Poiblí Éireann	An 22 Eanáir	Patrick Kenny
Roinnt saincheisteanna ó chairtéil choiriúla a ionchúiseamh	Ard-Diplóma i gCoireacht Chorparáideach, an Bhóna Bháin agus Rialtóra, Comhlacht Onórach Óstaí an Rí	An 23 Eanáir	David McFadden
Soláthar Poiblí agus an tAcht Iomaíochta	Comhairle Contae Laoise	An 25 Eanáir	Patrick Kenny
Iomaíocht in earnáil chuanta na hÉireann	Cuideachta Cuain Bhaile Átha Cliath	An 31 Eanáir	Ciarán Aylward, John Evans agus Isolde Goggin
Ról na heacnamaíochta i mbeartas iomaíochta	An rang MA san Eacnamaíocht, UCD	An 8 Feabhra	Patrick Kenny
Roinnt saincheisteanna ó chairtéil choiriúla a ionchúiseamh	Cúrsa seachtrach: Coireacht an Bhóna Bháin, Coláiste na Tríonóide, Baile Átha Cliath	An 12 Feabhra	David McFadden
Soláthar Poiblí agus an tAcht Iomaíochta	An Roinn Oideachais agus Scileanna, Tulach Mhór	An 12 Feabhra	Dan Kenna agus Joe McLoughlin
Ról an Údaráis Iomaíochta	An Roinn Cumarsáide, Fuinnimh agus Acmhainní Nádurtha	An 25 Feabhra	Patrick Kenny
Dlí na hiomaíochta a fhorfheidhmiú	Rang LL.M., Ollscoil Luimnigh	An 4 Márta	David McFadden
Do ghnólacht agus dlí na hiomaíochta	An Mórthaispeántas Náisiúnta Gnó	An 8 Márta	David McFadden
Scileanna Airgid don Saol ('Money Skills for Life') (Tionscnamh an NCA)	IBM Ireland, Baile Átha Cliath	An 14 Márta	John Burke
Forfheidhmiú in Éirinn	Cur i láthair d'imscrúdaitheoirí agus d'ionchúisitheoirí ón Úcráin, Cearnóg Fhearchair	An 14 Márta	Joe McLoughlin
An iomaíocht a rialáil i seirbhísí gairmiúla – gníomh cothromaithe?	Irisleabhar Iomaíochta na hEorpa, iml. 9, uimh. 1, 2013	Aibreán	Carol Boate agus Kathryn MacGuill
Éifeachtacht Ghníomhaireachta	Cruinniú comhchéime, an Coimisiún um Thrádáil Cónaidhme, Washington DC	An 9 Aibreán	Stephen Calkins
Meiriceánach i mBaile Átha Cliath	Cruinniú Earraigh Dhlí ina aghaidh an Trustaí de chuid an ABA, Washington DC	An 10 Aibreán	Stephen Calkins
Cuspóirí leasa phoiblí in athbhreithniú ar chumasc: conas iad a réiteach leis an mbeartas iomaíochta	Cruinniú bliantúil an ICB, Vársá	An 25 Aibreán	Stephen Calkins
Meicníochtaí	Oiliúint le haghaidh Breithiúna	An 3 Bealtaine	Gerald FitzGerald

comhsheasmhachta agus comhleanúnachais i bhforfheidhmiú dhlí na hiomaíochta san Eoraip: ról NCAanna	agus Forfheidhmithe Náisiúnta, Scoil Dlí UCD		
An Bille um Rialáil Seirbhísí Dlí, Éire	Aturnaetha Amach Anseo na hÉireann, Scoil Ghnó Uí Chuinn, UCD	An 8 Bealtaine	Gerald FitzGerald
Aitheasc Oscailte	Lá Iomaíochta agus Tomhaltóirí na hEorpa, Caisleán Bhaile Átha Cliath	An 24 Bealtaine	Patrick Kenny
Do ghnólacht agus dlí na hiomaíochta	Cruinniú Faisnéise Gnó an ISME, Loch Garman	An 11 Meitheamh	Malachy Fox agus David O'Connell
Do ghnólacht agus dlí na hiomaíochta	Cruinniú Faisnéise Gnó an ISME, Baile Átha Cliath	An 12 Meitheamh	Stephen Calkins agus Eoghan Ó hArgáin
Forfheidhmiú dhlí na hiomaíochta in Éirinn	An Scoil Dlí, UCD	An 18 Meitheamh	Dan Kenna agus Victor Pigott
Do ghnólacht agus dlí na hiomaíochta	Cruinniú Faisnéise Gnó an ISME, Port Láirge	An 18 Meitheamh	Clodagh Coffey agus Eksteen Maritz
Do ghnólacht agus dlí na hiomaíochta	Cruinniú Faisnéise Gnó an ISME, Corcaigh	An 18 Meitheamh	Clodagh Coffey agus Eksteen Maritz
Do ghnólacht agus dlí na hiomaíochta	Cruinniú Faisnéise Gnó an ISME, Ciarraí	An 19 Meitheamh	Eoghan Ó hArgáin agus Catherine Kilcullen
Do ghnólacht agus dlí na hiomaíochta	Cruinniú Faisnéise Gnó an ISME, Luimneach	An 19 Meitheamh	Eoghan Ó hArgáin agus Catherine Kilcullen
Do ghnólacht agus dlí na hiomaíochta	Cruinniú Faisnéise Gnó an ISME, Sligeach	An 25 Meitheamh	Malachy Fox agus Joseph Walser
Do ghnólacht agus dlí na hiomaíochta	Cruinniú Faisnéise Gnó an ISME, Gaillimh	An 25 Meitheamh	Malachy Fox agus Joseph Walser
Do ghnólacht agus dlí na hiomaíochta	Cruinniú Faisnéise Gnó an ISME, Lú	An 27 Meitheamh	Pat Downey agus Anne Ribault-O'Reilly
Do ghnólacht agus dlí na hiomaíochta	Cruinniú Faisnéise Gnó an ISME, Baile Átha Cliath	An 27 Meitheamh	Pat Downey agus Anne Ribault-O'Reilly
Ráiteas oscailte	Comhchoiste an Oireachtais um Thalmhaíocht, Bia agus Mara, Teach Laighean	An 16 Iúil	Isolde Goggin
An Comhrá in aghaidh an Trustaí	An 18ú Ceardlann bhliantúil d'Institiúid Ollscoileanna na hEorpa um Dhlí agus Beartas Iomaíochta an AE Forfheidhmiú Éifeachtach agus Dlisteanach Dhlí na hIomaíochta, an Iodáil	An 19 agus an 20 Iúil	Stephen Calkins
Scileanna Airgid don Saol ('Money Skills for Life')	An Banc Ceannais, Baile Átha Cliath	An 10 Meán Fómhair	Stephen Calkins
Feabhsúcháin ar Rialáil Cumaisc an AE – an saol a dhéanamh níos fusa le haghaidh gealltanais	Ceardlann ar dhúshláin nua i rialú cumaisc san Eoraip, an Oifig um Chosaint Iomaíochta agus Tomhaltóirí, Vársá	An 12 Meán Fómhair	Stephen Calkins

Scileanna Airgid don Saol ('Money Skills for Life')	An Phríomh-Oifig Staidrimh, Baile Átha Cliath	An 19 Meán Fómhair	John Burke
Iomaíocht in earnáil chuanta na hÉireann	Comhdháil Chumann Cuanta na hÉireann, Baile Átha Cliath	An 27 Meán Fómhair	Ciarán Aylward
Do ghnólacht agus dlí na hiomaíochta	Mórtuaispeántas Saincheadúnas agus Gnólachtaí Nuathionscanta na hÉireann	An 11 Deireadh Fómhair	Patrick Kenny
Tacaíocht pholaitiúil a chruthú le haghaidh forfheidhmiú cairtéal in Éirinn	Ceardlann Cairtéal an ICN, an Afraic Theas	An 16 Deireadh Fómhair	Patrick Kenny
Dlí na hiomaíochta a fhorfheidhmiú	An rang LL.M i nDlí Gnó, UCC	An 21 Deireadh Fómhair	David McFadden
Leideanna Maithe le haghaidh Gnó	Tabhairt faoi Ghnó, Caisleán Bhaile Átha Cliath	An 22 Deireadh Fómhair	Stephen Calkins
Dlí na hiomaíochta a fhorfheidhmiú	An rang LL.M, UCD	An 1 Samhain	Jennifer McSharry agus Orla Reilly
Soláthar Poiblí agus an tAcht Iomaíochta	Teastas i bhForfheidhmiú Poiblí, Gnóthaí Poiblí Éireann	An 5 Samhain	Patrick Kenny
An Bille um Rialáil Seirbhísí Dlí	Oifig an Stiúrthóra Forfheidhmithe Chorparáidigh	An 5 Samhain	Eoghan Ó hArgáin
Ról na heacnamaíochta i mbeartas iomaíochta	An rang MA san Eacnamaíocht, UCD	An 8 Samhain	Patrick Kenny
Soláthar Poiblí agus an tAcht Iomaíochta	An Grúpa Ard-Leibhéil um Rialáil Gnó, an Roinn Post, Fiontar agus Nuálaíochta	An 27 Samhain	Patrick Kenny
Beartas iomaíochta agus forfheidhmiú cumaisc in Éirinn	Institiúid Teicneolaíochta na Gaillimhe-Maigh Eo	An 29 Samhain	Cormac Keating
Iomaíocht in earnáil chuanta na hÉireann	Grúpa Lasta Iarnróid an IEA	An 3 Nollaig	Ciarán Aylward

